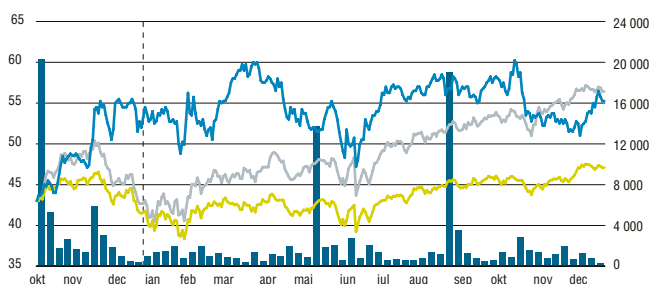
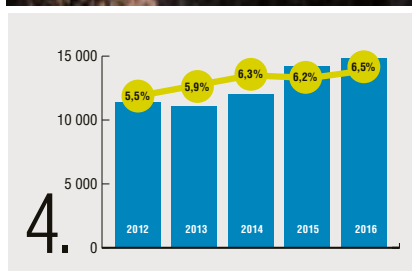
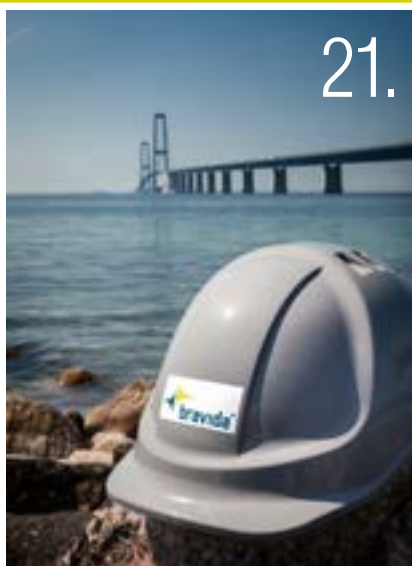

VI GER FASTIGHETER LIV

Innehåll

Bravidas årsredovisning 2016 inklusive hållbarhetsredovisning

OM BRAVIDA

- 02. Erbjudande
- 04. Året i korthet
- 06. Vd har ordet
- 08. Vision, affärsidé och Bravida Way
- 10. Mål
- 12. Strategi
- 16. Marknad
- 22. Kunder

HÅLLBARHET

- 24. Ett hållbart företag
- 26. Hållbarhetsarbete inom flera områden
- 28. Medarbetare
- 30. Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa
- 32. Arbetsätt
- 33. Inköp och leverantörer
- 34. Energi- och resursanvändning
- 36. Samhällsutveckling

FINANSIELL ÖVERSIKT

- 38. Aktien och ägare
- 40. Risk
- 42. Sex skäl att investera i Bravida
- 43. Femårsöversikt
- 44. CFO har ordet

ÅRSREDOVISNING

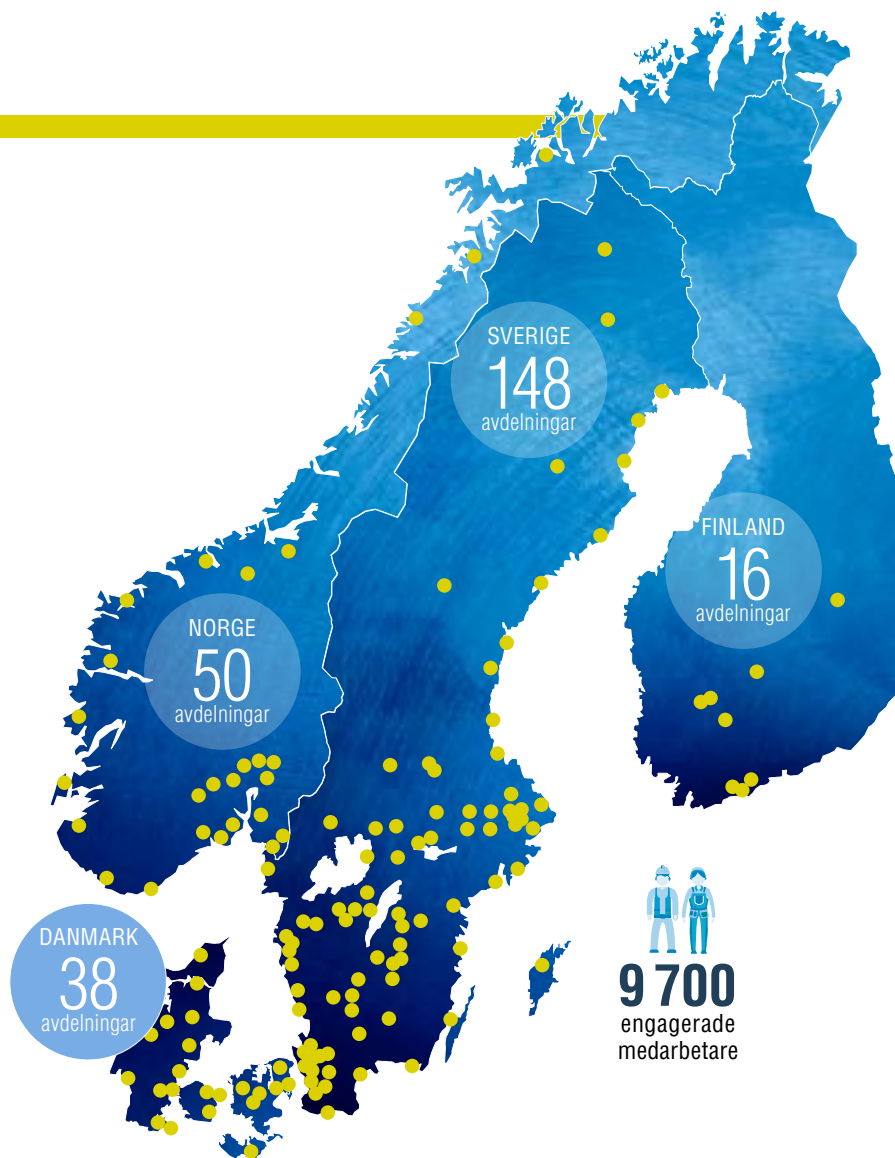
- 46. Innehållsförteckning
- 47. Förvaltningsberättelse
- 52. Resultat, finansiell ställning och kassaflöde
- 60. Noter
- 94. Styrelsens underskrift
- 95. Revisionsberättelse
- 98. Bolagsstyrningsrapport
- 104. Styrelse och koncernledning
- 106. Definitioner
- 107. Bravidas historia

VI GER FASTIGHETER LIV – I HELA NORDEN

Ledande inom installation och service

Bravida ger fastigheter liv – dygnet runt, året om. Vi arbetar främst med el, värme & sanitet och ventilation, men vi erbjuder även tjänster inom säkerhet, sprinkler, kyla, kraft och teknisk fastighetsdrift.

Efter varje installation eller service-uppdrag är vår ambition att fastigheter och anläggningar ska fungera lite bättre och vara mer energieffektiva. De som vistas där ska uppleva trygghet, hälsa och välmående – helt enkelt att vårt arbete ger fastigheter liv.

TJÄNSTER

INSTALLATION

Ny- och ombyggnation av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur.

SERVICE

Drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar.

TEKNIKOMRÅDEN

EL

VÄRME & SANITET (VS)

VENTILATION

Säkerhet – Sprinkler – TSM* – Kraft – Kyla

*Technical Service Management

TEKNIKLÖSNINGAR FÖR ETT LEVANDE SAMHÄLLE

Bravida arbetar med installation och service av de funktioner som ger fastigheter liv. De flesta av oss använder dem varje dag utan att ens tänka på det – hemma, på jobbet och i samhället.

● SJUKHUS

Sjukhus och andra vårdinrättningar är några av de mest installationstäta byggnader som finns. Samtidigt ställer de enormt höga krav på säkerhet och funktionalitet.

● HELHETSLÖSNINGAR BOSTAD

Våra installationslösningar för bostadshus omfattar inte bara basfunktionerna inom el, vs och ventilation, utan även energiåtervinning, hissar, brand och säkerhetssystem samt tele- och datanätverk.

● SÄKERHETSSYSTEM

Vi tillhandahåller säkerhetsfunktioner såsom passerkontroll, kameraövervakning, inbrottslarm och brandlarm, även i form av integrerade totallösningar.

● BANSTRÖMSFÖRSÖRJNING

Dessa system omfattar bland annat kontaktledningar och omformarstationer där växelspanningen omvandlas till 15 000 volts likspänning för tågtrafik.

● BERGVÄRME

Utnyttjar grundvattnets ganska stabila temperatur på 6–8° för att producera rumsvärme och tappvarmvatten med hjälp av en värmepump. Bergvärme-hålens djup är 50–200 meter.

● BELYSNING

Vi installerar belysningslösningar bland annat på arenor, parkeringsplatser och i vägtunnlar. Projekten omfattar allt från elförsörjning till montering av armaturer.

● SIMHALL

Miljön i en simhall ställer stora krav på de tekniska lösningarna. Bravida har stor erfarenhet av installation och underhåll av simhallar runt om i Norden.

● HELHETSLÖSNINGAR KONTOR

El, vs och ventilation är kärnan i våra tekniklösningar för kontor. Förutom basinstallationerna kan exempelvis komfortkyla, luftrening, kommunikationsnätverk samt brand och säkerhetssystem ingå.

● INDUSTRI

Vi har stor vana att installera i industriella miljöer med pågående produktion. Bravida erbjuder kompletta installationslösningar, drift och energieffektivisering utan att påverka den parallella produktionsverksamheten.

● AUTOMATION

Omfattar både industri- och fastighetsautomation, det vill säga automatisk styrning av industriprocesser respektive styrning och reglering av fastigheters tekniska system. Optimal driftsäkerhet och energieffektivitet är målet.

● PROCESSKYLA

Våra lösningar för kyla kan bland annat användas i industriprocesser, för förvaring av livsmedel, temperaturreglering av datahallar och för konstfrusna isbanor.

● STÄLLVERK

Dirigerar elkraften på ett säkert sätt till olika regioner och brukare i samhället. Vid behov transformeras spänningen från högre till lägre nivåer.

● KÖPCENTRUM

Stora köpcentrum där många människor verkar och vistas kräver trygga och hållbara lösningar. Vi arbetar i stora och små projekt där vi både installerar och servar lösningar inom el, vs och ventilation samt våra specialområden.

● ARENOR

Vi installerar och underhåller flera arenor. De stora byggnaderna ställer höga krav på installationerna, inte minst deras förmåga att kunna anpassas efter behov och hantera stora publikarrangemang.

● DATAHALL

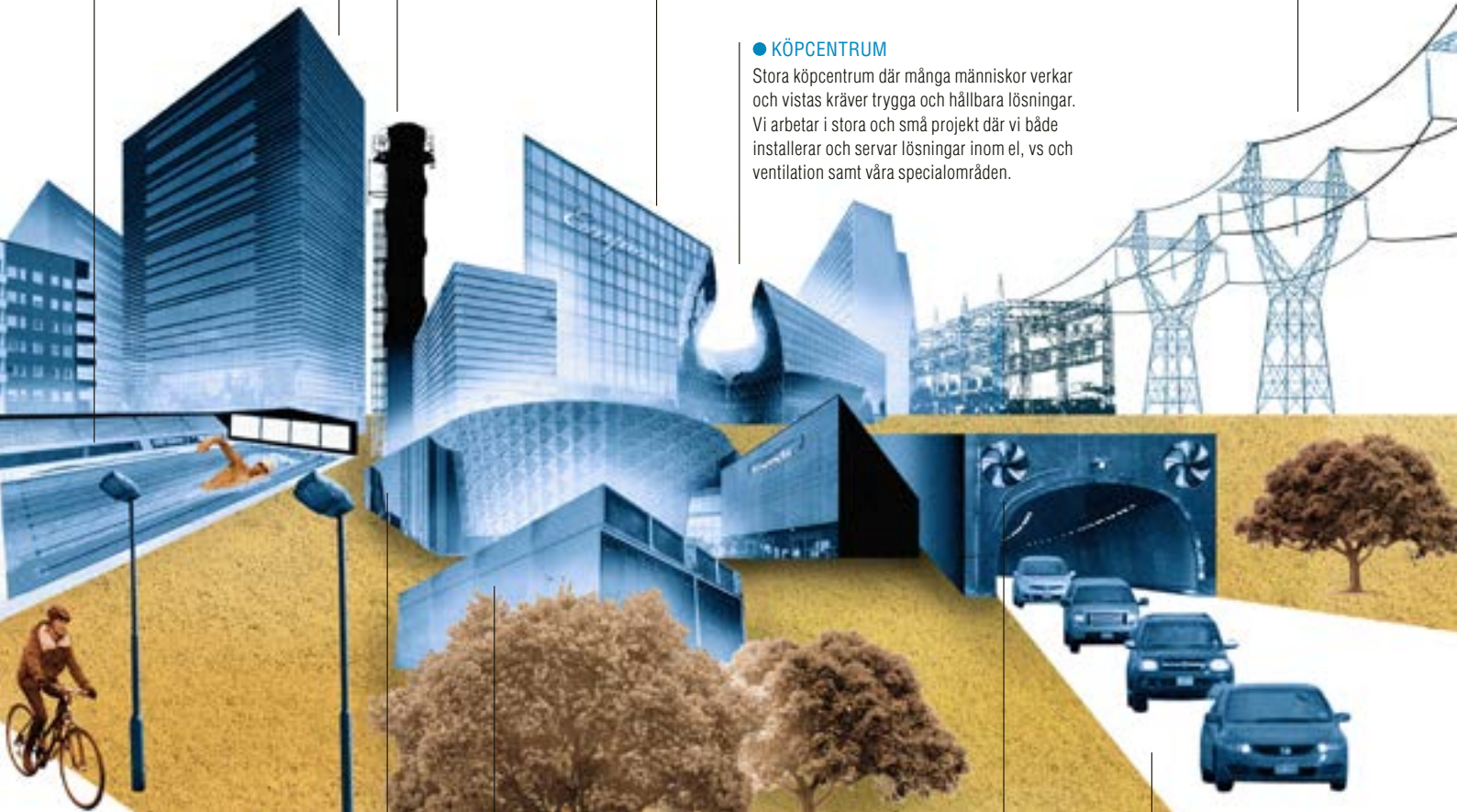
Även om moderna data- och serverhallar är energieffektiva har de en stor energiförbrukning och utrustningen i anläggningarna alstrar mycket värme. För att skapa ett stabilt inomhusklimat krävs kontinuerlig kylning och den stora energiåtgången gör att effektiva installationslösningar får en central roll.

● VENTILATIONS-SYSTEM

I vägtunnlar är det viktigt att luftkvaliteten hålls på en stabil nivå vid normala trafikförhållanden, och att man i händelse av brand snabbt kan ventilerar ut giftiga rökgaser.

● INFRASTRUKTUR

Vi arbetar i flera stora infrastrukturprojekt som bidrar till samhällets utveckling och tillväxt – just nu bland annat i vägtunnlar, inom banteknik och tunnelbanesystem.

HELHETSLEVERANTÖR AV INSTALLATION OCH SERVICE

TJÄNSTER

INSTALLATION

Ny- och ombyggnation av tekniska system i byggnader, anläggningar och infrastruktur.

SERVICE

Drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar.

Installation

Bravida installerar och bygger om lösningar för el, vs och ventilation i alla typer av fastigheter och anläggningar. Vi hjälper även till med lösningar för säkerhet, sprinkler, kyla och kraft. De flesta av Bravidas installationsuppdrag är okomplicerade, men vi är även engagerade i stora och komplexa installationsprojekt som omfattar flera teknikområden. Det kan vara sjukhus som bygger nya operationssalar eller när en vägtunnel renoveras.

Vår grundtanke är att alla installationer i en fastighet eller anläggning är en enhet. Genom att jobba i ett sammanhållet projekt kan vi ta ansvar för att installationerna genomförs på ett strukturerat sätt och att kunden blir nöjd med slutresultatet. Våra gemensamma arbetsmetoder säkerställer hög och jämn kvalitet i alla våra projekt. Dessutom gör vår starka inköpsorganisation att kunderna får tillgång till kvalitativa produkter till konkurrenskraftiga priser.

Service

Med kontinuerlig service ökar livslängden för en installation, samtidigt som de löpande driftskostnaderna minskar. Bravida erbjuder underhåll, drift och mindre ombyggnad av installationer i fastigheter, anläggningar och infrastruktur. Några typiska exempel på serviceuppdrag är kontroll av elanläggningar, översyn eller utbyte av vatten- och värmeanläggningar, och skötsel av ventilationsanläggningar.

Ett serviceavtal med Bravida förenklar tillvaron för fastighetsägare eller förvaltare. Med verksamhet över hela Norden kan vi hjälpa kunder att ta ett samlat grepp på drift och underhåll av alla sina anläggningar eller fastigheter. Ett avtal, en kontakt, samma lösning – oavsett var kunden befinner sig.

Vi vill bidra till ett levande samhälle

Bravida har mer än 50 000 kunder. Varje dag hjälper vi dem att bidra till ett hållbart samhälle. Efter varje installation eller serviceuppdrag är vår ambition att fastigheten eller anläggningen ska vara mer energieffektiv. Ett av våra mål är att vara den ledande leverantören av energieffektiva och miljövänliga tjänster i Norden.

Läs mer på sidan 24.

Vi är specialister på el, vs och ventilation

TEKNIKOMRÅDEN	 El	 Vs	 Ventilation
<div data-bbox="296 607 371 678"></div> <div data-bbox="320 692 347 716">EL</div> <div data-bbox="296 741 371 813"></div> <div data-bbox="221 822 446 851">VÄRME & SANITET (VS)</div> <div data-bbox="296 875 371 947"></div> <div data-bbox="269 958 399 985">VENTILATION</div> <div data-bbox="245 1048 427 1095">Säkerhet – Sprinkler TSM* – Kraft – Kyla</div> <div data-bbox="221 1097 446 1120">*Technical Service Management</div>	<p>Bravida utför alla typer av elinstallationer, stora som små – oavsett om det gäller kontor, bostäder, sjukhus, industrier eller stora infrastrukturprojekt. Vi installerar ellösningar både i befintliga fastigheter och där det byggs nytt.</p> <p>Genom regelbunden service av elinstallationer kan kunden undvika både avbrott och andra otureliga överraskningar. Bravida går igenom centraler, belastningsfördelning, kabeldragningar, och fastighetens elstandard. Vi ser även över energianvändningen och föreslår besparingar.</p>	<p>Bravida utför alla typer av installationer inom värme och sanitet, vs, oavsett om det rör sig om enkla installationer för exempelvis bostäder eller kontor, eller mer komplicerade installationer för industrier, sjukhus eller badhus.</p> <p>Vi erbjuder även vs-service och hjälper till med reparationer vid behov. När det är möjligt, bidrar vi till att minska vatten- och energianvändningen – till exempel genom injustering av värmesystem, byte till nya energisnåla pumpar och termostatbyte.</p>	<p>Frisk luft inomhus kostar lite och betalar sig snabbt. Bravida installerar alla typer av ventilationslösningar, till exempel luftbehandling, processventilation samt styr och övervakning. Vi hjälper också till med injustering och OVK.</p> <p>Bravida har tagit fram specialanpassade ventilationslösningar för bland annat servicehus, sjukhus, sport- och köpcentrum, samt högteknologiska industrier.</p> <p>Ventilationsanläggningar som inte servas och kontrolleras regelbundet blir lätt energitjuvar. Med enkla medel kan Bravidas servicetekniker hjälpa kunderna att förbättra ventilationen och samtidigt spara energi.</p>

Specialområden skapar helhet

Bravidas huvudområden är el, vs och ventilation, men vi erbjuder även tjänster inom säkerhet, sprinkler, kyla, kraft och teknisk fastighetsdrift.

Säkerhet

● Bravida Fire & Security erbjuder bland annat brandlarm och inbrottslarm, tillrådessystem, CCTV och överordnad plattform. Vi har även rådgivning, projektjänster och servicetjänster inom säkerhet. Ambitionen är att garantera trygghet för våra kunder, dygnet runt.

Sprinkler

● En sprinkleranläggning med automatiskt brandskydd kan rädda fastigheter från omfattande skador vid brand. Bravida hjälper till med allt inom sprinkleranläggningar. Vår sprinklerverksamhet är certifierad av SBSC, både på individnivå och företagsnivå.

Kyla

● Bravida erbjuder totalentreprenad för de flesta kylsystem. Vi installerar anläggningar för traditionella köldmedium, men även CO₂-, propan- och ammoniakanläggningar. Vi hjälper också till att förbättra anläggningars driftstrategi för att minska energiförbrukningen.

Kraft

● Bravida erbjuder högspänningstjänster i hela elkrafts nätet, från kraftkällan till vägguttaget. Vi utför bland annat installation av elanläggningar, konstruktion av kraftstationer, drift och underhåll av kraftstationer och elnät samt byggnation av transformatorstationer.

Teknisk fastighetsdrift

● Bravida erbjuder löpande teknisk drift av alla typer av fastigheter och anläggningar. Våra servicetekniker ser till att alla system samverkar optimalt, förebygger driftstörningar och rycker in om problem skulle uppstå.

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER 2016

FORTSATT FÖRSTÄRKT MARGINAL

Bravidas justerade* rörelsemarginal förbättrades under året till 6,5 procent.

FÖRBÄTTRAD PRODUKTIVITET

Koncernens förbättringsprogram drivs fortsatt framåt och ligger till grund för årets ökning i produktivitet och lönsamhet.

FÖRVÄRV

Nio bolag förvärvades under året. Genom dessa ökar omsättningen på årsbasis med cirka 900 miljoner SEK.

MÅNGA SJUKHUSPROJEKT

Bravida påbörjade flera stora sjukhusprojekt, exempelvis i Tromsø i Norge, Värnamo i Sverige och Gødstrup i Danmark.

SATSNING PÅ VÅRT ARBETSGIVARERBJUDANDE

En stor satsning på arbetsgivarerbjudandet gjordes under året. Vi har också förstärkt HR-funktionen samt satsat på rekrytering.

ÅRET I SIFFROR

NYCKELTAL, MSEK	2012	2013	2014	2015	2016
Nettoomsättning	11 400	11 080	12 000	14 206	14 792
Rörelseresultat (EBIT)	570	600	705	782	944
Resultat efter finansiella poster (EBT)	539	221	440	422	877
Rörelsemarginal, %	5,0	5,4	5,9	5,5	6,4
Justerat* rörelseresultat	624	649	759	878	954
Justerat* rörelsemarginal, %	5,5	5,9	6,3	6,2	6,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten	424	457	659	841	428
Orderstock	4 809	6 075	6 580	7 092	8 644

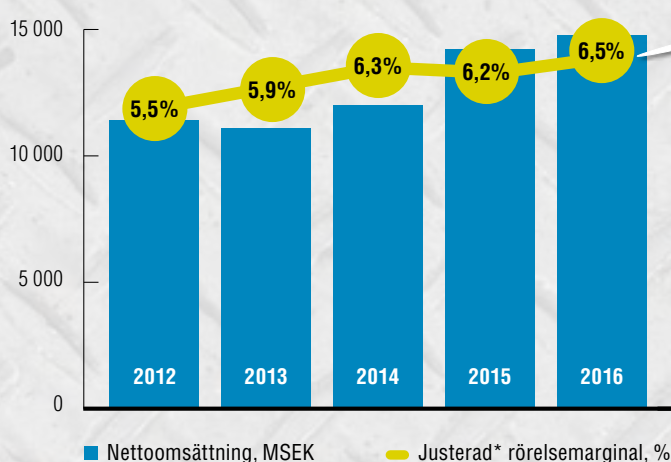
NETTOOMSÄTTNING-ÖKNING

4 %

JUSTERAD* RÖRELSE-RESULTATSFÖRBÄTTRING

9 %

TILLVÄXT- OCH RESULTATUTVECKLING 2012–2016

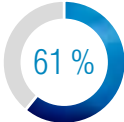

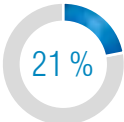
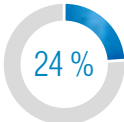

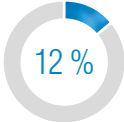

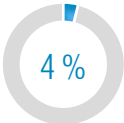
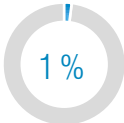

STABIL OCH STIGANDE RÖRELSEMARGINAL

Under den senaste femårsperioden har Bravida levererat en stabil och stigande rörelsemarginal.

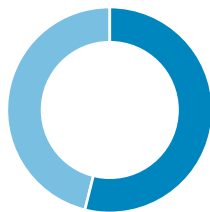
*Justerat för särskilda kostnader

BRAVIDA I SIFFROR

	MSEK	2015	2016	ANDEL AV BRAVIDAS NETTOOMSÄTTNING	ANDEL AV BRAVIDAS RÖRELSERESULTAT
SVERIGE 	Nettoomsättning	8 583	8 760		
	Rörelseresultat	480	574		
	Rörelsemarginal	5,6 %	6,6 %		
NORGE 	Nettoomsättning	3 173	3 124		
	Rörelseresultat	256	224		
	Rörelsemarginal	8,1 %	7,2 %		
DANMARK 	Nettoomsättning	2 116	2 278		
	Rörelseresultat	108	114		
	Rörelsemarginal	5,1 %	5,0 %		
FINLAND 	Nettoomsättning	358	662		
	Rörelseresultat	0	7		
	Rörelsemarginal	0,0 %	1,1 %		

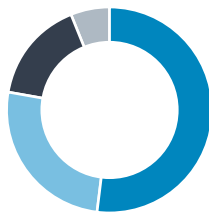
INTÄKTSFÖRDELNING

INSTALLATION / SERVICE
Andel av Bravidas omsättning

- 53% Installation
- 47% Service

TEKNIKOMRÅDEN
Andel av Bravidas omsättning

- 52% El
- 26% Vs
- 16% Ventilation
- 6% Specialområden

ANDEL AV BRAVIDAS TOTALA OMSÄTTNING

ANLÄGGNINGSTYPER

- 17% Flerbostadshus
- 15% Kontor
- 13% Industri
- 11% Sjukvård och omsorg
- 10% Infrastruktur
- 7% Utbildning
- 5% Detaljhandel
- 22% Övrigt

KUNDGRUPPER

- 35% Byggbolag
- 20% Övrigt näringsliv
- 17% Offentlig sektor
- 10% Fastighetsbolag
- 10% Industri
- 8% Övrigt

MÅLINRIKTAT ARBETE ÄR GRUNDEN FÖR VÅR FRAMGÅNG

Bravida fortsätter att utvecklas i snabb takt, samtidigt som vi stärker vår position på den nordiska marknaden. Ett konsekvent, uthålligt och målinriktat arbete lägger grunden för vår framgång som leverantör, arbetsgivare och samhällsbyggare.

BRAVIDA WAY GÖR OSS UNIKA

Bravida är ett av några få nordiska företag som kan erbjuda kunderna ett heltäckande installations- och serviceerbjudande. Jag ser det som en viktig styrka, men vi är inte ensamma om detta. Nej, det som verkligen gör oss unika är Bravida Way, vår kultur och vårt sätt att arbeta. Bravida Way tar tillvara på lokal entreprenörskraft – men också på det stora företags systematik och skalfördelar. Grundläggande för Bravida Way är att vi växer samtidigt som vi bibehåller vår lönsamhet och finansiella stabilitet. När vi måste prioritera, går marginal alltid före volym.

Bravida Way ger kraft att fortsätta utvecklas för att nå våra mål. Inte minst syns det på 2016 års resultat.

FORTSATT STIGANDE MARGINALER

Under 2016 ökade vårt justerade rörelseresultat med 21 procent till 944 (782) MSEK, vilket vi är mycket nöjda med. Det är ett kvitto på att vi konsekvent försöker välja marginal före volym och tackar nej till olönsamma affärer.

Grunden för vår framgång är att vi arbetar strukturerat hela vägen från upphandling till leverans. Vid varje enskilt projekt börjar vi med en grundlig analys av projektriskerna. På så sätt kan vi sätta rätt pris med rätt marginal redan från början.

HÖG FÖRVÄRVSTAKT MEN UTMANINGAR FÖR ORGANISK TILLVÄXT

Under 2016 växte vi främst via förvärv. Under året köpte vi nio bolag med en omsättning motsvarande cirka 900 MSEK på

”Det som verkligen gör oss unika är Bravida Way, vår kultur och vårt sätt att arbeta.”

årsbasis. Vår decentraliserade struktur och vårt starka varumärke gör att vi är en attraktiv köpare för många entreprenörer. Dessutom får de snabbt nytta av våra skalfördelar, eftersom vi har högt fokus på att integrera våra förvärv på kort tid.

Den organiska tillväxten var däremot en större utmaning än väntat, framför allt under det första halvåret. Allra störst var utmaningarna i Stockholmsområdet med ökad priskonkurrens om större projekt. Vårt fokus på val av lönsamma projekt gav avtryck i form av låg tillväxt.

Avslutningen på året blev däremot en av de starkaste någonsin. Utvecklingen vände tydligt uppåt under årets sista kvartal med både god försäljningstillväxt och en stark orderingång till goda marginaler.

Trots ett starkt fjärde kvartal är vi inte nöjda med tillväxten för helåret 2016. En viktig åtgärd för att främja tillväxten är att vi under våren 2017 etablerar division Riks som omfattar våra verksamheter inom säkerhet, sprinkler, kyla, teknisk fastighetsdrift och kraft i Sverige. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för tillväxt och lönsamhet inom dessa områden.

ETT HÅLLBART FÖRETAG

Vi befinner oss i en framtidsbransch. När energi- och miljöfrågor ökar i betydelse finns delar av lösningen i installations- och servicebranschen. I år integrerar vi hållbarhetsrapporten i årsredovisningen och beskriver hur vi tar vårt företagsansvar. Det avspeglar sig i hela vår verksamhet, men tre områden är prioriterade: hållbar resursanvändning, god arbetsmiljö och god affärsetik.

HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING

Bravidas bilar syns ofta på våra vägar. Våra transporter utgör vår viktigaste möjlighet att minska vår miljöpåverkan. När gamla bilar byts mot nya väljer vi miljövänligare alternativ. Vi har också inlett en utvärdering av elbilar som ett långsiktigt alternativ för vår serviceverksamhet.

Vi strävar också ständigt efter att arbeta lite smartare. På så sätt kan vi både öka kundnyttan och skapa en hållbar användning av våra gemensamma resurser. Ett exempel är vårt gemensamma inköpsarbete. Genom att samordna inköpen skapar vi tydliga besparingar och bättre logistik. Det blir också enklare för våra avdelningar att medvetet välja leverantörer som uppfyller våra krav på kvalitet och hållbarhet. Inköpsinitiativet har dessutom lett till tydliga förbättringar i våra marginaler under 2016.

Ett annat exempel är vårt serviceinitiativ. Där jobbar vi för att successivt få kunderna att övergå från akut service till planerat och regelbundet underhåll. Det medför flera fördelar för kunden – energibesparingar, lägre driftskostnader och färre avbrott. Det gör även att Bravidas organiska tillväxt inom service-sektorn förbättras.

GOD ARBETSMILJÖ

För två år sedan bröts en positiv trend med minskande arbetsskadefrekvens och sjuktal. Bakom statistiken finns 9 700

Bravidamedarbetare. Min högsta prioritet är varje medarbetare ska komma välmående och frisk både till och från varje arbetsdag. Frågan har engagerat hela koncernen och vi har gjort viktiga insatser för att komma till rätta med detta. Bland annat har vi förbättrat vår rapportering och uppföljning för att bättre förstå orsaker, och därmed kunna arbeta förebyggande. Min förhoppning är att vi under 2017 ska lyckas vända trenden i positiv riktning.

GOD AFFÄRSETIK

Långsiktiga affärsrelationer och hållbar utveckling bygger på goda värderingar och ett gott uppförande. I vår bransch finns det många frågor som vi behöver förhålla oss till. På Bravida har vi ökat insatserna för att hela tiden hålla vår uppförandekod levande och relevant i organisationen. I mina möten med kollegor diskuterar vi hur vi ska förhålla oss till olika frågor, stora som små.

VÅRT VARUMÄRKE SOM ARBETSGIVARE ATTRAHERAR DUKTIGT FOLK

Vårt arbetsgivarerbjudande är en framgångsfaktor för att vi på lång sikt ska kunna utveckla verksamheten, och redan på kort sikt är resursfrågan faktiskt avgörande för vår tillväxt. De senaste åren har vi därför ökat våra insatser för att synas och vara attraktiva för såväl unga som mer erfarna medarbetare. Under 2016 fick hela 1 044 lärlingar prova på sitt yrke hos oss!

MARKNADEN FORTSÄTTER ATT VÄXA

Vi ser framåt med tillförsikt. Aktiviteten inom bygg och infrastruktur i Norden är hög. Det gör att även installations- och servicemarknaden fortsätter att uppvisa stabil tillväxt. Detta syns i vår orderstock, som växte under året och var rekordstor vid årsskiftet. Med en god pipeline med potentiella affärer talar det mesta för att utvecklingen fortsätter under 2017.

Sammanfattningsvis har Bravida ett starkt utgångsläge. Samtidigt finns det mycket kvar att göra för att utveckla bolaget ytterligare. Grunden är lagd för fortsatt lönsam och hållbar tillväxt. Nu bestämmer vi själva hur bra vi vill vara. Jag ser fram emot ett spännande år med både möjligheter och utmaningar.

Mattias Johansson, Vd och koncernchef

Snabba fakta

MATTIAS JOHANSSON Vd och koncernchef

Vd sedan: 2015

Kommer från: Osby i Skåne

Familj: Fru och tre barn

Brinner för: Ungdomsidrott och mina barns idrottsaktiviteter.

Bäst med 2016: Att vi än en gång fått ett kvitto på att vår modell fungerar och att de initiativ vi investerat i ger resultat.

Mål 2017: Samma som 2016.

Konsekvens och uthållighet gör att vi tar Bravida en nivå till.

VÅR VISION

Vi ska vara Nordens ledande affärspartner för effektiva tekniska lösningar inom installation och service. Vår heltäckande kunskap ska ge kunderna ökad konkurrenskraft.

VÅR AFFÄRSIDÉ

Vi erbjuder installation och service av el, vs och ventilation.

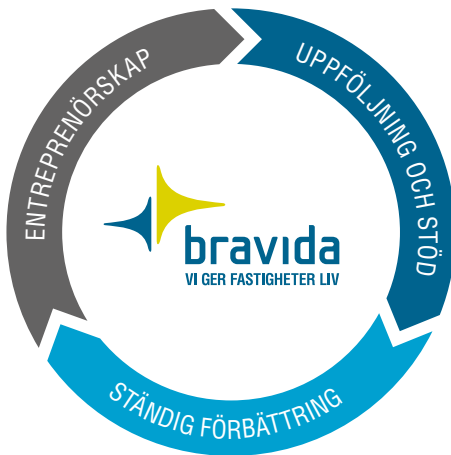
Vi agerar kompetent och effektivt för att tillföra våra kunder daglig nytta och värde.

Vi kombinerar lokal närvaro med det stora företagets resurser.

BRAVIDA WAY

Vår kultur och vårt sätt att arbeta gör oss unika på marknaden

ENTREPRENÖRSKAP

● Vårt sätt att arbeta bygger på en viktig princip: de lokala avdelningarna är hjärtat i företaget. Varje Bravidaavdelning känner kunderna på sin ort bäst. Därför ansvarar varje avdelning för att fatta beslut som rör den lokala marknaden. Det är avdelningarnas och medarbetarnas drivkraft som tar företaget framåt.

UPPFÖLJNING OCH STÖD

● Samtidigt finns det fördelar med att vara ett större företag. Tillsammans har vi skapat arbetssätt, mallar och system för att ge stöd, följa upp och hjälpa de lokala avdelningarna framåt. Med gemensamma centrala funktioner som ekonomi, juridik, inköp och HR kan vi skapa skalfördelar och ge stöd till de lokala avdelningarna.

STÄNDIG FÖRBÄTTRING

● Vi vill hela tiden förbättra och förenkla vårt sätt att arbeta. Vårt motto är "lika behov – lika lösning". Genom vår gemensamma arbetsmodell för att skapa ständig förbättring, kan våra avdelningar ständigt utbyta erfarenheter och lära av varandra.

Våra värderingar

AFFÄRSMÄSSIGHET – Tydligt ansvar för ekonomin

● I alla delar av verksamheten ses möjligheter och vägar som leder företaget framåt. Varje medarbetare tar ansvar för företagets ekonomi, genom alla faser i ett projekt.

ENKELHET – Enhetligt och okomplicerat agerande

● Genom enkla och okomplicerade rutiner och arbetsprocesser blir den dagliga verksamheten smidig och effektiv. Med hjälp av en enhetlig syn löser varje avdelning liknande frågor på samma sätt. Mottot är "lika behov – lika lösning".

KOMPETENS – Kunskap, vilja och förmåga

● Bravida ser alltid till att rätt kompetens finns på rätt plats för varje uppdrag. Kompetensen är organiserad för både företagets och kundens bästa. Bravida ligger steget före och tänker i nya banor. Medarbetarna samarbetar både mellan avdelningar och teknikområden.

STIL – Pålitlighet och uppträdande

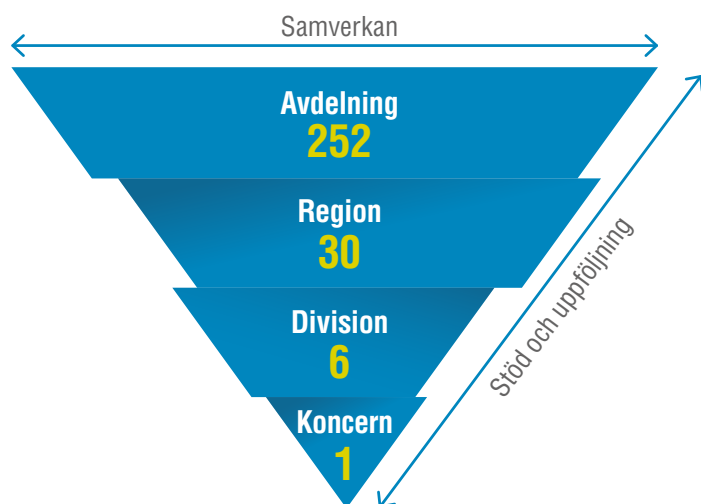
● Bravida har en tydlig affärsstil som bygger på pålitlighet och rätt uppträdande. Medarbetarna tar personligt ansvar och håller vad de lovar. I alla möten är ett vänligt och tillmötesgående sätt en självklarhet.

En decentraliserad organisation

Vi på Bravida vill finnas där våra kunder finns. Ambitionen är att våra kunder ska vara nöjdst på marknaden och att vi ska vara störst på de orter där vi har verksamhet.

Därför har vi skapat en decentraliserad organisation med verksamhet på ett stort antal orter i hela Norden. Avdelningarna, som alltid är specialiserade inom ett teknikområde, bestämmer själva hur de vill arbeta med sina kunder och hur de bäst marknadsför sig i närområdet. Vid omfattande projekt samordnar vi den operativa verksamheten mellan avdelningar. Som stöd och för uppföljning har avdelningarna centrala funktioner som till exempel ekonomi, inköp och IT.

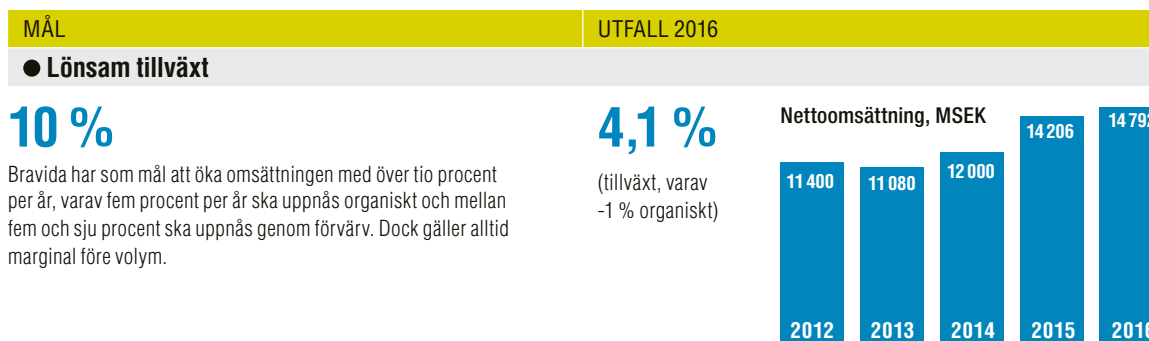
Vår organisation har fyra huvudsakliga nivåer – avdelning, region, division och koncern.

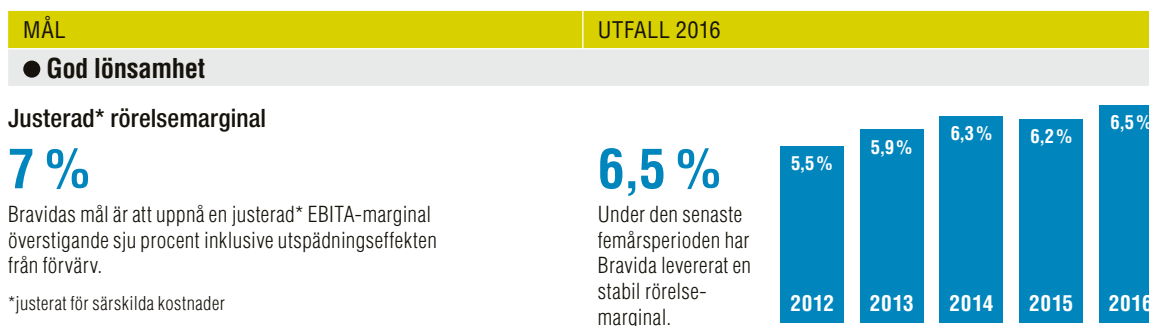
MÅL OCH UTFALL

För att uppnå vår vision om att bli ledande inom vår bransch i Norden, styr vi vår verksamhet mot ett antal viktiga mål som speglar vår ambition om lönsam tillväxt, finansiell stabilitet, ett hållbart företag och branschens starkaste varumärke.

Lönsam tillväxt

Finansiell stabilitet

● Stabilt kassaflöde

Kassagenerering

> 100 %

EBITDA 12 månader +/- förändring av rörelsekapitalet och investering i maskiner och inventarier i relation till EBIT 12 månader.

60 %

Genomsnittlig kassagenerering de senaste tre åren har uppgått till 104%.

Nettoskuld/justerad* EBITDA

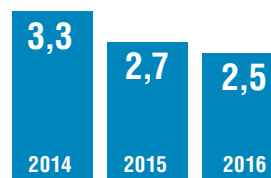
2,5

Bravidas kapitalstruktur ska möjliggöra en hög grad av finansiell flexibilitet och ge utrymme för förvärv. Bolagets mål är en skuldsättningsgrad om cirka 2,5 x nettoskuld/justerad EBITDA.

*justerat för särskilda kostnader

2,5

Bravida har de senaste tre åren minskat sin skuldsättningsgrad, som nu är i nivå med målet.

Utdelningspolicy

> 50 %

Bravidas målsättning är att betala ut lägst 50 procent av koncernens konsoliderade nettoresultat, med beaktande av andra faktorer såsom finansiell ställning, kassaflöde och tillväxtpotentialer.

37 %

Föreslagen utdelning på 1,25 SEK per aktie motsvarar totalt 252 miljoner SEK.

Ett hållbart företag

MÅL

UTFALL 2016

● Hållbar resursanvändning – effektiv produktion och energieffektiva erbjudanden

Drivmedelsrelaterade CO₂-utsläpp*

-3 % CO₂/km jämfört med föregående år

-6,5 % CO₂/km

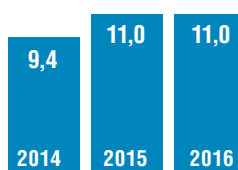
● God arbetsmiljö – medarbetares säkerhet, fysisk och psykisk hälsa

Arbetskadefrekvens** Sjukfrånvaro

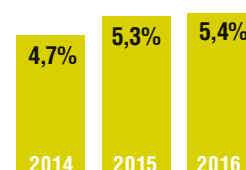
< 7

< 4 %

Arbetskadefrekvens

Sjukfrånvaro %

Ingen medarbetare i Bravida ska drabbas av fysisk eller psykisk ohälsa på grund av arbetet – en nollvision.

● God affärsetik – i relation till kunder, medarbetare och leverantörer

Andel av våra betydande leverantörer i Sverige som accepterar vår uppförandekod för leverantörer.

100 %

34 % Arbetet inleddes under 2016

*Utsläpp per km för 2015 är omräknade med nya utsläppsfaktorer för jämförelse. **Antalet olyckor som leder till minst en dags sjukfrånvaro per miljon arbetstimmar

Ett starkt varumärke

MÅL

UTFALL 2016

● Det starkaste varumärket i branschen

#1

Enligt vår egen varumärkesundersökning som genomfördes våren 2015 är Bravida det mest välkända varumärket i Skandinavien på installationssidan, medan kännedom om vårt varumärke är något svagare på servicesidan (ingen mätning gjordes i Finland). Nästa undersökning är planerad till 2017.

● De nöjdaste kunderna

Nöjtkundindex (0-100)	75	Installation	72	Service	75
Lojalitetsindex (0-100)	85	Installation	80	Service	80

Bravida visar en hög nivå av kundnöjdhet och fyra av fem kunder kan tänka sig att rekommendera andra att anlita Bravida.

● Den mest attraktiva arbetsgivaren

Motiverad Medarbetar-Index (MMI)	75	Tjänstemän	70	Kollektivanställda	65
----------------------------------	-----------	------------	-----------	--------------------	-----------

VÅRA STRATEGIER

Så skapar vi lönsam tillväxt

Bravidas målsättning är att vara störst eller näst störst på de orter där vi väljer att vara verksamma. Vi vill växa både organiskt och via förvärv på våra olika geografiska nyckelmarknader. För att säkra långsiktig stabil tillväxt ökar vi fokus på service och proaktiv försäljning.

Organisk tillväxt skapar en stabil bas

För att främja organisk tillväxt driver Bravida ett antal övergripande tillväxtfrämjande insatser. Viktiga områden är proaktiv försäljning och tillväxt inom service. Samtidigt vill vi öka antalet helhetslösningar som omfattar flera teknikområden, vilket innebär ökat samarbete mellan våra olika avdelningar.

TILLVÄXT INOM SERVICE OCH PROAKTIV FÖRSÄLJNING

Service, drift och underhåll är återkommande affärer som ökar stabiliteten i vår verksamhet och minskar vårt konjunkturberoende. Kombinationen av installation och service ger mer långsiktiga affärer. En viktig strategi för att främja organisk tillväxt är därför att öka proaktiviteten i försäljningen, särskilt inom service.

Genom att skapa en tätare dialog med våra kunder kan vi förstå deras behov bättre och stärka våra kundrelationer. Vi söker upp existerande och nya kunder för att presentera Bravidas erbjudande och komma med egna förslag. Vi satsar också på utbildning för att öka våra medarbetares förmåga att identifiera behov när de är ute hos kund. Under 2016 växte service med 7 procent.

HELHETSLÖSNINGAR GER ÖKAD KONKURRENSKRAFT

Bravida skiljer sig från de flesta av våra lokala konkurrenter genom vår förmåga att också genomföra helhetsprojekt som omfattar el, vs och ventilation samt säkerhet, sprinkler, TSM (Technical Service Management), kraft och kyla.

Som det lokala bolaget med den stora koncernens resurser och skalfördelar har vi kapacitet att utföra stora installations- och serviceuppdrag i hela Norden. Vi satsar även på koncerngemensamma marknadsföringsinsatser och utveckling av paketerade tjänster som omfattar mer än ett teknikområde. Vi jobbar också för att få fler riksavtal med stora kunder som har verksamhet på flera orter.

ÖKAT SAMARBETE MELLAN AVDELNINGAR

När vi använder gemensamma system och arbetssätt blir det enklare för våra avdelningar att samarbeta. Det är också viktigt för att Bravida ska kunna växa och snabbt lära upp nya medarbetare eller integrera nya verksamheter. Därför satsar vi på att öka antalet samarbeten mellan avdelningar i gemensamma projekt där samverkan leder till ökad konkurrenskraft, bättre resursutnyttjande och kompetensöverföring mellan olika delar av organisationen.

Förvärv är en viktig del av tillväxten

Den nordiska installations- och servicemarknaden är fragmenterad, och en stor andel av de cirka 25 000 företagen är små med ett fåtal anställda. Branschen konsolideras, vilket skapar goda möjligheter till förvärv.

FÖRVÄRV SKA BIDRA MED 5–7 PROCENTS TILLVÄXT

Förvärv är en av grundstenarna i Bravidas tillväxtstrategi. Vår målsättning är att vi ska växa med 5–7 procent per år genom förvärv. Under 2016 ökade omsättningen genom förvärv med 6 procent.

FÖRVÄRVSPROCESSEN

Bravida har en ständigt pågående process för att identifiera och genomföra nya förvärv. Förvärven syftar bland annat till att stärka Bravidas lokala marknadsposition, komplettera med ett nytt teknikområde, eller expandera till ett nytt område.

Aktuella förvärvskandidater ska ha en lång och stabil historik och en stark ledning som genom incitament uppmuntras att vara kvar i verksamheten efter genomfört förvärv. Vid förvärv sker omgående en integration med Bravidas organisation, verksamhetssystem och det gemensamma varumärket.

▶ ORGANISK TILLVÄXT

Fokus på tillväxt inom service och proaktiv försäljning

Återkommande affär minskar vårt konjunkturberoende. Kombination av installation och service ger mer långsiktiga affärer.

Fokus på helhetslösningar och paketerade tjänster

Ökat antal samarbeten mellan avdelningar

▶ TILLVÄXT GENOM FÖRVÄRV

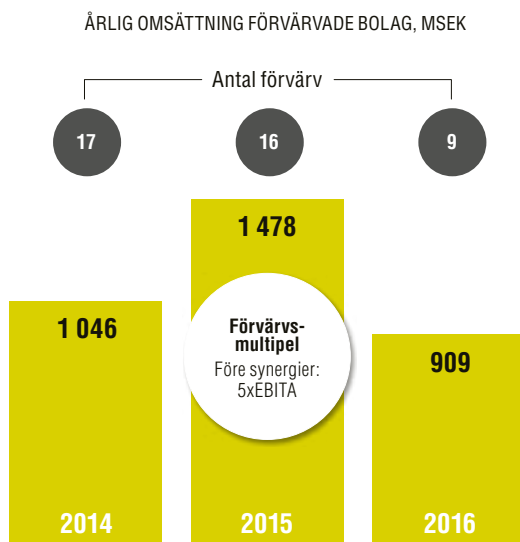
Vi förvärvar företag som hjälper oss att bli den lokala marknadsledaren på prioriterade tillväxtorter

Förvärv ska bidra med något av följande:

- Förstärkt lokalt erbjudande
- Komplettering av teknikerbjudande
- Geografisk expansion
- Ökad kompetens och förbättrat erbjudande, till exempel inom resurseffektiva lösningar

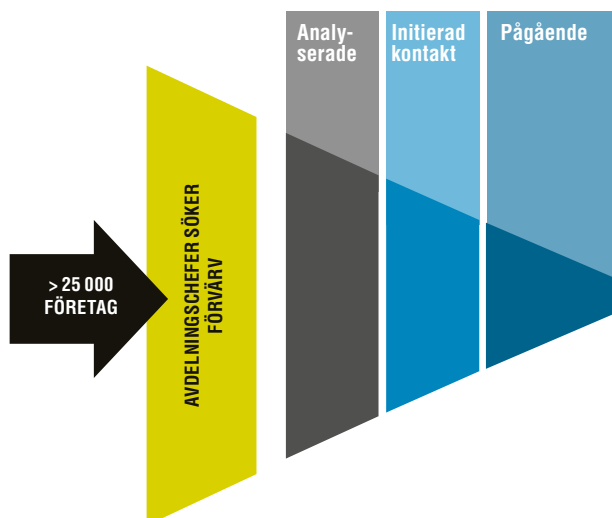
STARK FÖRVÄRVSHISTORIK

Bravida har under de senaste tre åren genomfört cirka 40 förvärv som ökat den årliga omsättningen med närmare 3,5 miljarder SEK.

STORT ANTAL POTENTIELLA FÖRVÄRV

För att identifiera och kvalificera både mindre lokala förvärv och större bolag, bedriver Bravida en ständig förvärvsprocess där potentiella förvärv identifieras ute i organisationen för att sedan analyseras och eventuellt genomförs av koncernen.

BRAVIDA GENOMFÖR OLIKA TYPER AV FÖRVÄRV

Under 2016 genomförde Bravida nio förvärv som tillsammans ökade omsättningen på årsbasis med cirka 900 MSEK. Förvärven stärker Bravida på olika sätt:

Förstärkt lokalt erbjudande
2016 genomförde Bravida sex förvärv som förstärkte den lokala närvaron i Sverige, Norge och Danmark.

Komplett teknikerbjudande
I juni 2016 förvärvades Almqvist & Brunskog AB som stärker Bravidas nystartade elverksamhet i Ljungby med tjänster inom säkerhet. I oktober förvärvades OCM Vent, som kompletterar Bravidas erbjudande i Småland med ventilation.

Geografisk expansion
I november 2016 etablerade sig Bravida i finska Österbotten genom förvärv av Asentaja Group, den ledande helhetsleverantören inom el, vs och ventilation i området.

Förvärv av finska Asentaja Group. I november 2016 förvärvade Bravida installationsföretaget Asentaja Group Ab Oy i finska Österbotten. Företaget, en ledande helhetsleverantör inom el, vs och ventilation, har ett 100-tal anställda och en omsättning motsvarande cirka 130 miljoner svenska kronor. – Detta är ett strategiskt viktigt steg för Bravida. Österbotten är en marknad med god tillväxt, och vi har nu stärkt vår roll som leverantör till industrin i norra Finland, säger Marcus Karsten, divisionschef Bravida Finland. – Vi har nu fått en stark och kompetent ägare i ryggen, vilket stärker vårt kunderbjudande, säger Jonas Björkskog, vd och koncernchef i Asentaja Group. Bravida etablerade sig på den finska marknaden sommaren 2015 genom förvärv av Peko Group och Halmesvaara Oy.

Bravida Finland

Så skapar vi finansiell stabilitet

Att upprätthålla en god finansiell stabilitet är grundläggande i Bravida. Marginal går alltid före volym i våra affärer, kostnadseffektivitet är en hörnsten i verksamheten och vi arbetar kontinuerligt för att bibehålla ett stabilt kassaflöde.

MÅNGA SMÅ PROJEKT

Bravida har en diversifierad kundstruktur med en stor andel relativt små projekt, och är därför inte beroende av enskilda kunder eller uppdrag. Bravida har många mindre projekt och ett fåtal stora, den största delen av uppdragen har ett ordervärde upp till 1 MSEK. Endast cirka åtta procent av omsättningen kommer från projekt som har ett ordervärde över 50 MSEK.

SERVICE, RENOVERING OCH TILLBYGGNAD – MINDRE KONJUNKTURBEROENDE

Serviceverksamheten, som utgör nästan hälften av försäljningen, är stabil genom sin återkommande natur. Därutöver utgör renovering och tillbyggnad, som är mindre konjunkturkänsligt än nybyggnation, nästan 18 procent av vår omsättning. Sammantaget är cirka två tredjedelar av vår verksamhet mindre konjunkturberoende än byggbranschen generellt.

MARGINAL GÅR FÖRE VOLYM – FOKUS PÅ LÖNSAM TILLVÄXT

Inom Bravida går lönsamheten i projekt alltid före volym, vilket är en av grundstenarna när vi åtar oss ett projekt. Vi tackar nej till projekt som har låg marginal eller för hög risk.

Pågående projekt följs upp varje månad med hänsyn till nedlagda kostnader och aktuell kalkyl och kassaflöde. Vid stora

projekt tillsätts en styrgrupp för projektet för att minska risken för felbedömningar.

KOSTNADSEFFektivITET EN VIKTIG GRUNDSTEN

Hög kostnadsmedvetenhet är en framgångsfaktor för Bravida. Vi fokuserar på att begränsa ökningen av administrativa kostnader när vi växer.

Med god finansiell uppföljning på alla nivåer i organisationen driver Bravida en stabil verksamhet med kontrollerat risktagande. Vår kostnadsstruktur, med en låg andel fasta kostnader, ger flexibilitet om marknaden för nybyggnadsrelaterade projekt skulle vika. Dessutom jobbar Bravida kontinuerligt för att utnyttja de skalfördelar som en stor organisation erbjuder, både vad gäller administrativa funktioner, inköp och systemstöd.

STARKA KASSAFLÖDEN OCH SUND KAPITALSTRUKTUR

Bravidas förmåga att generera stabila kassaflöden är grundläggande för att vi ska kunna växa, både organiskt och via förvärv. Ett stabilt kassaflöde är också nödvändigt för att vi ska kunna uppfylla vår utdelningspolicy, att dela ut minst 50 procent av resultatet efter skatt.

För att uppnå detta arbetar våra avdelningar kontinuerligt med att hålla kontroll på fakturering, betalplaner och processer, samtidigt som kostnadsnivån begränsas. Till exempel hyr vi våra kontor och leasar våra bilar, vilket gör att vi enklare kan anpassa produktionskapacitet och administrativa kostnader efter försäljningsvolym.

I samband med børsintroduktionen 2015 refinansierade vi våra krediter, totalt 4 000 MSEK med en löptid på fem år. Räntevillkoren och den långa löptiden innebär att vi har säkerställt finansieringen för koncernens fortsatta expansion under kommande år.

▶ STABILT KASSAFLÖDE

Fokus på kassaflöde

Långsiktigt arbete för att hålla ett starkt kassaflöde och en sund kapitalstruktur.

Kontinuerlig uppföljning

Kontinuerlig uppföljning av kassaflödet på alla nivåer i företaget.

▶ GOD LÖNSAMHET

Marginal före volym

Tillväxt, men inte till vilket pris som helst. Vi åtar oss bara uppdrag med god marginal och kalkylerbara risker.

Fokus på kostnadseffektivitet

- Minimera fasta kostnader. Vi anpassar produktionskapacitet och administrativa kostnader efter försäljningsvolym.
- Samordnade inköp skapar skalfördelar och kostnadseffektivitet.

Kontinuerlig finansiell uppföljning

Kontinuerlig finansiell uppföljning på alla nivåer i företaget.

Så skapar vi ett hållbart företag

Bravida ska bedriva ett ansvarsfullt företagande och hushålla med egna och andras resurser. Vi vill arbeta fokuserat och uppnå tydliga resultat i vårt hållbarhetsarbete.

HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING – EFFEKTIV PRODUKTION OCH ENERGIEFFEKTIVA ERBJUDANDEN

Varje dag förbrukas enorma mängder naturresurser för att bygga, underhålla, värma upp eller kyla ned fastigheter och anläggningar. Vi samarbetar med våra kunder och erbjuder lösningar för att minska energi- och resursåtgången. Vi arbetar även för att förbättra vår hållbarhetsbedömning av de material och komponenter som vi använder, för att minska miljöpåverkan på lång sikt.

Bravidas mest betydande interna miljöaspekter utgörs av områdena resor, transporter och avfall. Bravida använder cirka 5 800 fordon i verksamheten. Därför är en prioriterad del av detta arbete att minska koldioxidbelastningen från våra transporter.

Bravida arbetar långsiktigt och systematiskt med att integrera energi- och miljötänk hos alla medarbetare. Vi arbetar även för att minska vår interna resursåtgång genom effektiva processer i våra projekt.

GOD ARBETSMILJÖ – MEDARBETARES SÄKERHET, FYSISK OCH PSYKISK HÄLSA

Vi vill att varje medarbetare ska komma välmående och frisk till nästa arbetsdag. Därför arbetar vi systematiskt med hälsa och säkerhet inom Bravida. Vi är en lärande organisation där varje riskbedömning eller tillbud är en möjlighet att lära och förbättra.

I hela koncernen görs insatser för att förbättra arbetsmiljön och medarbetarnas hälsa. Alla som arbetar på Bravida har ett gemensamt ansvar att bidra till en säker och trivsamt arbetsmiljö. Bravidaskolan erbjuder utbildningar inom hälsa och säkerhet till alla våra medarbetare. Vi satsar även på att utveckla våra ledare.

GOD AFFÄRSETIK – I RELATION TILL KUNDER, MEDARBETARE OCH LEVERANTÖRER

Bravida strävar efter att skapa en kultur där alla medarbetare bidrar till att vi ständigt förbättras. Tillsammans med Bravidas uppförandekod lägger det grunden till hur vi beter oss och hur vi vill utvecklas framåt. Kodens innehåller våra värderingar och vår syn på frågor som affärsetik, mänskliga rättigheter och arbetsmiljö, kunder och kvalitetsfrågor samt miljö. Kodens baseras på UN Global Compact.

Uppförandekoden är en viktig del av både vårt ledarskapsprogram och vår introduktion av nya medarbetare. Vi arbetar löpande med insatser för att förstärka organisationens medvetenhet kring uppförandekoden.

Alla våra affärsrelationer ska hanteras på ett ansvarsfullt och korrekt sätt. Vi ställer samma krav på våra affärspartners som på oss själva när det gäller frågor som säkerhet, miljöpåverkan, mänskliga rättigheter, kvalitet och affärsetik. Våra leverantörer och underleverantörer ska följa vår uppförandekod.

▶ HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING

– effektiv produktion och energieffektiva erbjudanden

Effektivisera vår egen produktion och resursanvändning

Samarbete med kunder för att minska energi- och resursåtgång i deras fastigheter och anläggningar

Hållbarhetsbedömning av installationsprodukter

▶ GOD ARBETSMILJÖ

– medarbetares säkerhet, fysisk och psykisk hälsa

Aktivt säkerhets- och arbetsmiljöarbete

Fokus på ledarskap

▶ GOD AFFÄRSETIK

– i relation till kunder, medarbetare och leverantörer

Aktivt arbete för att underhålla en sund kultur med goda värderingar

Kontinuerlig hållbarhetsutvärdering av leverantörer

BRAVIDAS MARKNAD

Installations- och service-
marknaden i Norden

255 Miljarder
SEK*

OMSÄTTNING 2016

4 %

TILLVÄXT 2016

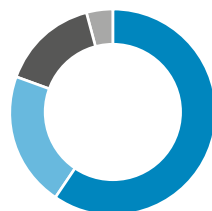
* Prognoscentret som används som källa har ändrat beräkningsmodell jämfört med föregående år.

DEN NORDISKA
INSTALLATIONS- OCH
SERVICEMARKNADEN

- 34% Sverige
- 28% Norge
- 18% Danmark
- 19% Finland

ANDEL AV BRAVIDAS
NETTOOMSÄTTNING

- 59% Sverige
- 21% Norge
- 15% Danmark
- 4% Finland

Installations- och servicemarknaden

Nybyggnation

Renovering &
tillbyggnad

Drift &
Underhåll

INSTALLATION

SERVICE

Kombination av installation och service ger stabil marknad

Installations- och servicemarknaden består av olika delmarknader, den mer volatila marknaden för nybyggnation samt de stabilare marknaderna för renovering och tillbyggnad, samt drift och underhåll.

En stabil och växande bransch

Bravida är den ledande totalleverantören av installation och service för fastigheter och anläggningar i Norden. Under 2016 fortsatte branschen att växa och ett antal faktorer talar för att tillväxten kommer att hålla i sig framöver.

Bravidas kärnmarknad är teknisk service av fastigheter och anläggningar och installation av el, vs och ventilation i olika typer av byggnader och anläggningar. Den står för omkring 90 procent av Bravidas nettoomsättning, resterande 10 procent av verksamheten avser infrastrukturprojekt. Den geografiska marknaden är Sverige, Norge, Danmark och Finland. Kunderna utgörs av byggföretag, stat och kommun, landsting, andra företag och privatpersoner.

Bravidas marknad i Norden växte med omkring 4 procent under 2016 och värdet uppskattas till 255 miljarder SEK*. För 2017 förväntas marknadstillväxten uppgå till 4 procent i Norden. Bravidas marknadsandel i Norden uppgår till drygt 5 procent.

KOMBINATION AV INSTALLATION OCH SERVICE GER STABIL MARKNAD

Tekniska installationer inom el, vs och ventilation är viktiga delar i byggprojekt och installationstätheten varierar mellan olika typer av projekt. I kommersiella anläggningar och fastigheter ligger andelen installation i relation till byggkostnad runt 30 procent. I bostäder är andelen installationer lägre medan till exempel ett sjukhus har en betydligt högre installationstäthet. Alla tekniska installationer kräver service och underhåll, vilket innebär att ökad installationstäthet ökar servicevolymen. Serviceavtal på eftermarknaden säkrar ett återkommande flöde av kunder vilket bidrar till stabilitet och tillväxt för branschen.

MARKNADEN ÄR SENCYKLISK

Installations- och servicemarknaden karaktäriseras som sencyklisk och följer den allmänna ekonomiska utvecklingen med omkring ett års eftersläpning beroende på byggprojektens karaktär och längd. Produktion av bostäder och kommersiella fastigheter följer konjunktursvängningarna medan offentliga investeringar styrs av politiska beslut.

De cykliska inslagen på marknaden för tekniska tjänster minskar eftersom uppdragen för installations- och servicebranschen sträcker sig över olika typer av projekt och service efterfrågas kontinuerligt. Behovet av renoveringar och underhåll tenderar även att öka under sämre tider. Serviceavtal på eftermarknaden säkrar ett återkommande flöde av kunder vilket bidrar till stabilitet och tillväxt för marknaden.

* Prognoscentret som används som källa har ändrat beräkningsmodell jämfört med föregående år.

Fragmenterad nordisk marknad

Den nordiska marknaden för installation och service är fragmenterad och består av cirka 25 000 företag.

Den nordiska installations- och servicemarknaden är lokal och mycket fragmenterad. Branschen karaktäriseras av låga inträdesbarriärer och i Norden finns cirka 25 000 företag, främst mindre och privatägda, som är verksamma inom området. Endast ett fåtal av företagen finns i hela Norden.

SMÅ BOLAG KONKURRERAR PÅ LOKALA MARKNADER

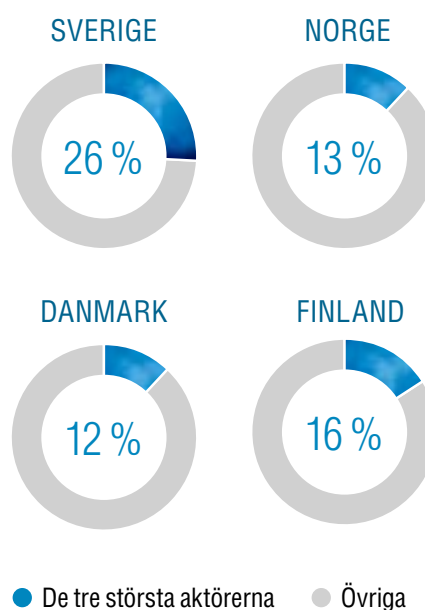
Bravidas huvudkonkurrenter på kärnmarknaden är främst de små och medelstora bolagen på de lokala marknaderna. Majoriteten av dessa bolag är familjeägda med ett fåtal anställda, arbetar i geografiskt begränsade områden och inom ett enskilt teknikområde.

Bravidas fördel gentemot dessa mindre bolag är kombinationen av installation och service från flera teknikområden. Dessutom gör den gemensamma organisationen att vi kan erbjuda en bredare och djupare kompetens med stöd inom exempelvis hållbarhet, teknikutveckling, kvalitetskontroll och inköp. Bravida har även stora resurser avseende kompetens för och bemanning av stora projekt.

STORA AKTÖRER KONKURRERAR OM DE STÖRRE KONTRAKTEN

Konkurrensen om stora kontrakt kommer främst från andra internationella bolag med erbjudande inom flera teknikområden och finansiell kapacitet. De stora aktörerna på marknaden är, förutom Bravida, internationella bolag som Assemblin och Caverion, men även nationella aktörer som Gunnar Karlsen i Norge, Are i Finland och Kemp & Lauritzen och Wicotec Kirkebjerg i Danmark och Midroc Electro i Sverige. Dessa erbjuder ett helhetskoncept med flera teknikområden för installationer och service i byggnader på många orter.

De största aktörernas andel av installations- och servicemarknaden

Flera starka drivkrafter för tillväxt präglar Bravidas marknad

1 Ökade krav på energieffektiva och hållbara lösningar

Ökade krav på energieffektivitet är en viktig drivkraft för tillväxt i installations- och servicebranschen. Fastighetsägare investerar i allt mer avancerade installationer och byggtekniker för att minska sina kostnader. Samtidigt ökar intresset för hållbara lösningar inom både el, vs och ventilation.

2 Ökad komplexitet i byggnaders installationer

Dagens informationssamhälle ställer helt andra krav på IT-miljöer, säkerhet och kapacitet än tidigare, såväl i hemmet och offentliga miljöer som på arbetsplatsen. Kyllda serverrum, bredbandsdragningar och automatisk styrning av tekniska system är sådana exempel. Det ökar behovet av kompetens för installation och service.

3 Behov av nya bostäder och renovering av gamla

En stor del av fastighetsbeståndet i Norden är i behov av renovering. I Miljonprogrammet behöver mer än 500 000 svenska bostäder renoveras. Samtidigt ökar behovet av nya bostäder, framförallt i Sverige. Enligt den långsiktiga prognosen är det totala byggbehovet 558 000 nya bostäder mellan 2012 och 2025, främst i storstäderna.

4 Investeringar i infrastruktur

Stora infrastrukturinvesteringar med hög installationstäthet, till exempel järnvägar, vägar och elförsörjning, bidrar till en växande marknad inom installation och service i Norden. Även offentliga investeringar inom sjukhus, universitet och badhus driver tillväxten i branschen.

Marknadsutveckling i Norden

Den nordiska marknaden för installation och service är stabil. En stark byggmarknad i Sverige och offentliga investeringar i Norge och Danmark bidrar till ökade installationsvolym. Byggkonjunkturen i Finland förbättras successivt, dock från en låg nivå.

Två viktiga trender som påverkar efterfrågan på byggproduktion i Norden är urbanisering och energieffektivisering. Detta leder just nu till stora offentliga investeringar samt renovering

och nybyggnation av bostäder. Sådana investeringar förutsätter starka offentliga finanser, en stabil arbetsmarknad och låg ränta – förutsättningar som finns på den nordiska marknaden.

Den totala byggproduktionen är väsentlig för installationsbranschens tillväxt och för den framtida tillväxten inom teknisk service. Byggproduktionen i Norden under 2016 ökade med 11 procent i Sverige, cirka 4 procent i Norge, cirka 6 procent i Danmark och med cirka 6 procent i Finland.

Teknisk service är mindre känslig för konjunktursvängningar. Fler fastigheter och högre komplexitet i installationer ökar successivt volymen. En låg ränta och en stabil arbetsmarknad bidrar till ökad efterfrågan på teknisk service.

Marknadsutveckling per land

Värnamo sjukhus

SVERIGE

Den svenska marknaden för installations- och servicetjänster hade en god tillväxt under 2016 och värdet uppskattas till 88 miljarder SEK. Marknaden drivs av god efterfrågan på offentlig byggnation, energieffektiviseringar, nybyggnation, reparationer och underhåll av bostäder. Till exempel pågår flera stora offentliga bygg- och anläggningsprojekt som flytten av Kiruna stad och projektet Förbifart Stockholm. Det omfattande bostadsbyggandet väntas fortsätta i storstadsregionerna och universitetsstäderna.

Bravidas marknadsandel i Sverige uppgår till cirka 10 procent. Stora konkurrenter är Caverion och Assemblin.

Bravida Sveriges största kundgrupper är byggtreprenörer och offentliga kunder som under 2016 stod för 42 respektive 12 procent av nettoomsättningen.

Under året har Bravida Sverige fått flera stora installationsprojekt för om- och nybyggnation av sjukhus som till exempel Akademiska sjukhuset i Uppsala, Kungälvss sjukhus och Värnamo sjukhus.

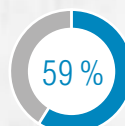
MARKNADSANDEL

Sverige

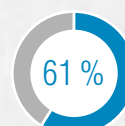

ANDEL AV KONCERNEN

Omsättning

Rörelseresultat

NORGE

Den norska marknaden för installations- och servicetjänster hade en god tillväxt under 2016 och värdet uppskattas till 71 miljarder SEK. Genom ökade investeringar i offentliga byggnationer och infrastruktur samt bostäder har den norska marknaden varit stabil under 2016. Infrastrukturprojekt och offentlig ny- och ombyggnation väntas bidra till fortsatt tillväxt i marknaden.

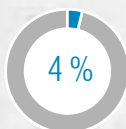
Bravidas marknadsandel i Norge uppgår till cirka 4 procent. Stora konkurrenter är Caverion och Gunnar Karlson.

Bravida Norges största kundgrupper är byggtreprenörer och offentliga kunder som under 2016 stod för 25 respektive 19 procent av nettoomsättningen.

Under året har Bravida fått två betydande installationsprojekt, elinstallationer i en vägtunnel i Stavanger och installationer vid utbyggnaden av Tønsbergs sjukhus.

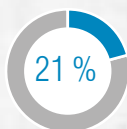
MARKNADSANDEL

Norge

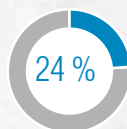

ANDEL AV KONCERNEN

Omsättning

Rörelseresultat

Signering av kontrakt för installationer i Eiganes- och Hundvägtunneln i Stavanger

DANMARK

Den danska marknaden för installations- och servicetjänster hade en stabil tillväxt under 2016 och värdet uppskattas till 46 miljarder SEK. Offentliga investeringar kommer fortsätta att driva tillväxten. Ett stort kommande projekt är sänktunneln mellan Danmark och Tyskland. Samtidigt planeras flera nya stora datahallar.

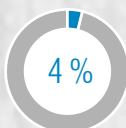
Bravidas marknadsandel i Danmark uppgår till cirka 4 procent. Stora konkurrenter är Kemp & Lauritzen och Wiotec Kirkebjerg.

Bravida Danmarks största kundgrupper är offentliga kunder och byggtreprenörer som under 2016 stod för 16 respektive 34 procent av nettoomsättningen.

Under 2016 har Bravida Danmark bland annat fått ett stort installationsprojekt, det nybyggda sjukhuset i Gødstrup på Jylland, där ordervärdet uppgår till 390 miljoner SEK. Ett stort servicekontrakt har tecknats avseende service och underhåll av Stora Bältbron.

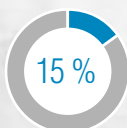
MARKNADSANDEL

Danmark

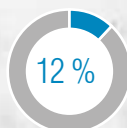

ANDEL AV KONCERNEN

Omsättning

Rörelseresultat

Stora Bältbron

FINLAND

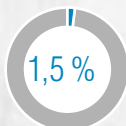
Den finska marknaden för installations- och servicetjänster hade en god tillväxt under 2016 och värdet uppskattas till 50 miljarder SEK. Byggnationerna har förbättrats successivt under det senaste året. Bland annat har byggföretagens försäljning ökat med omkring 10 procent, vilket bidrar till en ökad efterfrågan på tekniska installationer. Investeringar i infrastruktur och affärslokaler väntas driva tillväxten de kommande åren.

Bravidas marknadsandel i Finland uppgår till cirka 1,5 procent. Stora konkurrenter är Caverion och ARE.

Bravida Finland etablerades 2015 genom två större förvärv i södra Finland. Dessa har följts av förvärvet av Asentaja Group i Österbotten 2016. Under 2016 har Bravida Finland bland annat erhållit två betydande installationsprojekt avseende ett nybyggt campus vid Aalto universitet i Helsingfors och det nyrenoverade stadsbiblioteket i Tammerfors.

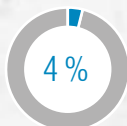
MARKNADSANDEL

Finland

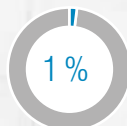

ANDEL AV KONCERNEN

Omsättning

Rörelseresultat

Stadsbiblioteket i Tammerfors

BRAVIDAS KUNDER

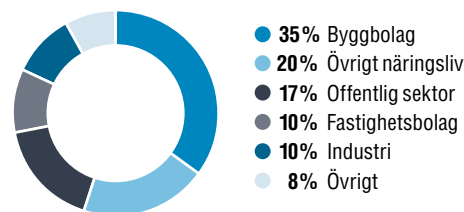
Bravida har mer än 50 000 kunder. De kan delas upp i två huvudgrupper – byggtreprenörer och slutkunder, som finns i många skilda branscher. Ingen av kunderna står för mer än fem procent av Bravidas totala omsättning. Det gör att vi inte är beroende av någon enskild kund, något enskilt projekt eller någon enskild bransch.

Två huvudkundgrupper – byggentreprenörer och slutkunder

► **Våra kunder kan delas in i två huvudgrupper – slutkunder och byggentreprenörer.** Den största kundgruppen är byggentreprenörer som köper installationstjänster som en del i en byggentreprenad. Slutkunderna – professionella hyresgäster och fastighetsägare – är centrala för vår serviceverksamhet. Intäkter från kunder inom offentlig sektor står fortsatt för en stor del av Bravidas omsättning. Privata fastighetsägare och industrin är andra stora kundgrupper.

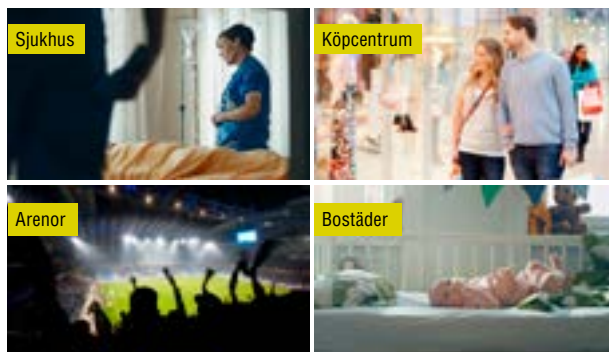
HUVUDKUNDGRUPPER

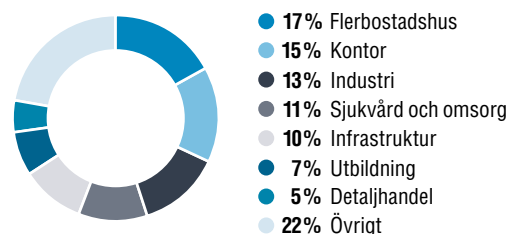
Många olika projekt och uppdrag

► **Bravida anlitas för installation och service i alla typer av anläggningar och byggnader.** Det kan handla om exempelvis bostäder, kommersiella lokaler, infrastrukturprojekt, arenor, sjukhus, skolor eller industriella fastigheter. Ett typiskt installationsuppdrag har en genomförandetid till slutleverans på sex månader, men projekten kan också sträcka sig över flera år. Serviceuppdragen omfattar allt från akut felavhjälpande på ett par timmar till fleråriga underhållsavtal.

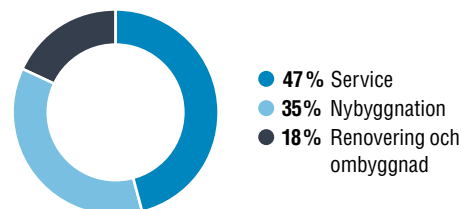
Exempel på uppdrag:

ANLÄGGNINGSTYPER

UPPDRAGSTYPER

Bred och diversifierad kundbas

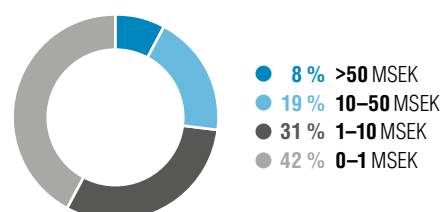
► **Bravidas omsättning utgörs till största del av ett stort antal små och medelstora projekt.** Av Bravidas drygt 50 000 kunder står ingen enskild kund för mer än fem procent av Bravidas omsättning, vilket gör riskspridningen stor. 2016 stod de fem största kunderna för 13 procent av nettoomsättningen. Medianvärdet på installationskontrakten i orderstocken var 354 000 SEK. Av kunder med en årsomsättning om 5 MSEK eller högre var 94 procent även kunder 2015.

> **50 000** kunder

354 000 SEK

– mediankontraktets storlek

OMSÄTTNING EFTER PROJEKTSTORLEK 2016

Ett hållbart företag

Hållbarhet är viktigt för Bravida. Vi har mer än 50 000 kunder och varje dag hjälper vi dem att bidra till ett hållbart samhälle. Men hållbarhetsfrågan är större än så. Den handlar om allt vi gör i vår vardag, hur vi bedriver vår verksamhet och hur vi samverkar med andra aktörer.

Sedan 2015 publicerar Bravida sin hållbarhetsrapportering och -uppföljning, och från och med 2016 är detta en integrerad del av årsredovisningen. Vi arbetar ständigt för att ta nya steg mot bättre åtgärder, uppföljning och mätning inom hållbarhetsområdet.

VÅRA PRIORITERADE MÅL FÖR HÅLLBARHETSARBETET

Bravida ska bedriva ett ansvarsfullt företagande och ha god samhällning med egna och andras resurser. Vi vill arbeta fokuserat och uppnå tydliga resultat i vårt hållbarhetsarbete. Därför har vi gjort en prioritering av våra väsentliga hållbarhetsfrågor.

► BRAVIDAS PRIORITERADE MÅL FÖR HÅLLBARHETSARBETET

HÅLLBAR RESURSANVÄNDNING

– Effektiv produktion och energieffektiva erbjudanden.

Vi ska vara branschledande inom energi och miljö. Vi ska erbjuda våra kunder energi- och miljöeffektiva lösningar och samtidigt minska vår egen miljöbelastning.

Delmål

● Minskad intern resurs-åtgång: Drivmedelsrelaterade CO₂-utsläpp ska minska med 3% CO₂/km jämfört med föregående år.

GOD ARBETSMILJÖ

– Medarbetares säkerhet, fysisk och psykisk hälsa

Ingen medarbetare ska drabbas av fysisk eller psykisk ohälsa på grund av arbetet - en nollvision.

Delmål

● Arbetskadefrekvens* < 7
● Sjukfrånvaro < 4 %

*Antal olyckor som leder till minst en dags sjukfrånvaro per miljon arbetstimmar

GOD AFFÄRSETIK

– i relation till kunder, medarbetare och leverantörer

Alla våra affärsrelationer ska hanteras på ett ansvarsfullt och korrekt sätt.

Delmål

● Alla våra medarbetare och leverantörer ska följa vår uppförandekod som baseras på UN Global Compact.

Hållbarhetsarbete inom flera områden

Bravidas prioriterade mål inom hållbarhet är hållbar resursanvändning, god arbetsmiljö och god affärs-etik. Hållbarhetsarbetet är en del av den löpande verksamheten och sker inom flera områden.

Medarbetare och arbetsmiljö

Vår framgång som tjänsteföretag vilar på våra medarbetares kompetens – och på bra ledarskap. Vi vill erbjuda en stimulerande arbetsplats med säkra arbetsförhållanden och goda utvecklingsmöjligheter.

Arbetsätt

Vi arbetar alltid efter en strukturerad process när vi genomför våra projekt och uppdrag. På så sätt skapar vi kundnytta, lönsamhet och förutsättningar för att etablera en bra arbetsmiljö, samtidigt som vi är sparsamma med både egna och andras resurser.

Inköp och leverantörer

Inköp är en viktig del av vår verksamhet. Vi ställer samma krav på våra affärspartners som på oss själva när det gäller frågor som säkerhet, miljö-påverkan, mänskliga rättigheter, kvalitet och affäretik.

Energi- och resurs-användning

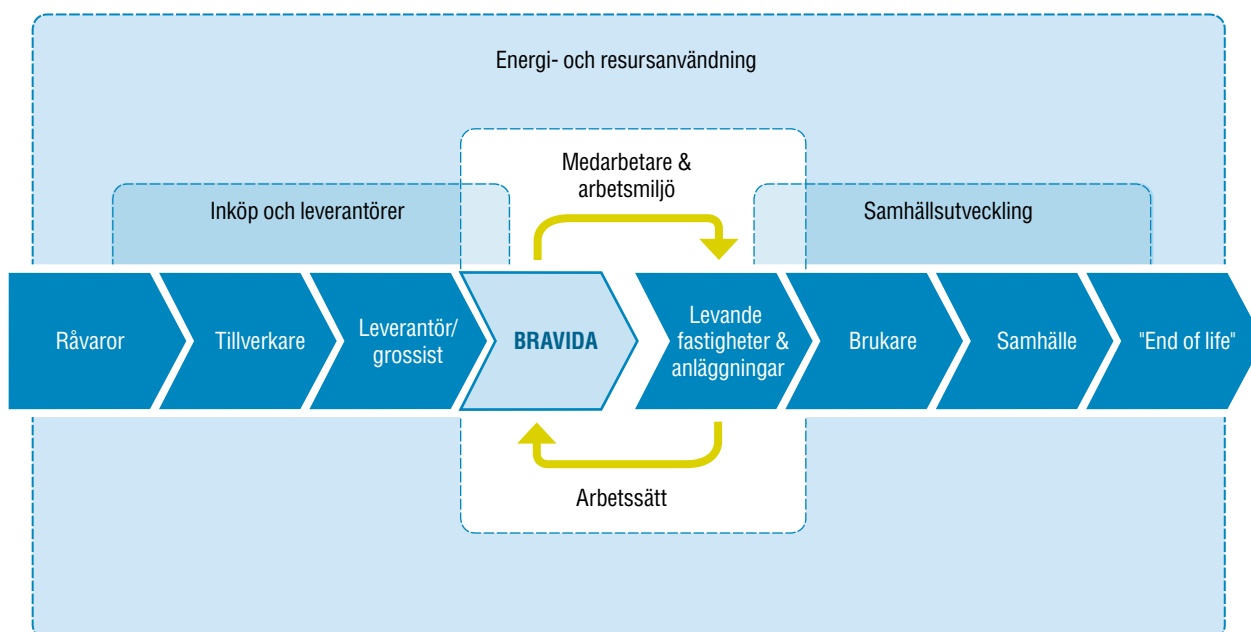
På Bravida har vi stora möjligheter att hjälpa våra kunder att spara energi i sina fastigheter och anläggningar. Samtidigt arbetar vi långsiktigt och systematiskt med att integrera energi- och miljötänk i vår egen verksamhet.

Samhällsutveckling

Bravida är med och utvecklar samhället, både som leverantör av installation och service och som en stor arbetsgivare. Vi vill erbjuda hållbara och trygga lösningar, lära upp framtidens installatörer, stödja forskning och bidra till branschens och samhällets utveckling.

Bravidas värdekedja och hållbarhetsområden

Den största delen av vårt hållbarhetsarbete fokuserar på att förbättra hållbarheten i vår egen och våra samarbetspartners verksamhet. Där det är möjligt vill vi även påverka fler delar av värdekedjan.

INTRESSENTDIALOG

Bravidas verksamhet påverkar och påverkas av en rad intressenter. Till dessa räknas främst kunder, medarbetare, leverantörer och ägare. Vi för en kontinuerlig dialog med dem för att förstå deras behov och förväntningar för att kunna utveckla Bravidas verksamhet.

Dialogen sker i daglig kontakt med kunder och leverantörer, kartläggningar kopplade till utvecklings- och förbättringsprojekt, investerarmöten och andra kanaler. Vi genomför också medarbetarsamtal och medarbetarundersökningar samt årliga kundnöjdhetsundersökningar.

2015 genomfördes en fördjupad intressentdialog med ett antal intressenter i Sverige, Norge och Danmark. Under 2016 har Bravida genomfört en väsentlighetsanalys för att prioritera vårt hållbarhetsarbete på kort och lång sikt.

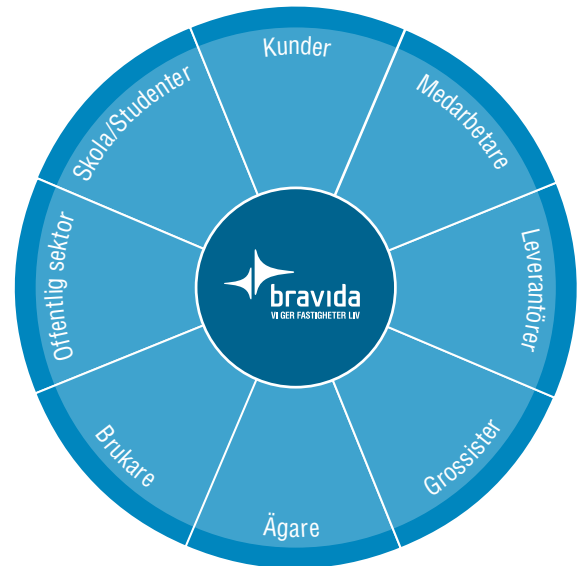
ORGANISATION, STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV HÅLLBARHETSARBETET

De övergripande strategierna för Bravidas hållbarhetsarbete fastställs av koncernledningen.

Det yttersta ansvaret för hållbarhetsfrågorna ligger hos verkställande direktören. Hållbarhetsarbetet leds av chefen för verksamhetsutveckling. Styrning och uppföljning sker genom den etablerade ledningsprocessen i Bravida. Hållbarhet redovisas också som en integrerad del av årsredovisningen.

Bravidas verksamhet och våra strategier för framtida utveckling styrs av koncernens uppförandekod, policies* och våra värderingar: affärsmässighet, enkelhet, kompetens och stil. Uppförandekoden är i linje med UN Global Compact.

*Bland annat policies för miljö, arbetsmiljö och kvalitet

Bravidas intressenter**Bravida Danmark**

Bravida levererar energieffektiva installationer på danskt universitet

När Syddansk Universitet skulle bygga en ny byggnad för sin tekniska fakultet stod Bravida för alla tekniska installationer och prestanda-tester. Byggnaden bedöms vara en av de mest energieffektiva i världen.

När den nya byggnaden uppfördes stod Bravida för installationer av el, vs, sprinkler, automation, ventilation och solceller. I installationskontraktet ingick omfattande prestanda-tester av alla tekniska installationer före leverans.

Syddansk Universitet har varit mycket nöjda med både byggnaden och installationerna. Byggnaden blev levererad i tid, utan fel och brister och med installationer som fungerade från dag ett. Dessutom har byggnaden en mycket låg energiförbrukning – den bedöms vara på topp 20 över de mest energieffektiva byggnaderna i världen.

Medarbetare

Bravida är en stor arbetsgivare – störst inom el, vs och ventilation i Norden. Vårt mål är att vara den mest attraktiva arbetsgivaren i branschen.

På Bravida är vi drygt 9 700 personer som jobbar tillsammans. Vi är montörer, servicetekniker, projektledare, serviceledare, kalkylatorer, chefer, affärsutvecklare, ekonomer – som alla är proffs inom sina områden.

Installations- och servicebranschen är en framtidsbransch som ständigt utvecklas. De installationer som efterfrågas idag blir alltmer komplexa och kräver tydlig samordning mellan olika discipliner som el, vs och ventilation. Det höjer kraven på vårt kunnande och på vår skicklighet att driva projekt på ett effektivt sätt. Stor konkurrens om arbetskraften ställer höga krav på vårt arbetsgivareerbjudande och vårt arbete för att behålla, utveckla och attrahera den bästa kompetensen.

REKRYTERING OCH PLANERING INFÖR FRAMTIDEN

Rekrytering är en nyckelfråga för Bravidas tillväxt framåt. Behovet av duktiga ingenjörer, tekniker och montörer ökar. Vi satsar därför på rekrytering av den bästa kompetensen i branschen. Rekrytering och planering sker lokalt på våra avdelningar, men koncernen stödjer med central kompetens och verktyg i rekryteringsarbetet för att öka effektiviteten och långsiktigheten i planeringen. Dessutom har vi ett traineeprogram, BraIngenjörsprogrammet, där unga talanger under ett år får lära sig om Bravidas arbetssätt och samtidigt utvecklas inom ledarskap och affärsmannaskap.

Med stor närvaro på tekniska högskolor, yrkesskolor och

i andra forum ökar vi synlighet och intresse för branschen och Bravida som arbetsgivare. Bravidas lokala avdelningar arbetar löpande med lärlingar inom alla teknikområden. Ett antal olika samarbeten med gymnasieskolor stärker våra lärlingsprogram.

Bravidamedarbetare kan välja mellan flera karriärvägar, både som specialist, projekt- eller serviceledare och som chef. Vi internrekryterar gärna till ledande positioner, vilket skapar såväl möjligheter och trygghet som kontinuitet i organisationen. Med verksamhet på 150 orter i Norden finns det också möjlighet för medarbetare att få erfarenhet från projekt på olika orter.

ANSVARSTAGANDE LEDARSKAP STÄRKER ORGANISATIONEN

I Bravidas decentraliserade organisation har våra lokala chefer eget resultatansvar. De spelar en viktig roll i utvecklingen av våra medarbetare och den egna verksamheten. Sedan 2007 har majoriteten av Bravidas chefer genomgått vårt koncernövergripande ledarskapsprogram. Samtidigt främjar vi erfarenhetsutbyte och kontakt mellan våra chefer för att stärka vår gemensamma kompetens och kultur.

BRAVIDASKOLAN UTVECKLAR VÅRA MEDARBETARE

För att Bravida ska ligga i framkant i branschen både med våra arbetssätt och med våra tekniska lösningar, spelar Bravidaskolan en avgörande roll. Här finns ett stort och attraktivt kursutbud för alla medarbetare och yrkesgrupper. Våra egna utbildningar utgör en stor del av programmet, till exempel inom ledarskap, affärsmannaskap samt säkerhet och hälsa. Men vi använder oss också av externa utbildningar, främst för olika typer av certifiering av montörer och tekniker.

► FÖRBÄTTRINGAR 2016

Bravidas arbetsgivareerbjudande stärks

Bravida klättrar på listan över Sveriges bästa arbetsgivare när de egna medarbetarna tycker till om sitt företag.

Utbildning etik, jämställdhet och mångfald

Alla chefer har utbildats i vår uppförandekod. Därefter har våra avdelningar haft genomgångar och diskussioner om hur vi ska agera i olika frågor kring etik, våra värderingar, jämställdhet och mångfald.

Bravidaskolan stärks

Bravida Danmark startar Bravidaskola och ökar utbudet av egna utbildningar.

Ledarenkät ger svar

Bravidas ledare har utvärderat hur vi arbetar med ledarskap. Undersökningen är en viktig del i arbetet med att utveckla vårt ledarskap framåt.

► UPPFÖLJNING

67

Motiverad Medarbetarindex 67 (66).
Mål: > 75, skala 0-100

100 %

av Bravidas chefer har utbildats i uppförandekoden

#12

Bravida kom på plats 12 (15) bland Sveriges bästa arbetsgivare (Universum)

24

BraIngenjörer diplomerades från vårt traineeprogram

1 044

lärlingar jobbade inom Bravida under året

EN KULTUR DÄR ALLA BIDRAR

Grundläggande i Bravidas kultur är viljan att utvecklas och att lära av varandra – vi gör det vi sagt, vi följer upp och förbättras ständigt. Vi kallar det Bravida Way. Vi strävar efter att skapa en kultur där alla medarbetare bidrar till att vi ständigt förbättras. Tillsammans med Bravidas uppförandekod lägger det grunden till hur vi beter oss och hur vi vill utvecklas framåt. Koderna innehåller våra värderingar och vår syn på frågor som affäretik, mänskliga rättigheter och arbetsmiljö, kunder och kvalitetsfrågor samt miljö. Den är en viktig del av vårt ledarskapsprogram och introduktionen till nya medarbetare. Vi

arbetar löpande med insatser för att förstärka organisationens medvetenhet kring uppförandekoden.

JÄMSTÄLLDHET OCH MÅNGFALD

Jämställdhet och mångfald är viktiga frågor för Bravida. Medarbetare med olika bakgrund och erfarenheter bidrar med kompetens som utvecklar både medarbetare som verksamheten i stort. För att öka andelen kvinnor i branschen samarbetar vi med arbetsgivarorganisationer och yrkesnämnder. Inom koncernen finns en plan för lika rättigheter och möjligheter med åtgärder och mål för att öka jämställdhet och mångfald.

**ANTAL MEDARBETARE,
MEDELTAL**

	2015	2016
Totalt i koncernen	9 359	9 730
Varav kvinnor	600	627
Sverige	5 160	5 392
Norge	2 359	2 349
Danmark	1 446	1 602
Finland	387	380
Slovakien*	7	7

*Bravida Säkerhet utvecklar mjuk- och hårdvara för det egenutvecklade säkerhetsplattformen Bravida Integra.

ÅLDERSSTRUKTUR, %

	2015	2016
Över 60 år	7,5	7,2
51–60 år	19,7	19,6
41–50 år	22,7	22,4
31–40 år	20,5	20,5
21–30 år	25,3	25,3
Under 20 år	4,3	5,0

**MOTIVERAD
MEDARBETAR-
INDEX****67**

Bravidas ambitiösa mål är 75.

Arbetsmiljö, säkerhet och hälsa

På Bravida har vi en nollvision för arbetsskador till följd av psykisk och fysisk ohälsa. Vi vill att varje medarbetare ska komma välmående och frisk både till och från varje arbetsdag. Därför arbetar vi systematiskt med hälsa och säkerhet.

Bravida verkar i en bransch med stora utmaningar inom säkerhet och hälsa. Samtidigt vet vi att en god arbetsmiljö gynnar produktivitet, kvalitet och välmående samt bidrar positivt till vårt resultat. Därför har vi resurser och system för hälsofrämjande och skadeförebyggande arbete, och vi arbetar ständigt för att förbättra våra insatser, bland annat genom att planera arbetet så att vi kan skapa trygghet, ordning och reda. Alla som arbetar på Bravida har ett gemensamt ansvar att bidra till en säker och trivsamt arbetsmiljö.

SJUKTAL OCH ARBETSSKADEFREKVENNS

Under flera år har Bravida framgångsrikt sänkt såväl sjuktal som arbetsskadefrekvens, men 2015 bröts den goda trenden. Under 2016 ökade vi därför våra långsiktiga insatser för att förbättra våra medarbetares hälsa, men dessa har ännu inte fått önskad effekt och våra sjuktal och arbetsskador ligger kvar i nivå med föregående år.

Vi ser dock flera ljuspunkter i vårt arbete med arbetsmiljö och säkerhet. För att minska antalet arbetsskador är det viktigt att först synliggöra risker och möjligheter. 2016 infördes därför det koncerngemensamma händelse- och riskhanteringssystemet BIA där våra medarbetare enkelt rapporterar händelser och förebyggande aktiviteter i en mobil applikation. Under 2016 ökade händelserapporteringen betydligt i hela Bravida. I Norge och Danmark sjunker olycksfallsfrekvensen redan.

För att reducera sjukfrånvaron arbetar våra divisioner löpande med uppföljningssamtal med sjuka medarbetare för att skapa bättre förutsättning för tillfrisknande och hälsa på jobbet.

PLANERADE INSATSER FRAMÅT

Under 2017 planeras ytterligare insatser.

- En "säkerhetsvecka på Bravida" som kommer att engagera alla medarbetare i koncernen.
- Bravida blir aktiv medlem i organisationen Samverkan för noll olyckor i byggbranschen, ett nytt initiativ som vill skapa förutsättningar för att ingen ska skadas på byggarbetsplatser. Initiativet omfattar hela den svenska byggbranschen.
- 2017 förstärks sjukvårdsförsäkringen för alla Bravida-medarbetare i Sverige genom bättre möjligheter till exempelvis rehabiliteringshjälp, psykologbesök och ersättning för läkemedelskostnader.

Bravida Norge

Bravida i Trondheim prisas för sitt arbetsmiljöarbete

ABB är en stor och viktig kund för Bravida Norge. De har alltid varit tydliga kring vilka krav de har på sina leverantörer gällande arbetsmiljö.

Därför blev Bravidas avdelning Energi & Industri i Trondheim extra stolta när de mottog priset "Årets HMS-kontraktör 2016" (Årets kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöleverantör) av ABB:s division Power Grids i Norge.

Bravida Energi & Industri i Trondheim fick priset för arbetet i projektet "Statnett Spenningsoppgradering Midt-Norge", där man byggde sex nya ställverk från mitten av landet ända upp till Nordnorge.

Motiveringen löd:

- Årets HMS-kontraktör har bidragit till ett ökat fokus på arbetsmiljöfrågor på de anläggningar där de arbetar för ABB.
- De har implementerat nya rutiner och rapporterat nästan 100 incidenter och förbättringsförslag via sin databas.
- De har varit en partner att lita på och de har varit aktiva i utvecklingen av arbetsmiljöarbetet.

► FÖRBÄTTRINGAR 2016

Gemensamt incidenthanteringssystem infördes

Alla Bravidamedarbetare kan rapportera olyckor, tillbud och förbättringsförslag. Sverige, Norge och Danmark har nu ett gemensamt system. I ett nästa steg kommer Finland med.

Lokala initiativ med fokus på säkerhet

I våra divisioner pågår löpande olika initiativ för att underhålla ett starkt säkerhetstänk. I Danmark genomfördes till exempel kampanjen "När är det farligt?". I Finland genomfördes en säkerhetsvecka. Finland har även infört gemensam företagshälsövård.

Omtankesamtal, God bättring och Kram

I Sverige, Norge och Danmark har olika initiativ tagits till att ge stöd och kontakta sjuka medarbetare tidigt för att skapa förutsättningar för tillfrisknande och bättre hälsa på jobbet.

Förbättrad sjukvårdsförsäkring

Inför 2017 förstärktes den sjukvårdsförsäkring som alla medarbetare i Sverige har tillgång till med möjlighet till psykologbesök och ersättning för läkemedelskostnader.

► UPPFÖLJNING

ARBETSSKADE- FREKVENS*

	2015	2016
Sverige	7,6	9,5
Norge	9,6	7,6
Danmark	26,2	17,6
Finland	43,5	41,3
Koncern	11,0	11,0

*Arbets skador som leder till minst en dags sjukfrånvaro per miljon arbetstimmar

SJUKFRÅNVARO* %

	2015	2016
Sverige	5,1	5,1
Norge	6,4	6,5
Danmark	4,1	4,1
Finland	5,5	6,7
Koncern	5,3	5,4

*Sjukfrånvaro i timmar i relation till planerade arbetstimmar

Arbetsätt

Med effektiva arbetsätt och verktyg vill Bravida bidra till ett hållbart byggande. Vi arbetar alltid efter en strukturerad process när vi genomför våra projekt och uppdrag. På så sätt skapar vi kundnytta, lönsamhet och förutsättningar för att etablera en god arbetsmiljö.

ORDNING OCH REDA GER RESURSEFFektiv VERKSAMHET

Inom Bravida strävar vi alltid efter ordning och reda i våra projekt och uppdrag. Vi arbetar ständigt för att förenkla och effektivisera vårt arbete. Med tydlig planering och strukturerade arbetsprocesser skapar vi en hög och jämn kvalitet i våra leveranser. Ordning och reda ger en effektiv resursanvändning för kunden, samhället och oss själva. Dessutom leder det till en god arbetsmiljö där våra medarbetare trivs och kan göra ett bra jobb.

GEMENSAMMA SYSTEM LÄGGER GRUNDEN FÖR HÅLLBARA ARBETSSÄTT

Inom koncernen arbetar alla avdelningar med gemensamma verksamhetssystem. Bravidas ledningssystem, BravidaBas, som är ISO 9001/14001-certifierat, lägger grunden för hållbara arbetsätt. Systemet säkerställer att aspekter som kvalitet, miljö och arbetsmiljö integreras i våra kundprojekt och uppdrag, samt i styrningen på alla nivåer i företaget.

Koncernen har även gemensamma system för ekonomi, HR, inköp och administration. Tillsammans ger systemen våra avdelningar ett stort stöd i det operativa arbetet. Dessutom underlättar de samarbetet mellan olika delar och avdelningar i Bravida.

VI UTVECKLAR VÅRA ARBETSSÄTT

Mellan åren 2012–2015 genomfördes ett omfattande produktivtetsprogram i hela koncernen för att vidareutveckla våra gemensamma arbetsätt och verktyg i syfte att skapa bättre och mer effektiva kundprojekt och uppdrag. Genom att lära oss av hur våra bästa avdelningar arbetar kunde vi förbättra vårt gemensamma arbetsätt. Huvuddelen av Bravidas avdelningar har genomgått ett omfattande utbildningsprogram för att ta till sig och börja använda de förbättrade arbetsätten.

Under 2016–2017 fortsätter arbetet med att realisera den fulla potentialen av programmet i alla avdelningar. Samtidigt utvecklar vi vår inköpsplattform ytterligare och utbildar våra medarbetare, vilket bland annat har lett till färre hämtordrar i Sverige och förbättrad avtalsefterlevnad.

Vi genomför även insatser för att förstärka Bravidas serviceverksamhet. Detta har gett effekt på antal serviceavtal och gett möjligheter till nyanställningar. Att övergå från "akut/ring" service till planerad service ger fördelar som lägre driftkostnader, miljöbesparingar och färre avbrott.

► FÖRBÄTTRINGAR 2016

Två nya inköps- och serviceutbildningar i Bravida-skolan

Utbildningarna syftar till att stärka våra medarbetares kunskap i våra gemensamma arbetsätt.

Förenklad rapportering av förbättringsförslag

En modul i det nya incidentrapporteringssystemet förbättrar rapportering och uppföljning. Samtliga medarbetare når systemet via en app i sina mobiltelefoner.

Förbättrat portabelt IT-stöd

Ett flertal förbättringar har genomförts för att effektivisera serviceprocessen för både servicetekniker i fält och på kontoret.

► UPPFÖLJNING

86 %

av avdelningarna är certifierade enligt PP7, Bravidas grundläggande utbildningsprogram för våra gemensamma arbetsätt.

43 %

av serviceavdelningarna har genomgått utbildning i programmet för förbättrade arbetsätt inom service.

157

förbättringsförslag genererades spontant i våra interna ärendehanteringssystem under året.

Inköp och leverantörer

Inköp av material, komponenter och tjänster utgör en viktig del av vårt kunderbjudande. Därför arbetar Bravida för att stödja våra lokala avdelningars inköpsarbete och utveckla samarbetet med leverantörer, grossister och underentreprenörer.

Inköp i installations- och servicebranschen har hög komplexitet. Det finns ett stort utbud av material och komponenter från olika leverantörer, som ska väljas ut i varje enskilt projekt och uppdrag. Under 2016 uppgick Bravidas samlade inköp till cirka 8 miljarder SEK.

STARK GEMENSAM INKÖPSPLATTFORM

Avdelningarnas inköpskompetens och -skicklighet är avgörande för att kunden ska få en bra slutprodukt och för lönsamheten i våra projekt och uppdrag. Varje avdelning är ansvarig för att planera och genomföra sina inköp. Till sitt stöd har de Bravidas inköpsamordnare och vår gemensamma inköpsplattform, Bravis. Där samordnas koncernens inköp och vi kan på så vis skapa större inköpsordrar, prisfördelar och effektiviseringsfördelar. Inköpsplattformen skapar transparens och underlättar val, hållbarhetsbedömning och kvalitetssäkring av leverantörer, tjänster och produkter. Bravida har även tagit fram ett standardiserat urval av produkter – Bravidasortimentet

– som används av alla våra avdelningar. Det utgör en viktig del av våra inköp och vårt erbjudande till kunder.

VÅR UPPFÖRANDEKOD GÄLLER ALLA LEVERANTÖRER

Vi ställer samma krav på våra affärspartners som på oss själva vad gäller frågor som säkerhet, miljöpåverkan, mänskliga rättigheter, kvalitet och affärsetik. Våra betydande leverantörer och underleverantörer har förbundit sig att följa vår uppförandekod.

SAMARBETE MED UTVALDA LEVERANTÖRER

Bravidas partnerskap med utvalda leverantörer skapar förutsättningar att driva utveckling och hitta bättre lösningar. Vår målsättning är att genom fördjupat samarbete bättre kunna styra våra inköp och skapa bättre arbetsprocesser som ger effektivare inköp, färre transporter och sänkta CO₂-utsläpp.

INTEGRATION AV FÖRVÄRVADE BOLAG

Då Bravida förvärvar nya bolag får de tillgång till Bravidas inköpsplattform med bland annat avtal, system och sortiment. På så sätt kan det förvärvade bolagets inköpskostnader sänkas med bibehållen eller höjd kvalitet.

► FÖRBÄTTRINGAR 2016

Samordnade inköp

Under året har Bravida förstärkt sin inköpsorganisation med inköpsamordnare som stödjer avdelningarnas lokala inköpsarbete. Det leder till sänkta kostnader och färre leverantörer.

Import

Vi blir bättre på att genomföra kvalitetssäkrade internationella inköp för att stärka vår konkurrenskraft och vårt kunderbjudande. Sedan 2016 har vi resurser för samordning av direktimport.

Förbättrade inköp

Vårt program för förbättrade inköp, "Bäst inköp", har under 2016 fått större genomslag. Det har lett till ett bättre arbetssätt där projekten kan dra mer nytta av Bravidas storlek och inköpskraft.

► UPPFÖLJNING

85 % av avdelningarna är färdigutbildade i Bäst inköp.

34 % av de betydande leverantörerna har hittills gjort en självutvärdering från hållbarhetssynpunkt i det verktyg för leverantörsutvärdering som infördes under 2016.

57 % av sålda produkter ingår i vårt eget rekommenderade sortiment, Bravidasortimentet.

-2 % minskning av antal hämtordrar (besök hos grossist).

Energi- och resursanvändning

Varje dag installerar och servar Bravidas medarbetare ny och energibesparande teknik i fastigheter och anläggningar. Vår målsättning är att vara branschledande inom energi och miljö. Det ställer höga krav på såväl vårt erbjudande som på hur vi arbetar med vår egen miljöbelastning.

ÖKAD MEDVETENHET OM VÅRA MÖJLIGHETER ATT PÅVERKA

Vi arbetar för att öka medarbetares och kunders medvetenhet om hur man kan skapa energi- och resurseffektiva lösningar. Den största potentialen finns på servicesidan. På Bravida har vi stora möjligheter att optimera våra kunders fastigheter och anläggningar ur ett energiförbrukningsperspektiv.

Genom utbildning stärker vi engagemanget och förmågan hos våra serviceledare och montörer. Målsättningen är att de proaktivt ska kunna identifiera, föreslå och genomföra förbättringsåtgärder hos våra kunder. Viktiga områden är till exempel energikartläggning, energieffektiva pumpar och ventilation samt effektivisering av belysning genom exempelvis ökad användning av LED-lampor.

ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA MILJÖBELASTNINGEN I VÅRA INSTALLATIONER

I bygg- och installationsbranschen finns flera system för att minska energi- och miljöbelastningen från de produkter vi instal-

lerar, till exempel BASTA, Sunda Hus och Byggvarubedömningar. Det finns också flera certifieringssystem för byggnader som ställer krav: till exempel Breeam, Leed, Svanen, Miljöbyggnad och EU Green Building. Att använda bedömda material är viktigt för energi- och miljöprestanda. Genom att tydliggöra bästa prestanda vill vi öka andelen sådana produkter som används under 2017.

VÅR EGEN MILJÖPÅVERKAN

Bravidas mest betydande interna miljöaspekter utgörs av områdena resor, transporter och avfall. Vårt viktigaste mål är att minska drivmedelrelaterade utsläpp av CO₂ per kilometer med minst tre procent årligen. I koncernen finns totalt över 5 800 leasade fordon. Det totala koldioxidutsläppet* från interna transporter i Sverige, Norge och Danmark var 18 589 ton och genomsnittligt utsläpp per fordon 181 g CO₂/km. Under 2016 minskade de totala koldioxidutsläppen från Bravidas bilpark i Sverige med 6,5 %, från 187 g CO₂/km till 175 g CO₂/km.

Bravidas verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och bestämmelser utifrån ledningssystem och gemensamma arbetssätt som minskar riskerna för föroreningar eller andra olägenheter för människors hälsa eller miljön. Bravidas verksamhet omfattas inte av anmälnings- eller tillståndskrav för miljöfarlig verksamhet.

► FÖRBÄTTRINGAR 2016

Elbilar

Under året har ett pilotförsök med eldrivna servicebilar startats i Sverige. Även i Norge finns elbilar i drift i verksamheten.

Projekt med förstärkt energi- och miljöprofil

ökar i antal, men har visat sig svåra att mäta. Ett 80-tal projekt har inrapporterats, men fler projekt genomförs än vi rapporterar. Medvetenheten om möjligheterna ökar bland kunder och medarbetare.

"Payback"-kalkyler ökar viljan att arbeta energieffektivt

Nya verktyg lanserades i Norge och Danmark för att göra det enkelt för kunderna att beräkna återbetalningstider för energiförbättringsåtgärder.

Samarbete med KTH i två forskningsprojekt

- Optimering av värmeåtervinning ur utgående frånluft och spillvatten i flerbostadshus.
- Framtidspanpassning av radiatorer.

► UPPFÖLJNING

-6,5 % minskning av CO₂-utsläpp/km* från Bravidas bilpark i Sverige

18 589 ton – totalt koldioxidutsläpp från Bravidas interna transporter*

*Koldioxidutsläppen har beräknats enligt Greenhouse Gas Protocol Scope 1. De faktiska utsläppen är lägre än de redovisade då utsläppsfaktorer för drivmedel enligt Europeisk standard utan inblandning av biodrivmedel använts. I praktiken innehåller en stor andel av drivmedlet låg inblandning av bioetanol/biodiesel som ger ett lägre koldioxidtillskott. Bravida har valt denna redovisningsmetod för att enklare kunna se vår egen inverkan på koldioxidutsläppen över tid. Utsläppsberäkningar har gjorts för verksamheten i Danmark, Norge och Sverige. För Finland är system för insamling av data under uppbyggnad. Utsläpp per km för 2015 är omräknade med ovanstående utsläppsfaktorer för jämförelse.

Bravida Sverige

Strålande energi-
försörjning på
Bravida i Mölndal

132 solpaneler står numera för energiförsörjningen av Bravidas regionkontor i Mölndal.

Bravida Mölndals satsning på solet ger cirka 35 000 kWh per år, vilket betyder att filialchefen inom energiutveckling Johan Friberg och hans medarbetare kan spara in närmare 40 000 kronor årligen samtidigt som de värnar om miljön.

– Jag introducerade idén om solpaneler på taket och vår fastighetsägare gick med på att göra investeringen om vi förlängde vårt hyreskontrakt. Man kan säga att det blev en win-win-situation, säger Johan Friberg.

– När man gör beräkningar för hur mycket elpanelerna kan producera så räknar man in den geografiska platsen, så ett regnigt Göteborg var med i kalkylen. Första veckan var det riktigt grått och trist, men vi producerade trots det en hel del kilowattimmar.

Elen som genereras används dessutom för att ladda Bravidas eldrivna servicebilar.

Samhällsutveckling

Som den ledande leverantören inom installation och service, vill Bravida bidra till att utveckla dagens och morgondagens samhälle.

Bravidas målsättning är att skapa långsiktigt god avkastning för aktieägarna genom att bedriva vår verksamhet på ett lönsamt, ansvarsfullt och transparent sätt. Vi vill samtidigt erbjuda stadigvarande arbetsplatser till våra anställda, utveckla vår verksamhet och bidra till samhället överlag.

MERVÄRDE FÖR VÅRA OLIKA INTRESSENTER

Samhälle

Bravida stödjer samhällets utveckling genom att betala skatter och andra offentliga avgifter samtidigt som våra medarbetare betalar inkomstskatter. Bravida har en transferpolicy som tydligt beskriver reglerna för finansiella överföringar mellan koncernens bolag. Vi följer den lokala skattelagstiftningen i alla våra verksamhetsländer och betalar skatt i relation till intjänning i respektive land.

Medarbetare

Bravida sysselsätter drygt 9 700 personer i fyra länder. Med verksamhet på 150 orter i hela Norden är vi en betydande lokal arbetsgivare. Vi utvecklar medarbetarnas kompetens och erbjuder olika karriärmöjligheter samtidigt som vi investerar i arbets säkerhet och välbefinnande.

Våra leverantörer och samarbetspartners

Vi köper material, produkter och tjänster från stora och små partners. Våra avdelningar är betydande lokala serviceköpare som skapar arbetstillfällen och öppnar upp nya affärsmöjligheter i de orter där de verkar. Vi söker långsiktiga samarbetsav-

EKONOMISKT BIDRAG TILL VÅRA INTRESSENTER

Samhälle

~ 1 mdr SEK
(sociala avgifter och
betald bolagsskatt)

Medarbetare

~ 5 mdr SEK
(lön, ersättningar och
pension)

Leverantörer

~ 8 mdr SEK

Ägare

0,25 mdr SEK
(föreslagen utdelning)

tal som ger våra leverantörer och partners möjlighet att utveckla sin verksamhet på lång sikt.

Aktieägare och gäldenärer

Bravida lämnar utdelning till sina aktieägare. Vi strävar efter att öka aktieägarvärdet genom att bedriva en långsiktigt lönsam verksamhet. Vi säkrar vår position som en pålitlig gäldenär genom att uppfylla våra betalningsförpliktelser.

Adnan Ploskic, verksamhetsutvecklare på Bravida och teknisk doktor på KTH

BRAVIDA UTVECKLAR ENERGISMARTA LÖSNINGAR TILLSAMMANS MED KTH

Vi vill bidra till effektiv användning av energi i samhället. Därför har vi startat två forskningsprojekt i samarbete med Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Ett av projekten undersöker hur man kan optimera värmeåtervinning ur utgående frånluft och spillvatten i flerbostadshus. Det andra ser på hur man kan anpassa konventionella vattenradiatorer till nya driftförhållanden och till mer energisnåla byggnader.

VI ARBETAR FÖR ATT ÖKA UNGDOMARS INTRESSE FÖR BRANSCHEN

Det blir allt färre sökande på yrkes- och högskoleutbildningar inom installation och service. För att öka ungdomars intresse för branschen är vi ofta ute på skolor för att träffa studenter och lärare. Vi håller också en kurs i installationsteknik på Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm.

BRAVIDA HAR ÖVER 1000 LÄRLINGAR

Tekniska installationer blir en allt viktigare del av fastigheter, anläggningar och samhället i stort. Men vem ska göra jobbet i framtiden? Bravida tar varje år emot en mängd lärlingar som lär sig jobbet av erfarna yrkesmästare. Under 2016 arbetade 1 044 lärlingar hos Bravida runtom i Norden.

BRAVIDA SAMARBETAR MED WATERAID

Tillgång till rent vatten och fungerande toaletter är grundläggande för alla samhällens utveckling. Bravida är samarbetspartner till organisationen WaterAid, som arbetar i världens fattigaste samhällen för att alla människor ska få hållbar tillgång till vatten och sanitet.

Bild: Ernest Randriarimalala, WaterAid

GOTHIA CUP

Bravida är stolt sponsor till Gothia Cup, som är världens största internationella fotbollsturnering för ungdomar. Med tio vattenstationer runt om i Göteborg under Gothia Cup 2016 försåg Bravida alla deltagare med rent vatten.

AKTIENS UTVECKLING OCH OMSÄTTNING

Bavida Holding noterades på Stockholmsbörsen i oktober 2015 till kursen 40 SEK per aktie. Aktien var noterad på Nasdaq Stockholms Mid Cap-lista till och med 2016-12-31 och ingår i sektorindexet Industrial Goods & Services. Från den 2 januari 2017 noteras aktien på Nasdaq Stockholms Large Cap-lista.

Världens börser var volatila under 2016 och stora händelser som finansiell oro i Kina, Brexit och presidentvalet i USA bidrog till stora rörelser på aktiemarknaden i Stockholm. Stockholmsbörsen steg under 2016 med 5,8 procent. Bravidas aktiekurs minskade med 0,25 SEK under året och stängde på 55,25 (55,50) SEK, vilket motsvarade ett börsvärde på 11 137 MSEK. Totalavkastningen inklusive utdelning 2016 uppgick till 1,35 procent. Högst betalt för Bravidaaktien var 61,50 SEK och lägst betalt under perioden var 47,20 SEK. Under 2016 omsattes totalt 91 845 370 Bravidaaktier vilket motsvarar en omsättningshastighet om 45,6 procent räknat på totalt handlade aktier. Antal avslut under perioden var 108 056 med en genomsnittlig daglig volym uppgående till 363 025 aktier.

AKTIEKAPITAL

Aktiekapitalet i Bravida är fördelat på 201 566 598 stamaktier och 1 200 000 C-aktier, kvotvärdet är 0,02 SEK per aktie. Stamaktierna har rösträtt och rätt i bolagets vinst och kapital medan C-aktierna har en tiondels rösträtt men inte rätt i bolagets vinst. 1 200 000 C-aktier emitterades den 31 mars 2016 och innehas av Bravida Holding AB. C-aktien är inte börsnoterad.

ÄGARSTRUKTUR

Antalet aktieägare uppgick vid årsskiftet till 10 126 (11 270). Bravissima Holding AB (Bain Capitals fonder) är den största enskilda ägaren i Bravida och hade vid årets slut 30,44 (56,25) procent av rösterna och 30,28 (56,25) procent av kapitalet.

Bravissima Holding AB har under året minskat sitt innehav vid två tillfällen genom så kallad book building efter börsens stängning. Under året har Fjärde AP-fonden och det amerikanska fondbolaget Capital Group tagit sig in bland de största ägarna. Antalet svenska fysiska aktieägare har under året minskat från 10 364 till 8 907 personer.

Flera svenska och utländska fondbolag har tillkommit som aktieägare under 2016. Andelen utländska ägare ökade under året och uppgick till 25 (15) procent av kapitalet vid årsskiftet. Det största utlandsägandet återfinns i USA och Storbritannien.

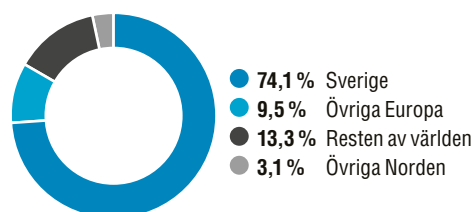
UTDELNINGSPOLICY

Bravidas målsättning är att betala ut lägst 50 procent av koncernens konsoliderade nettoresultat, med beaktande av andra faktorer såsom finansiell ställning, kassaflöde och tillväxtpöjligheter. För verksamhetsåret 2016 har styrelsen föreslagit en utdelning om 1,25 kronor per aktie. Räknat på stängningskursen den 30 december 2016 (55,25 kronor) innebär utdelningsförslaget en direktavkastning om 2,3 procent.

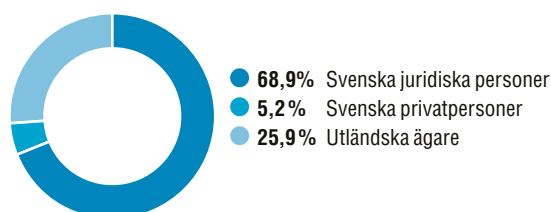
BRAVIDAAKTIE 2016

Totalt antal stamaktier	201 566 598
Röstvärde	1
Omsatt antal aktier	91 845 370
Omsättningshastighet, %	45,60
Kurs vid årets början, SEK	55,50
Kurs vid årets slut, SEK	55,25
Högst betalt, SEK	61,50
Lägst betalt, SEK	47,20
Betavärde	0,59
Utbetald utdelning per aktie, SEK	1,00
Total avkastning, %	1,35

ÄGANDE PER LAND, %

ÄGANDE PER KATEGORI, %

FÖRDELNING AV BRAVIDAS AKTIER*

STORLEKSKLASSER	ÄGARE, ANTAL	ÄGARE, %	ANDEL RÖSTER, %
1 – 500	6 901	0,66	0,66
501 – 1000	1 492	0,59	0,60
1001 – 5000	1 150	1,37	1,38
5001 – 10000	206	0,78	0,78
10001 – 15000	58	0,36	0,36
15001 – 20000	57	0,52	0,52
20001 –	219	95,73	96,24

*per den 31 december 2016

BRAVIDAS 10 STÖRSTA ÄGARE*

BRAVIDAS 10 STÖRSTA ÄGARE*	ANDEL AV KAPITAL, %
Bravissima Holding AB**	30,28
Swedbank Robur Fonder	9,55
Lannebo Fonder	7,00
Fjärde AP-Fonden	6,18
Capital Group	5,71
Vanguard	3,11
SEB Fonder inkl. Lux	2,58
Länsförsäkringar Fonder	2,19
Norges Bank	1,95
Handelsbanken Fonder	1,83
Summa	70,38

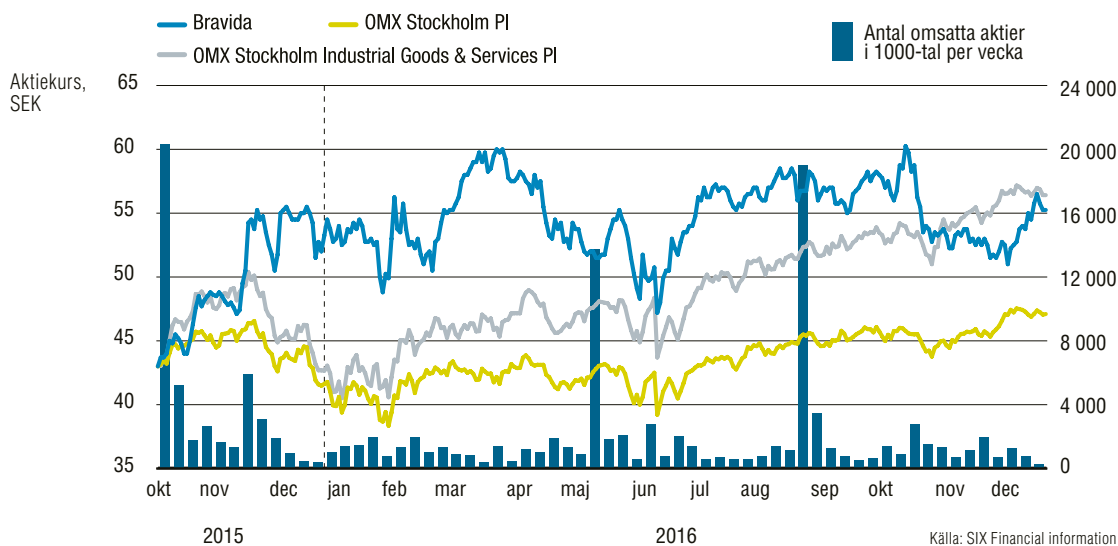
FAKTA OM AKTIEN

Handelplats	XSTO
Branschklassificering	Industrivaror och -tjänster
Tickerkod	BRAV
Kortnamn	BRAV
ISIN-kod	SE0007491303
ICB-kod	2700

*per den 31 december 2016

**Bravissima Holding AB kontrolleras indirekt av vissa investeringsfonder, rådgivna av Bain Capital Partner LLC, med närstående parter.

BRAVIDAAKTIENS UTVECKLING SEDAN NOTERINGEN

OPERATIONELLA OCH FINANSIELLA RISKER

Bravida utsätts för olika typer av risker i sin verksamhet, både operativa och finansiella. Riskhanteringen är tydligt definierad i Bravidas ledningssystem, vilket förebygger risk och minskar företagets riskexponering. Företagets systematiska arbete med kvalitets- och miljöfrågor samt arbetsmiljö är viktiga byggstenar som utgör ryggraden i ledningssystemet.

De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom konjunktur, anbudsgivning, kapacitetsutnyttjande, prisrisker och vinstavräkning. De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning, kapitalbehov och valutor. I Bravida är de operativa riskerna högre än de finansiella riskerna.

Bravida är inte beroende av någon specifik kund eller något enskilt projekt. Vi har drygt 50 000 kunder och merparten av intäkterna är relaterade till projekt och serviceuppdrag som har ett ordervärde upp till 1 MSEK.

OPERATIONELLA RISKER

RISKER	BESKRIVNING	HANTERING
Projekt	Merparten av Bravidas installationsprojekt är baserade på fastpris-kontrakt, eventuella fel i kostnadsberäkningen påverkar marginalen negativt eller positivt. Längre och stora serviceuppdrag regleras genom ramavtal där pris per timme och material är fastställt.	Bravida har en fastställd rutin för anbudshantering. Anbuden ska godkännas av respektive chef. Beroende på projektets storlek finns olika beslutsnivåer. Anbud över 50 MSEK ska attesteras av koncernchefen. Koncernchefen och CFO går igenom alla pågående projekt över 5 MSEK fyra gånger per år.
Kunder	Begränsat beroende av enskilda kunder.	Bravida är inte beroende av enskilda kunder. Koncernen har mer än 50 000 kunder. De fem största kunderna stod för mindre än 15 procent av nettoomsättningen 2016.
Marknad	Förändringar i allmänna marknadsförhållanden på de marknader där Bravida bedriver verksamhet kan påverka prissättning och efterfrågan på bolagets tjänster.	Bravida genomför en uppdatering av de lokala förutsättningarna genom att samtliga kostnadsställen upprättar en budget och tre prognoser per år.
Medarbetare	Den starka efterfrågan på kvalificerade medarbetare ökar kraven på Bravida att vara en attraktiv arbetsgivare. Det finns en risk att kompetenta medarbetare lämnar Bravida.	Varje år avsätts avsevärda resurser till rekryterings- och introduktionsaktiviteter. I syfte att behålla och stimulera rekryterade medarbetare satsar Bravida, bland annat genom Bravidaskolan, på kontinuerlig utbildning, kompetensutveckling och ledarskapsutveckling. Bravida har ett etablerat ersättningsystem för bolagets avdelnings-, region- och divisionschefer baserat på lönsamhet och kassaflöde. Sedan börsintroduktionen 2015 finns två aktiesparprogram för ledande befattningshavare, vilka är kopplade till anställningen hos Bravida.

OPERATIONELLA RISKER

RISKER	BESKRIVNING	HANTERING
IT	Bravida använder informations-system och annan teknologi för att sköta och förvalta verksamheten. Oplanerade avbrott kan innebära intäktsbortfall.	Bravida har säkerställt IT-driften genom att ha tillgängliga resurser både internt och externt för att snabbt avhjälpa eventuella oplanerade driftstörningar i IT-driften.
Kvalitet	Vid leverans ansvarar Bravida för kvaliteten i vårt eget arbete, för våra underleverantörer samt våra egna utvalda produkter.	Med utbildad och kompetent personal och en konsekvent användning av våra gemensamma verksamhetssystem och metoder säkras vi en hög standard i våra egna leveranser. Med vårt inköps-system får våra avdelningar stöd att göra inköp som uppfyller kundens kvalitetskrav.
Ansvar, produktansvar och skador	Risker som omfattar ansvar, produktansvar och skador kopplade till Bravidas projekt och uppdrag hos kunder.	Bravida har en generell försäkring som täcker verksamheten. Försäkringen omfattar till exempel skador på Bravidas entreprenader, skador på Bravidas egendom, avbrott i verksamheten, skador på tredje mans egendom och produktansvar.

FINANSIELLA RISKER

RISKER	BESKRIVNING	HANTERING
Ränterisk	Ränterisk avser risken för att förändringar i marknadsräntan påverkar koncernens räntenetto och kassaflöde.	Finansieringen är långfristig och räntan är kopplad till STIBOR. Genomsnittlig räntebindningstid 2016-12-31 var mindre än en månad.
Valutarisk	Valutarisk avser risken att förändringar i valutakursen har en negativ påverkan på koncernens resultaträkning, balansräkning och kassaflöde. Valutarisk kan delas in i transaktionsexponering och omräkningsexponering.	Bravidas transaktionsexponering är relativt begränsad då försäljning och utgifter till största delen sker i lokal valuta med mindre exponering mot importerade komponenter. Bravidas omräkningspolicy valutasäkras inte och en förstärkning av den svenska kronan mot NOK, EUR och DKK påverkar omsättning och rörelseresultat negativt. All finansiering sker i SEK.
Likviditets- och finansieringsrisk	Bravidas finansieringsrisk utgörs av risken att inte kunna uppta nya, eller refinansiera existerande, lån till acceptabla villkor. Koncernen är också utsatt för en likviditetsrisk, vilken definieras som risken att inte kunna möta sina omedelbara betalningsförpliktelser.	Ansvar för Bravidas finansiella transaktioner och risker innehas centralt av moderbolagets finansavdelning, som arbetar efter en av styrelsen fastställd policy. Bravida har ett femårigt kreditavtal som löper fram till 2020 vilket säkerställer finansiering av nuvarande verksamhet.
Kreditrisk	Det finns alltid en risk att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden.	Alla kunder kreditprövas.

SEX SKÄL ATT INVESTERA I BRAVIDA

► Marknaden för service och installation växer i Norden

De nordiska länderna har de senaste åren haft starka statsfinanser, och det görs betydande offentliga investeringar i bland annat infrastruktur och bostäder. Samtidigt ökar kraven på effektiv energianvändning och komplexa installationer. Det gör att framtidsutsikterna för service- och installationsbranschen i Norden är mycket goda.

► Bravida växer – men bara om det är lönsamt

Våra förutsättningar för tillväxt är mycket goda, men vi vill inte växa till vilket pris som helst. Vi åtar oss bara uppdrag med kalkylerbara risker, och vi prioriterar alltid marginal framför tillväxt. Det ger resultat. De senaste tre åren har vi haft en organisk tillväxt på cirka 4 procent per år, samtidigt som vår rörelsemarginal har hållit sig över 6 procent.

► Förvärv gör oss starkare

Vår marknad i Norden består till stor del av en mängd små företag, vilket ger oss förutsättningar för långsiktig tillväxt via förvärv. De senaste åren har Bravida förvärvat ett stort antal företag, och blivit en viktig aktör i den konsolidering som sker i branschen. Vi förvärvar framför allt bolag som kompletterar vårt erbjudande lokalt. Målsättningen är att realisera skalfördelar och synergier mellan bolagen.

50 000
kunder

► Ett stabilt företag med låg risk

Bravida har en stor riskspridning. Av våra drygt 50 000 kunder är de flesta små – vårt medianprojekt är värt cirka 354 000 kronor och ingen kund står enskilt för mer än fyra procent av vår omsättning. Runt hälften av verksamheten utgörs av service och underhållsarbeten, vilket gör oss mindre beroende av konjunktursvängningar. Dessutom präglar återkommande affärer en stor del av verksamheten. Det innebär en hög grad av förutsägbarhet och stabilitet för försäljningen.

► Bravida Way ger ständig förbättring och lönsamhet

Bravidas tydliga och decentraliserade arbetssätt skapar förutsättningar för ständig förbättring och lönsamhet. Våra avdelningar driver verksamheten framåt med sin entreprenörsanda, lokala marknadskännedom och proaktivitet. Från koncernen får de både stöd i verksamheten och hjälp med uppföljning.

► Starka kassaflöden skapar förutsättningar för tillväxt, förvärv och utdelning

Bravida har under många år haft en stabil kassagenerering*. Ett av Bravidas finansiella mål är att dela ut minst femtio procent av nettovinsten till ägarerna.

* Kassagenerering i 12 månader = EBITDA 12 månader +/- förändring av rörelsekapitalet och investering i maskiner och inventarier i relation till EBIT

Femårsöversikt

RESULTATRÄKNING I MSEK	2012	2013	2014	2015	2016
Nettoomsättning	11 400	11 080	12 000	14 206	14 792
Kostnader för produktion	-9 740	-9 420	-10 173	-12 081	-12 562
Bruttoresultat	1 660	1 660	1 827	2 124	2 230
Administration- och försäljningskostnader	-1 057	-1 061	-1 123	-1 342	-1 286
Övriga rörelsekostnader	-33	-	-	-	-
Rörelseresultat	570	600	705	782	944
Justeringar avseende särskilda kostnader	55	49	54	96	10
Justerat rörelseresultat	624	649	759	878	954
Finansnetto	-31	-378	-265	-360	-67
Resultat efter finansiella poster (EBT)	539	221	440	422	877
Skatt	-145	-47	-120	-135	-203
Periodens resultat	394	174	320	287	674
BALANSRÄKNING I MSEK					
Goodwill	6 745	6 733	6 940	7 211	7 599
Övriga anläggningstillgångar	291	354	386	218	144
Omsättningstillgångar	2 939	2 785	2 911	3 394	3 933
Likvida medel	97	838	828	573	286
Summa tillgångar	10 072	10 710	11 064	11 396	11 962
Eget kapital	3 378	3 701	3 306	3 555	4 079
Lån	2 854	3 312	3 441	2 700	2 700
Övriga långfristiga skulder	246	182	420	177	245
Kortfristiga skulder	3 594	3 514	3 897	4 964	4 938
Summa eget kapital och skulder	10 072	10 710	11 064	11 396	11 962
KASSAFLÖDE I MSEK					
Kassaflöde från den löpande verksamheten	424	457	659	841	428
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-37	-54	-136	-262	-280
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-408	344	-545	-767	-504
Periodens kassaflöde	-21	746	-22	-189	-356
NYCKELTAL					
Rörelsemarginal, %	5,0	5,4	5,9	5,5	6,4
Justerad rörelsemarginal, %	5,5	5,9	6,3	6,2	6,5
Vinstmarginal, %	4,7	2,0	3,7	3,0	5,9
Avkastning på eget kapital, %	14,3	4,9	9,1	8,4	17,5
Nettolåneskuld	-	2 468	2 595	2 433	2 417
Kapitalstruktur (Nettolåneskuld/just EBITDA)	-	3,7	3,3	2,7	2,5
Kassagenerering, %	100,0	146,0	128,0	125,0	60
Räntetäckningsgrad, ggr	15,4	1,7	2,2	2,5	15,5
Soliditet, %	33,5	34,6	29,9	31,2	34,1
Orderingång	11 564	12 346	12 149	14 249	15 990
Orderstock	4 809	6 075	6 580	7 092	8 644
Medelantal anställda	8 139	7 967	8 188	9 359	9 730
Omsättning per medarbetare	1 401	1 391	1 466	1 518	1 520
Administrationskostnader i % av omsättningen	9,3	9,6	9,4	9,4	8,7
Rörelsekapital i % av omsättningen	-4,2	-5,5	-7,1	-7,9	-5,8
Periodens resultat per aktie, kr efter omvärd split	-	0,86	1,59	1,42	3,34

ETT BRA RESULTAT MED YTTERLIGARE POTENTIAL

Bravida levererar god resultat tillväxt. Dock innebar 2016 utmaningar för den organiska tillväxten som hämmades av ökad konkurrens under det första halvåret, samtidigt som vår kassagenerering var lägre än normalt. Avslutningen på året var stark för både fakturering och ordergång vilket bådär gott inför framtiden.

Snabba fakta

NILS-JOHAN ANDERSSON CFO

CFO sedan: 2014

Kommer från: Jönköping

Familj: Fru och två barn

Brinner för: Idrott i allmänhet, Formel 1 och Rögle Hockey i synnerhet.

Bäst med 2016: Vår starka avslutning på året.

Mål 2017: Se en positiv utveckling i Finland samt att fortsätta förbättra vår marginal.

”Tillväxtpotentialen är fortsatt stor och de strategiska lönsamhetsinitiativen har mer att ge på våra marginaler framöver.”

ÖKAD VINST MEN SÄMRE OMSÄTTNINGSTILLVÄXT

Under 2016 ökade Bravidas justerade rörelsemarginal till 6,5 procent (6,2 procent). Vi närmade oss därmed vårt marginalmål på 7 procent. Marginalförbättringen är ett resultat av våra förbättringsinitiativ inom produktivitet och inköp, där vi arbetar för att bättre utnyttja våra skal fördelar. En annan viktig anledning är vår noggranna projektselektering, där vi konsekvent prioriterar marginal före volym.

Nettoomsättningen växte med 4 procent som ett resultat av våra förvärv. Den organiska tillväxten var dock en tydlig utmaning under årets första nio månader. Vi hade bland annat tuffa jämförelsetal i Sverige. I Stockholmsregionen upplevde vi en ökad priskonkurrens på installationsprojekt. Vi valde att prioritera marginal före volym, vilket resulterade i lägre volymer framförallt under tredje kvartalet. Efter sommaren såg vi en stabilisering av prisbilden och under slutet av året förbättrades orderstocken i Stockholm med acceptabla marginaler. Trots detta levererade vi inte på vårt mål för den organiska tillväxten.

Den rekordstora orderboken vid årsskiftet innebär ett gott utgångsläge för den organiska tillväxten under 2017. Etableringen av den nya divisionen Riks i Sverige under 2017, där våra verksamheter inom säkerhet, sprinkler, kyla, teknisk fastighetsdrift och kraft ingår, kommer också att bidra till förbättrad tillväxt och lönsamhet på sikt.

KASSAFLÖDET PÅVERKADES AV AFFÄRSMIXEN

Under året sjönk vår kassagenerering till 60 procent av rörelseresultatet, vilket var under vårt mål om minst 100 procent. Anledningen var att andelen större installationsorder var mindre än tidigare. Dessa är normalt förknippade med positivt kassaflöde. I kombination med ökande andel service, vilket normalt faktureras efter utfört arbete, påverkar detta kassaflödet negativt. Inför 2017 har vi stort fokus på att nå målet.

BALANSERAD AFFÄRSRISK

Bravidas affärsrisk begränsas av vår fragmenterade kundstruktur och därmed begränsade orderstorlekar. Serviceaffären, som utgör omkring hälften av försäljningen, präglas av stabilitet med en jämn efterfrågan på tjänster. Renovering och tillbyggnad utgör utöver detta nästan 20 procent av vår omsättning. Här är också effekterna av den allmänna konjunkturen lita.

BRAVIDA LEDER BRANSCHKONSOLIDERINGEN

Bravida leder konsolideringen av installationsbranschen i Norden. Under de senaste 2,5 åren har vi förvärvat drygt 40 verksamheter som adderar cirka 3,5 miljarder kronor till omsättningen på årsbasis. Därmed har vi befäst vår ledande marknadsposition i Norden.

Potentialen att fortsätta växa genom förvärv är stor, eftersom branschen fortfarande är fragmenterad. När vi gör våra förvärv är tydliga synergier och en stark lokal marknadsposition de viktigaste kriterierna. Det har gett resultat; generellt är vi nöjda med utfallet när det gäller att integrera och realisera synergier i samband med de bolag vi köpt.

ETT BRA MELLANÅR

Givet den uteblivna organiska tillväxten samt det något lägre kassaflödet får 2016 betraktas som ett bra mellanår. Men bilden är ljus framåt. Tillväxtpotentialen är fortsatt stor och våra strategiska insatser och initiativ har mer att ge för både vår tillväxt och våra marginaler framöver.

Nils-Johan Andersson, CFO

**ÅRSREDOVISNING,
REVISIONSBERÄTTELSE,
BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT,
M.M.**

Innehåll

Förvaltningsberättelse	47
Resultat, finansiell ställning och kassaflöden	52
Resultaträkning och rapport över totalresultat för koncernen	52
Balansräkning för koncernen	53
Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen	54
Kassaflödesanalys för koncernen	55
Resultaträkning för moderbolaget	56
Balansräkning för moderbolaget	57
Rapport över förändringar i eget kapital för moderbolaget	58
Kassaflödesanalys för moderbolaget	59
Noter	60
Styrelsens underskrift	94
Revisionsberättelse	95
Bolagsstyrningsrapport	98
Styrelse	104
Koncernledning	105
Definitioner	106
Bravidas historia	107

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Bravida Holding AB, organisationsnummer 556891-5390, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2016.

VERKSAMHETEN

Bravida är en av Nordens främsta totalleverantörer av tekniska installations- och servicetjänster för byggnader och anläggningar med drygt 9 700 medarbetare. Vi erbjuder specialistkompetens och helhetslösningar inom el, vs (värme och sanitet) och ventilation. Inom dessa tre teknikområden verkar vi över hela processen – från rådgivning och projektering till installation och service. Vi finns på ett 150-tal orter i Sverige, Norge, Danmark och Finland.

Inom elinstallation erbjuder koncernen kompletta lösningar för belysning, uppvärmning och energiförsörjning. Larm, övervaknings- och säkerhetssystem är en verksamhet som utgör ett viktigt komplement till våra traditionella elinstallationer.

Verksamheten inom vs omfattar kompletta lösningar för vatten, avlopp, energi, värme och kyla. Specialistkompetens finns även för sprinklersystem, där Bravida har särskild certifiering.

Inom ventilation erbjuds behovsanpassade ventilationslösningar samt all teknik som avser luftbehandling och luftkonditionering. Kraven på energieffektivare fastigheter ökar och Bravida prioriterar installationslösningar som leder till ökad funktionalitet och en effektivare energianvändning för att minska både driftskostnader och miljöpåverkan.

Bravida har även kompetens inom vissa specialområden. Bravida Fire & Security är verksamma inom brand- och säkerhetsteknik. Bravida Technical Service Management (TSM) erbjuder teknisk fastighetsservice med tillsyn, underhåll och jourverksamhet. ABEKA El och kraftanläggningar AB erbjuder installation av elkraftsanläggningar upp till 400 kV. Frigor Kylmontage och Service erbjuder specialkompetens inom kyla. Erfator Projektledning erbjuder projektledningstjänster inom bygg- och fastighetsbranschen. Bravida tar ett helhetsgrepp över hela installations- och serviceprocessen från rådgivning och projektering till utförande och uppföljning.

Installation

Installation innebär ny- och ombyggnation av tekniska system i fastigheter, anläggningar och infrastruktur. Bravida samordnar tekniker och montörer från våra teknikområden och ger kunden tillgång till en partner som framgångsrikt kan koordinera och ta ett ansvar för helheten.

Service

Service i Bravida omfattar uppdrag för drift och underhåll samt mindre ombyggnadsarbeten. Med kontinuerlig tillsyn och skötsel ökar en installations livslängd.

Bravidas målsättning är att service ska utgöra mer än hälften av den totala försäljningen.

Organisation

Verksamheten är organiserad i fyra länder, Sverige, Norge, Danmark och Finland och därutöver uppdelad i sex divisioner, i 30 regioner och i 252 avdelningar.

Koncernens huvudkontor är placerat i Stockholm med stödfunktioner som inköp, affärsutveckling, IT, information, HR, juridik, ekonomi och finans.

VERKSAMHETEN UNDER ÅRET

Koncernen redovisar ett starkt resultat för året, med högre omsättning, bättre marginaler, ett lägre finansnetto samt betydligt lägre särskilda kostnader. Särskilda kostnader är kostnader som avser i huvudsak förbättringsprogram, förvärvskostnader, börsnoteringen och slutförhandling av tvist.

Efterfrågan på tekniska installationer och service är stabil. För projekt avseende sjukhus, omsorg, detaljhandel, bostäder och infrastruktur är efterfrågan god. Den generella marknaden är stark i Sverige, stabil i Danmark och Norge samt förbättrad i Finland.

Orderingången var stark och orderstocken, som endast innehåller installationsprojekt, har aldrig varit högre.

Under 2016 förvärvades totalt nio verksamheter som har en beräknad omsättning på cirka 900 MSEK.

Koncernen, MSEK	2016	2015	Förändring
Nettoomsättning	14 792	14 206	4 %
Rörelseresultat	944	782	21 %
Rörelsemarginal, %	6,4	5,5	–
Finansnetto	-67	-360	81 %
Skattekostnad	-203	-135	50 %
Resultat efter skatt	674	287	135 %
Orderingång	15 990	14 249	12 %
Orderstock	8 644	7 092	22 %
Nettoskuld	2 417	2 433	-1 %
Kassaflöde från den löpande verksamheten	428	841	-49 %
Eget kapital	4 079	3 555	15 %
Soliditet, %	34,1	31,2	–
Antal medarbetare	9 730	9 359	4 %

NETTOOMSÄTTNING

Nettoomsättningen ökade med 4 procent till 14 792 (14 206) MSEK. Installationsverksamheten svarade för 53 (54) procent och serviceverksamheten för 47 (46) procent av omsättningen. I Sverige uppgick nettoomsättningen till 8 760 (8 583) MSEK, vilket var en ökning med 2 procent. I Norge var nettoomsättningen 3 124 (3 173) MSEK, i lokal valuta en ökning med 1 procent. I Danmark var nettoomsättningen 2 278 (2 116) MSEK, en ökning med 6 procent i lokal valuta. I Finland uppgick nettoomsättningen till 662 (358) MSEK, den finska verksamheten etablerades i juni 2015.

RÖRELSERESULTAT

Rörelseresultatet ökade med 21 procent och uppgick till 944 (782) MSEK, vilket innebar en rörelsemarginal om 6,4 (5,5) procent. Justerat rörelseresultat uppgick till 954 (878) MSEK, vilket innebar en justerad rörelsemarginal om 6,5 (6,2) procent. Rörelseresultatet i Sverige har ökat med 20 procent till 574 (480) MSEK. Rörelseresultatet i Norge uppgick till 224 (256) MSEK, en minskning med 10 procent i lokal valuta. Rörelseresultatet i Danmark uppgick till 114 (108) MSEK, en ökning med 4 procent i lokal valuta. I Finland förbättrades rörelseresultatet och uppgick till 7 (0) MSEK.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

I den svenska verksamheten uppgick rörelsemarginalen till 6,6 (5,6) procent. I Norge var rörelsemarginalen 7,2 (8,1) procent och i Danmark var rörelsemarginalen 5,0 (5,1) procent. I Finland var rörelsemarginalen 1,1 (0,0) procent.

RESULTAT FÖRE SKATT OCH FINANSNETTO

Finansnettot uppgick till -67 (-360) MSEK. Årets kostnad är betydligt lägre efter att en refinansiering skett i samband med börsnoteringen i oktober 2015. Föregående års finansnetto belastades också med en resultat effekt om -133 MSEK avseende marknadsvärdering av valuta- och räntehedgar. Resultatet före skatt uppgick till 877 (422) MSEK.

RESULTAT EFTER SKATT

Årets skattekostnad uppgick till -203 (-135) MSEK. Av skattekostnaden var -138 (-127) MSEK aktuell skatt och -65 (-9) MSEK uppskjuten skatt. Periodens resultat efter skatt uppgick till 674 (287) MSEK.

ÅRETS TOTALRESULTAT

I övrigt totalresultat ingår omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter och omvärdering av förmånsbestämda pensioner. Föregående år ingick även omvärdering av finansiella derivat, dessa löstes i samband med refinansieringen i oktober 2015.

Summa årets övrigt totalresultat uppgick till 42 (238) MSEK. Årets totalresultat uppgick till 715 (525) MSEK.

ORDERINGÅNG OCH ORDERSTOCK

Årets ordergång ökade med 12 procent och uppgick till 15 990 (14 249) MSEK. Orderstocken, som endast innehåller installationsprojekt, fortsatte att öka och uppgick till 8 644 (7 092) MSEK, en ökning med 22 procent.

FÖRVÄRV

Bravida har genomfört 9 förvärv under 2016. Samtliga förvärv är i linje med Bravidas strategi för tillväxt inom prioriterade marknader. Den sammanlagda årsomsättningen i genomförda förvärv uppgick vid förvärvstidpunkten till cirka 900 MSEK. För ytterligare information om förvärven se även not 4.

REGIONALA MARKNADER

Verksamheten i Sverige

Byggverksamheten i Sverige är fortsatt stabil. Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsindustrin ligger på en historiskt hög nivå. Bravida bedömer efterfrågan på tekniska installationer och service som stark i storstadsregionerna och i universitetsstäderna och god i övriga Sverige.

Nettoomsättningen ökade med 2 procent till 8 760 (8 583) MSEK. Rörelseresultatet ökade med 20 procent till 574 (480) MSEK, vilket innebar en rörelsemarginal på 6,6 (5,6) procent. Årets ordergång uppgick till 9 566 (8 886) MSEK. Vid årets slut uppgick orderstocken till 4 944 (3 999) MSEK. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 5 330 (5 102).

Sverige	2016	2015	Förändring
Nettoomsättning	8 760	8 583	2 %
Rörelseresultat	574	480	20 %
Rörelsemarginal i %	6,6	5,6	-
Ordergång	9 566	8 886	8 %
Orderstock	4 944	3 999	24 %
Antal medarbetare	5 330	5 102	4 %

Verksamheten i Norge

Den norska konjunkturen har stabiliserats efter några års konjunkturfäll och de närmaste åren väntas en successiv förbättring. Ökade investeringar i offentliga byggnationer och infrastruktur samt bostäder har dock medfört en stabil byggkonjunktur. Byggstart av bostäder och lokaler har ökat under

2016. Bravida bedömer efterfrågan på tekniska installationer och service som stark i Osloområdet och i Nordnorge och god i övriga landet förutom i sydvästra delarna där den generella efterfrågan är fortsatt svag.

Nettoomsättningen uppgick till 3 124 (3 173) MSEK, en minskning i lokal valuta med 1 procent. Rörelseresultatet uppgick till 224 (256) MSEK, vilket innebar en rörelsemarginal på 7,2 (8,1) procent. Årets ordergång uppgick till 3 507 (3 018) MSEK. Vid årets slut uppgick orderstocken till 1 677 (1 295) MSEK. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 2 349 (2 359).

Norge	2016	2015	Förändring
Nettoomsättning	3 124	3 173	-2 %
Rörelseresultat	224	256	-13 %
Rörelsemarginal i %	7,2	8,1	-
Ordergång	3 507	3 018	16 %
Orderstock	1 677	1 295	29 %
Antal medarbetare	2 349	2 359	0 %

Verksamheten i Danmark

Den danska byggmarknaden är stabil. Nybyggnation och renovering av offentliga byggnader som sjukhus, universitet och skolor samt en ökad nybyggnation och renovering av bostäder driver marknaden. Konfidensindikatorn för dansk byggindustri ligger dock något under normalnivån. Bravida bedömer efterfrågan på tekniska installationer och service som god i de stora städerna.

Nettoomsättningen uppgick till 2 278 (2 116) MSEK, en ökning i lokal valuta med 6 procent. Rörelseresultatet uppgick till 114 (108) MSEK, vilket innebar en rörelsemarginal på 5,0 (5,1) procent. Årets ordergång uppgick till 2 412 (2 014) MSEK. Vid årets slut uppgick orderstocken till 1 689 (1 432) MSEK. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 1 602 (1 446).

Danmark	2016	2015	Förändring
Nettoomsättning	2 278	2 116	8 %
Rörelseresultat	114	108	6 %
Rörelsemarginal i %	5,0	5,1	-
Ordergång	2 412	2 014	20 %
Orderstock	1 689	1 432	18 %
Antal medarbetare	1 602	1 446	11 %

Verksamheten i Finland

Byggkonjunkturen i Finland har successivt förbättrats under det senaste året och byggbolagen rapporterar ökad försäljning och förbättrat ordreläge. Konfidensindikatorn för den finska byggindustrin är stabil. Bravida bedömer efterfrågan på tekniska installationer och service som växande.

Nettoomsättningen uppgick till 662 (358) MSEK. Verksamheten i Finland etablerades i juni 2015. Rörelseresultatet uppgick till 7 (0) MSEK, vilket innebar en rörelsemarginal på 1,1 (0,0) procent. Årets ordergång uppgick till 538 (355) MSEK. Vid årets slut uppgick orderstocken till 334 (367) MSEK. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick under året till 380 (387).

Finland	2016	2015	Förändring
Nettoomsättning	662	358	e/t
Rörelseresultat	7	0	e/t
Rörelsemarginal i %	1,1	0,0	-
Ordergång	538	355	e/t
Orderstock	334	367	-9 %
Antal medarbetare	380	387	-2 %

KASSAFLÖDE OCH INVESTERINGAR

Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgick till 428 (841) MSEK. I kassaflödet ingår betald skatt om -112 (-10) MSEK. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -280 (-262) MSEK, till stor del hänförlig till förvärv av bolag och verksamheter. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -504 (-767) MSEK, vilket avser amortering av lån och betald utdelning. Betald utdelning uppgick till -202 (-277) MSEK.

FINANSIELL STÄLLNING

Bravidas nettoskuldssättning uppgick den 31 december till 2 417 (2 433) MSEK. Koncernens likvida medel uppgick vid årets slut till 286 (573) MSEK. De räntebärande skulderna uppgick till 2 703 (3 005) MSEK. Bravidas totala kreditram uppgick till 4 003 (4 220) MSEK, varav 1 300 (1 215) MSEK var outnyttjat den 31 december.

Det egna kapitalet uppgick vid årets slut till 4 079 (3 555) MSEK, vilket innebar en soliditet på 34,1 (31,2) procent.

MEDARBETARE

Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick till 9 730 (9 359).

RISKER**Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer för koncernen och moderbolaget**

Bravida utsätts för olika typer av risker i sin verksamhet, både operativa och finansiella. De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom konjunktur, anbudsgivning, kapacitetsutnyttjande, prISRISKER och vinstavräkning. De finansiella riskerna är kopplade till verksamhetens kapitalbindning, kapitalbehov och valutor. I Bravida är de operativa riskerna högre än de finansiella riskerna.

Riskhantering

Svängningar i det allmänna marknadsläget, finansiell oro och politiska beslut är de omvärldsfaktorer som främst påverkar efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas i mindre grad av konjunktursvängningar. De operativa riskerna är relaterade till den dagliga verksamheten såsom anbudsgivning, prISRISKER, kapacitetsutnyttjande och vinstavräkning. Hantering av dessa risker är en del av Bravidas löpande affärsprocess.

I Bravida finns risk för förlust till följd av felaktiga kalkyler, bristande utförande och kundförluster. En väl fungerande hantering av de operativa riskerna i varje enskilt projekt är därför av stor vikt. Hanteringen av de operativa riskerna är en ständigt pågående process som omfattar ett stort antal pågående projekt och serviceuppdrag.

Riskhanteringen är tydligt definierad i Bravidas ledningssystem vilket förebygger risk och minskar företagens riskexponering. Företagets systematiska arbete med kvalitets- och miljöfrågor samt arbetsmiljö är viktiga byggstenar som utgör ryggraden i ledningssystemet. Koncernens finansiella risker hanteras centralt i syfte att minimera och kontrollera riskexponeringen. Kreditrisker i affärsverksamheten hanteras däremot lokalt.

OPERATIVA RISKER**Konjunktur**

Svängningar i konjunkturläget påverkar installationsbranschen, som är känslig för marknadssvängningar och politiska beslut som kan påverka efterfrågan på nyproduktion av bostäder och lokaler samt investeringar från industri och offentlig verksamhet. Efterfrågan på service- och underhållsarbeten påverkas inte i lika hög grad av konjunktursvängningar. Närmare hälften av Bravidas omsättning kommer från serviceverksamheten.

Anbudsgivning

En installationsverksamhet utsätts för kommersiella och produktionsmässiga risker som ska identifieras och hanteras under anbudsckedet.

För att säkerställa att så sker har Bravida upprättat processbeskrivningar och checklistor som syftar till att riskerna identifieras och prissätts i de kalkyler som upprättas och i de anbud som lämnas.

Anbudet lämnas av anbudsansvarig och dennes chef. Anbudet får endast lämnas om minst en av anbudslämnarna har anbudsrätt för beloppet. Anbudsrätt: Projektledare 0,5 MSEK, avdelningschef 5 MSEK, regionchef 15 MSEK, divisionschef 50 MSEK, över 50 MSEK koncernchef.

Kapacitetsutnyttjande

Kapacitetsutnyttjandet påverkas i hög grad av efterfrågan på de lokala marknaderna. En oförutsedd nedgång i kapacitetsutnyttjandet medför oftast ett intäktsbortfall som på kort sikt inte kan kompenseras med en motsvarande kostnadsminskning. Bravida motverkar dessa risker genom löpande resursplanering samt nyttjande av underentreprenörer för att kapa produktionstopparna.

PrISRISKER

Oförutsedda variationer i priser på insatsmaterial och hos underentreprenörer utgör en risk. Bravidas risk för stigande priser motverkas med för uppdraget lämplig kontraktsform, indexuppräknning vid fastprisavtal och effektiva inköpsrutiner.

Vinstavräkning

Bravida tillämpar successiv vinstavräkning. Vinstavräkningen baseras på projektens färdigställandegrad samt slutprognos. Bravida följer löpande projektens ekonomiska status för att begränsa risken för felaktiga prognoser och därmed felaktig vinstavräkning under projektens löptid. Bravidas kvalitetssystem anvisar processer från projektens början till slut, för att säkerställa en effektiv produktion. För större projekt genomförs även löpande projektsäkringar i syfte att säkerställa en hög kvalitet i projektgenomförandet.

Försäkringar

Bravida har ett för verksamheten anpassat försäkringsskydd som omfattar bland annat ansvars-, entreprenad- och egendomsförsäkring.

FINANSIELLA RISKER

Bravida är exponerad för finansiella risker, exempelvis genom förändring i skuldssättning och räntenivå. För information om finansiella risker, såsom ränte-, valuta-, finansierings- och kreditrisker, se not 26.

Riskerna för moderbolaget överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller för koncernen.

VÄSENTLIGA TVISTER

Några väsentliga tvister föreligger inte vid bokslutstillfället.

FRAMTIDSUTSIKTER

Bravida har under de senaste 2,5 åren genomfört drygt 40 förvärv, vilket har stärkt vår plattform samt adderat teknisk kompetens. Totalt har en omsättning motsvarande 3,5 miljarder kronor förvärvats. Marknaden är fortsatt mycket fragmenterad vilket kommer att ge betydande förvärvsmöjligheter.

Bravida har under de senaste åren strukturerat och effektiviserat verksamheten inom försäljning, inköp, produktion och administration. Bravida genomför genomgripande utbildningsprogram, på alla avdelningar, med syfte att öka lönsamheten genom effektivare produktion, bättre prissättning och effektivare inköp samt ökad försäljning av service.

Vi tror på en fortsatt bra efterfrågan på Bravidas tjänster och förutsättningarna för fortsatt tillväxt är goda. Genom att fokusera på "marginal före volym" ska efterfrågan vägas mot resursbrist och prispres. Noggrannhet och rätt prissättning i projekten är nyckeln till en fortsatt god lönsam tillväxt.

Med stark orderstock och bra efterfrågan är utgångsläget för det kommande året bra.

AKTIEN

Bravida Holding AB är noterat på Nasdaq Stockholm sedan den 16 oktober 2015. Aktiekursen per den 31 december 2016 var 55,25 kr och antalet stamaktieägare uppgick till 10 125. Aktien handlas på Nasdaq Stockholm under beteckningen BRAV. Från och med den 2 januari 2017 handlas aktien på listan Large Cap. Det samlade marknadsvärdet uppgick vid årsskiftet till 11 137 MSEK. Per den 31 december 2016 uppgick totalt antal stamaktier till 201 566 598 stycken och totalt antal C-aktier till 1 200 000 stycken. Stamaktien har en röst och berättigar till vinstutdelning och C-aktien har en tiondels röst och berättigar inte till vinstutdelning. Den enskilt största ägaren är Bravissima Holding AB som vid årsskiftet ägde 30,28 procent av aktierna (se även väsentliga händelser efter balansdagen), i övrigt finns ingen aktieägare som direkt eller indirekt innehar aktier överstigande en tiondel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget. Det finns inga begränsningar i aktiernas överlåtbarhet på grund av bestämmelser i lag eller bolagsordning.

Upplysningar avseende så kallat offentliga uppköpserbjudanden

Bolaget har, utöver kreditavtalen, inte kännedom om några avtal av väsentlig betydelse som kommer att träda i kraft, ändras eller bli ogiltiga om ägarmajoriteten i bolaget förändras på grund av ett uppköpsbud. Ej heller finns det några avtal mellan bolaget och styrelseledamöterna som medger kompensation om sådana personer avgår, sägs upp utan rimlig grund, eller sägs upp på grund av ett uppköpsbud på deras aktier i bolaget.

RIKTLINJER FÖR ERSÄTTNINGAR TILL VERKSTÄLLANDE DIREKTÖREN OCH ANDRA MEDLEMMAR I LEDNINGSGRUPPEN

Verkställande direktörens totalersättning beslutas av styrelsen. Riktlinjer för ersättning till övriga medlemmar i koncernledningen föreslås av Ersättningsutskottet och beslutas av styrelsen.

Bravida ska sträva efter att erbjuda en marknadsmässig totalersättning som gör det möjligt att rekrytera och behålla rätt ledande befattningshavare. För att avgöra vad som är en marknadsmässig totalersättning och utvärdera rådande nivåer, görs varje år jämförelsestudier med relevanta branscher och marknader. Den totala ersättningen ska baseras på faktorer såsom befattning, prestation och individuell kvalifikation.

Ledningsgruppens totala ersättning ska bestå av

- fast kontantlön;
- rörlig kontantlön;
- långsiktigt incitamentsprogram;
- pension;
- övriga ersättningar och förmåner.

Fast kontantlön

Den fasta kontantlönen ska omprövas årligen och utgör basen för beräkning av den rörliga lönen.

Rörlig kontantlön

Den rörliga kontantlönen är dels beroende av individens uppfyllelse av årligen fastställda mål och dels av uppfyllelse av förutbestämda finansiella mål. Utfallet av den kortsiktiga rörliga kontantlönen följs upp årligen. För ledningsgruppen kan den högsta möjliga rörliga kontantlönen variera beroende på befattning. Som regel kan stabschefer i ledningsgruppen erhålla en rörlig lön motsvarande högst 9 månadslöner av den fasta kontantlönen medan CFO och divisionschefer kan erhålla en rörlig lön motsvarande 20 månadslöner.

För den verkställande direktören är den kortsiktiga rörliga kontantlönen maximalt 10 månadslöner. Utfallet är kopplat såväl till individuell som sammanlagd målpåfyllelse för koncernen. Därigenom blir ersättningen tydligt kopplat såväl till den enskildes arbetsinsats och prestation som till utvecklingen av Bravida som helhet.

Långsiktig incitamentsprogram

Nyckelpersoner i Bravida, framförallt chefer i linjeorganisationen, har erbjudits långsiktiga aktierelaterade incitamentsprogram. Syftet med ett aktierelaterat incitamentsprogram är att belöna prestation, öka och sprida aktieägandet bland chefer och viktigare befattningshavare samt motivera dem att stanna inom företaget. Beslut om utformningen av långsiktiga incitamentsprogram fattas av styrelsen och godkänns av årsstämman. På hemsidan, www.bravida.se, finns en utförligare beskrivning av de långsiktiga incitamentsprogram som godkändes 2015 och 2016.

Pension

Ledande befattningshavare som är bosatta i Sverige har rätt till pensionsförmåner motsvarande mellan 28-35 % av deras respektive fasta löner, eller annars i enlighet med deras tjänstepensionsplaner. För ledande befattningshavare bosatta utomlands gäller, så långt det är möjligt med hänsyn till lokala förhållanden, att likvärdiga villkor ska erbjudas.

Övriga ersättningar och förmåner

Övriga ersättningar och förmåner ska vara marknadsmässiga och bidra till att underlätta befattningshavarens möjligheter att fullgöra sina arbetsuppgifter såsom tjänstebil, företagshälsovård, med mera.

Uppsägning och avgångsvederlag

Ledande befattningshavare har rätt till mellan 6-12 månaders uppsägningstid om anställningen avslutas av arbetsgivaren och 4-6 månader om arbetstagaren säger upp sig. Vid uppsägning från arbetsgivarens sida kan därutöver tillkomma ett avgångsvederlag motsvarande 6-12 månaders fast lön. För samtliga gäller en konkurrensbegränsning vid egen uppsägning.

Styrelsen äger, om den finner särskilda skäl föreligga i ett enskilt fall, frånga riktlinjerna enligt ovan. En specifikation över löner och andra ersättningar avseende styrelse, VD och ledande befattningshavare finns i not 5, sidan 68. På hemsidan återfinns även de utvärderingar och redogörelser som ska redovisas enligt Koden.

BOLAGSSTYRNING

Bravida upprättar en bolagsstyrningsrapport som en från den legala årsredovisningen skild handling. Bolagsstyrningsrapporten återfinns på sid 98-103.

Nomineringsarbete

Valberedningen har följande sammansättning inför årsstämman 2017: Halvor Horten, Bain Capital, Peter Lagerlöf, Lannebo fonder, Håkan Berg, Swedbank Robur, Monica Caneman, styrelseordförande i Bravida Holding AB. Ingen ersättning har utgått för arbetet i valberedningen. Valberedningens förslag, redogörelse för valberedningens arbete inför årsstämman 2017 samt kompletterande information om föreslagna styrelseledamöter offentliggörs i samband med kallelsen och presenteras på årsstämman 2017. På hemsidan, www.bravida.se, finns samtliga dokument inför årsstämman.

MODERBOLAGET

Bravida Holding AB:s nettoomsättning uppgick under året till 82 (71) MSEK. Omsättningen är till 100 procent intern.

Rörelseresultatet uppgick till -1 (-32) MSEK och resultat efter finansnetto uppgick till -34 (-143) MSEK. De likvida medlen uppgick till 184 (456) MSEK. Det egna kapitalet uppgick till 4 764 (4 599) MSEK och soliditeten uppgick till 51,1 (47,2) procent. Det genomsnittliga antalet medarbetare uppgick i moderbolaget till 12 (11).

Totalt antal stamaktier uppgick den 31 december 2016 till 201 566 598 stycken och totalt antal C-aktier uppgick till 1 200 000 stycken. Stamaktie har en röst och berättigar till vinstutdelning och C-aktien har en tiondels röst och berättigar inte till vinstutdelning.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Bravida har tecknat ett kreditavtal med SEK (Svensk Export Kredit) på 500 MSEK med en löptid till 2020-10-21. Lånet kommer att användas för att reducera befintligt långfristigt lån med 500 MSEK.

Huvudägaren Bravissima Holding AB har genom en så kallad accelererad bookbuilding-process, inriktad mot institutionella investerare, avyttrat 30 miljoner aktier. Detta skedde efter bokslutskommunikén släpptes den 22 februari 2017, efter detta äger de ca 15,5 procent av Bravida Holding AB.

Bravida Danmark har ingått avtal om förvärv av samtliga aktier i de danska företagen JFE A/S, JPE Materialudlejning ApS och JL A/S, med en total omsättning motsvarande drygt 130 MSEK.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att moderbolagets fria egna kapital om 4 760 373 181 kronor disponeras enligt följande:

Till aktieägarna utdelas 1,25 kronor per aktie	251 958 248 SEK
Överkursfond	3 517 757 028 SEK
Balanseras i ny räkning	990 657 905 SEK
Summa	4 760 373 181 SEK

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

RESULTATRÄKNING OCH RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
Nettoomsättning	2	14 792	14 206
Kostnader för produktion		-12 562	-12 081
Bruttoresultat		2 230	2 124
Administrations- och försäljningskostnader		-1 286	-1 342
Rörelseresultat	3, 5, 6, 7, 29	944	782
Finansiella intäkter		7	415
Finansiella kostnader		-74	-775
Finansnetto	8	-67	-360
Resultat före skatt		877	422
Skatt på årets resultat	9	-203	-135
Årets resultat		674	287
ÖVRIGT TOTALRESULTAT			
<i>Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat</i>			
Årets omräkningsdifferenser vid omräkning av utländska verksamheter	19	92	-89
Årets förändringar i verkligt värde på finansiella derivat		-	171
Skatt hänförligt till verkligt värde på finansiella derivat		-	-38
<i>Poster som inte kan omföras till årets resultat</i>			
Omvärdering av förmånsbestämda pensioner		-65	248
Skatt hänförligt till omvärdering pensioner		14	-54
Årets övrigt totalresultat		42	238
Årets totalresultat		715	525
ÅRETS TOTALRESULTAT HÄNFÖRLIGT TILL:			
Moderbolagets ägare		715	519
Innehavare utan bestämmande inflytande		1	5
Årets totalresultat		715	525
Resultat per aktie	19	3,34	1,42

BALANSRÄKNING FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	10	7 611	7 223
Materiella anläggningstillgångar	11	65	63
Andelar i intresseföretag	12	2	2
Pensionstillgångar	13	2	93
Andra långfristiga värdepappersinnehav	14	11	10
Långfristiga fordringar	15	13	13
Uppskjuten skattefordran	9	39	26
Summa anläggningstillgångar		7 743	7 429
Varulager		102	86
Aktuella skattefordringar		100	19
Kundfordringar	16	2 544	2 165
Upparbetad men ej fakturerad intäkt	17	875	813
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	271	256
Övriga fordringar	15	42	53
Kortfristiga placeringar och spärrade medel		–	2
Likvida medel		286	573
Summa omsättningstillgångar		4 219	3 967
SUMMA TILLGÅNGAR	25	11 962	11 396
EGET KAPITAL	19		
Aktiekapital		4	4
Övrigt tillskjutet kapital		3 518	3 518
Reserver		31	-61
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat		514	82
Eget kapital hänförligt till moderbolagets ägare		4 067	3 543
INNEHAVARE UTAN BESTÄMMANDE INFLYTANDE		11	11
Summa eget kapital		4 079	3 555
SKULDER			
Långfristiga räntebärande skulder	20, 25, 26	2 700	2 700
Avsättningar till pensioner	13	20	15
Övriga avsättningar	21	80	76
Uppskjutna skatteskulder	9	146	87
Summa långfristiga skulder		2 945	2 877
Kortfristiga räntebärande skulder	20	–	302
Checkräkningskredit	20	3	3
Leverantörsskulder		1 468	1 399
Aktuella skatteskulder		171	69
Fakturerad men ej upparbetad intäkt	22	1 318	1 287
Övriga skulder	23	524	517
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	1 311	1 247
Avsättningar	21	143	141
Summa kortfristiga skulder		4 938	4 964
Summa skulder		7 883	7 842
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	25	11 962	11 396

För information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 28.

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Omräknings- reserv	Säkrings- reserv	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Totalt Eget kapital
Ingående eget kapital 2015-01-01	4	3 518	28	-133	-111	3 306
Årets resultat					287	287
Årets övrigt totalresultat			-89	133	193	238
Summa årets totalresultat			-89	133	480	525
Utdelning					-277	-277
Aktieägarprogram					1	1
Utgående eget kapital 2015-12-31	4	3 518	-61	-	94	3 555
Årets resultat					674	674
Årets övrigt totalresultat			92	-	-51	42
Summa årets totalresultat			92	-	623	715
Utdelning					-202	-202
Aktieägarprogram					10	10
Utgående eget kapital 2016-12-31	4	3 518	32	-	526	4 079

I not 19 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR KONCERNEN

BELOPP I MSEK	NOT	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat före skatt		877	422
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	31	50	278
Betald skatt		-112	-10
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		815	690
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/Minskning(+) av varulager		4	0
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-266	-42
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-124	191
Kassaflöde från den löpande verksamheten		428	841
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av dotterföretag	4, 30	-258	-233
Förvärv av inkråm	4	-4	-2
Avyttring av inkråm		2	2
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	10	-	-10
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	11	-19	-24
Avyttring/minskning av finansiella tillgångar	12	0	5
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-280	-262
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån	20	-	3 002
Amortering av låneskulder	20	-302	-3 441
Betalningar i samband med refinansieringen		-	-46
Ändrat utnyttjande på checkräkning	20	0	-6
Utbetald utdelning		-202	-277
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-504	-767
Årets kassaflöde		-356	-189
Likvida medel vid årets början		573	828
Kursdifferens i likvida medel		69	-66
Likvida medel vid årets slut		286	573

RESULTATRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
Nettoomsättning		82	71
Administrations- och försäljningskostnader	5, 6, 7	-83	-103
Rörelseresultat		-1	-32
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande resultatposter		38	463
Räntekostnader och liknande resultatposter		-72	-574
Finansnetto	8	-34	-111
Resultat efter finansiella poster		-34	-143
Bokslutsdispositioner			
Avsatt till periodiseringsfond		-153	-78
Koncernbidrag		644	490
Resultat före skatt		456	269
Skatt	9	-99	-81
Årets resultat¹⁾		357	188

¹⁾ Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

BALANSRÄKNING FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	30	7 341	7 341
Summa anläggningstillgångar		7 341	7 341
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos koncernföretag	29	1 755	1 897
Övriga fordringar	15	26	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	25	45
		1 806	1 942
Kassa och bank		184	456
Summa omsättningstillgångar		1 990	2 397
SUMMA TILLGÅNGAR	25	9 331	9 739
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital	19		
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		4	4
		4	4
Fritt eget kapital			
Överkursfond		3 518	3 518
Balanserad vinst		886	889
Årets resultat		357	188
		4 760	4 595
		4 764	4 599
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		231	78
Långfristiga skulder			
Långfristiga räntebärande skulder	20, 25, 26	2 700	2 700
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	20	–	300
Leverantörsskulder		4	34
Skulder till koncernföretag	29	1 496	1 920
Skatteskulder		98	50
Övriga skulder	23	5	6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24	32	52
		1 636	2 362
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	25	9 331	9 739

För information om koncernens ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 28.

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	Fritt eget kapital				Totalt
	Aktiekapital	Överkursfond	Balanserad vinst	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2015-01-01	4	3 518	974	190	4 686
Årets resultat				188	188
Vinstdisposition			190	-190	–
Lämnad utdelning			-277		-277
Aktieägarprogram			1		1
Utgående eget kapital 2015-12-31	4	3 518	889	188	4 599
Årets resultat				357	357
Vinstdisposition			188	-188	–
Utdelning			-202		-202
Aktieägarprogram			10		10
Utgående eget kapital 2016-12-31	4	3 518	886	357	4 764

I not 19 framgår ytterligare information om det egna kapitalet.
Årets resultat överensstämmer med årets totalresultat.

KASSAFLÖDESANALYS FÖR MODERBOLAGET

BELOPP I MSEK	NOT	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Resultat efter finansiella poster		-34	-143
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	31	10	-5
Betald skatt		-101	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		-125	-148
KASSAFLÖDE FRÅN FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Ökning(-)/Minskning(+) av rörelsefordringar		-135	31
Ökning(+)/Minskning(-) av rörelseskulder		-1	16
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-261	-101
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Upptagna lån	20	-	3 000
Amortering av låneskulder	20	-300	-3 441
Betald utdelning		-202	-277
Erhållna koncernbidrag		490	528
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-12	-190
Årets kassaflöde		-272	-291
Likvida medel vid årets början		456	746
Likvida medel vid årets slut		184	456

NOTER

TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Belopp i MSEK om inget annat anges

Noter innehåll

NOT 1	Väsentliga redovisningsprinciper	60	NOT 13	Pensionstillgångar och avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	76	NOT 24	Upplypna kostnader och förutbetalda intäkter	83
NOT 2	Intäkternas fördelning	65	NOT 14	Andra långfristiga värdepappersinnehav	79	NOT 25	Värdering av finansiella tillgångar och skulder till verkligt värde	83
NOT 3	Segmentsrapportering	65	NOT 15	Långfristiga fordringar och övriga fordringar	79	NOT 26	Finansiella risker och finanspolicy	85
NOT 4	Förvärv av rörelse	66	NOT 16	Kundfordringar	79	NOT 27	Leasingavgifter avseende operationell leasing	88
NOT 5	Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	68	NOT 17	Upparbetad men ej fakturerad intäkt	79	NOT 28	Ställda säkerheter och eventuellförpliktelser	88
NOT 6	Arvode och kostnadsersättning till revisorer	70	NOT 18	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	79	NOT 29	Närstående	89
NOT 7	Rörelsens kostnader fördelade på kostnadsslag	71	NOT 19	Eget kapital	80	NOT 30	Andelar i koncernföretag	90
NOT 8	Finansnetto	71	NOT 20	Räntebärande skulder	81	NOT 31	Rapport över kassaflöden	93
NOT 9	Skatter	72	NOT 21	Avsättningar	82	NOT 32	Händelser efter balansdagen	93
NOT 10	Immateriella anläggningstillgångar	74	NOT 22	Fakturerad men ej upparbetad intäkt	83	NOT 33	Viktiga uppskattningar och bedömningar	93
NOT 11	Materiella anläggningstillgångar	75	NOT 23	Övriga skulder	83	NOT 34	Uppgifter om moderbolaget	93
NOT 12	Andelar i intresseföretag	76						

NOT 01. VÄSENTLIGA REDOVISNINGSPRINCIPER

ALLMÄNNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Koncernredovisningen upprättas i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee (IFRIC) sådana de antagits av EU. Vidare har Rådet för finansiell rapporteringsrekommendation RFR 1 Kompletterande regler för koncerner tillämpats.

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och RFR 2 Redovisning för juridiska personer. I de fall moderbolaget tillämpar andra redovisningsprinciper än koncernen anges detta i slutet av denna not.

BOLAGETS SÄTE M.M

Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktieföretag och har sitt säte i Stockholm i Sverige. Huvudkontorets adress är Mikrofonvägen 28, 126 81 STOCKHOLM.

VÄRDERINGSGRUNDER TILLÄMPADE VID UPPRÄTTANDET AV DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden.

BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningarna gjorda av företagsledningen vid tillämpningen av IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskatt-

ningar som kan medföra väsentliga justeringar i det påföljande årets finansiella rapporter beskrivs närmare i not 33.

NYA ELLER ÄNDRADE RELEVANTA IFRS OCH TOLKNINGAR SOM ÄNNU INTE BÖRJAT TILLÄMPAS

Koncernen har valt att inte förtidstillämpa några nya standarder eller tolkningsuttalanden vid upprättandet av dessa finansiella rapporter och planerar för närvarande ingen förtidstillämpning under kommande år.

KOMMANDE ÄNDRINGAR AV REDOVISNINGSPRINCIPER

IFRS 9 Finansiella instrument ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering från och med 2018. Bravida planerar inte att förtidstillämpa IFRS 9. IFRS 9 innebär förändringar av hur finansiella tillgångar klassificeras och värderas, inför en nedskrivningsmodell som baseras på förväntade kreditförluster istället för inträffade förluster och förändringar av principer för säkringsredovisning bl.a. med syfte att förenkla och att öka samstämmigheten med företags interna riskhanteringsstrategier.

Utvärdering av effekterna på Bravidas redovisning när IFRS 9 börjar tillämpas pågår. Beloppsmässiga effekter har ännu inte kunnat uppskattas utan kommer att utkristalliseras vartefter implementeringsprojektet fortlöper under 2017. De bedömningar av effekter som beskrivs i det följande baseras på den information som idag är känd eller uppskattad. Val avseende övergångsmetoder kommer att göras när analysen av IFRS 9 nått en fas som ger mer komplett underlag än för närvarande.

De nya reglerna för nedskrivningar, baserat på förväntade kreditförluster förväntas öka reserveringen för förluster på kundfordringar något. Förluster på kundfordringar har historiskt varit mycket låga (se kreditriskavsnittet i not 26) och effekten av att redovisa förväntade istället för inträffade förluster förväntas endast ha mindre effekter. Beloppsmässiga bedömningar har ännu inte gjorts.

IFRS 9 har medfört följdändringar i upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument: Upplysningar, vilka kommer att påverka de upplysningar som lämnas. Omfattningen för Bravida av dessa ändringar är ännu inte känd eller

uppskattad. IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder ersätter från och med 2018 existerande IFRS relaterade till intäktsredovisning, såsom IAS 18 Intäkter, IAS 11 Entreprenadavtal och IFRIC 13 Kundlojalitetsprogram. Bravida planerar inte att förtidstillämpa IFRS 15. IFRS 15 baseras på att intäkt redovisas när kontroll över en vara eller tjänst överförs till kunden, vilket skiljer sig från existerande bas i överföring av risker och förmåner. IFRS 15 inför nya sätt att fastställa hur och när intäkter ska redovisas, vilket innebär nya tankesätt jämfört med hur intäkter redovisas idag.

Utvärderingen av effekterna på redovisning när IFRS 15 börjar tillämpas pågår. Beloppsmässiga effekter har ännu inte kunnat uppskattas annat än på den övergripande nivå som nämns nedan. De bedömningar av effekter som beskrivs i det följande baseras på den information som idag är känd eller uppskattad. Val avseende övergångsmetoder kommer att göras när analysen av IFRS 15 nått en fas som ger mer komplett underlag än för närvarande.

Bravida tillämpar idag IAS 11 Entreprenadavtal på alla intäkter. IFRIC 13 Kundlojalitetsprogram tillämpas inte. Intäkterna består av service- och installationstjänster och försäljning sker av tjänster och material som en kombinerad del. I väldigt liten utsträckning sker försäljning av endast material och då redovisas de för närvarande när varorna avlämnats hos kunden, vilket bedömts vara tidpunkten då risker och förmåner förknippade med varorna överförs till kunden.

Service- och installationstjänsterna, inklusive tillhörande material, intäktsförs idag enligt successiv vinstavräkning i takt med nedlagda kostnader i förhållande till prognostiserade kostnader. Service- och installationstjänsterna utförs på kundens egendom. Initial bedömning av kriterierna i IFRS 15 för redovisning över tid eller vid en tidpunkt indikerar att i större delen av dessa fall anses varorna kontrolleras av kunden vartefter de installeras, varvid dessa också ska redovisas över tid snarare än vid den tidpunkt då installation är slutförd. Detta innebär ingen skillnad av intäktsredovisningen jämfört med idag.

Baserat på hittillsvarande bedömningar förväntas inte periodiseringen av intäkter påverkas i övrigt. Slutligen noteras att IFRS 15 innehåller utökade upplysningskrav avseende intäkter, vilket kommer att expandera innehållet i notupplysningarna.

IFRS 16 Leasingavtal ersätter från och med 2019 existerande IFRS relaterade till redovisning av leasingavtal, såsom IAS 17 Leasingavtal och IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasingavtal. Bravida har ännu inte beslutat om IFRS 16 ska förtidstillämpas från och med 2018, samtidigt som IFRS 9 och IFRS 15 förändrar redovisningen, eller om tillämpning görs från 2019.

IFRS 16 påverkar främst leasetagare och den centrala effekten är att alla leasingavtal som idag redovisas som operationella leasingavtal ska redovisas på ett sätt som liknar aktuell redovisning av finansiella leasingavtal. Det innebär att även för operationella leasingavtal behöver tillgång och skuld redovisas, med tillhörande redovisning av kostnader för avskrivningar och ränta – till skillnad mot idag då ingen redovisning sker av hyrd tillgång och relaterad skuld, och då leasingavgifterna periodiseras linjärt som leasingkostnad.

Bravida kommer som operationell leasetagare att påverkas av införandet av IFRS 16. Beloppsmässiga beräkningar av effekten av IFRS 16 och val avseende övergångsmetoder har ännu inte genomförts. De upplysningar som lämnas i not 27 om operationella leasingavtal ger en indikation på typen och omfattningen av de avtal som existerar för närvarande.

Ändrad IAS 7 Rapport över kassaflöden kommer att tillämpas av Bravida från och med årsredovisningen för 2017. Upplysningar kommer att läggas till där årets förändring i skulder hänförliga till finansieringsverksamheten stäms av med specifikation av bland annat nyupplåning, amortering, förändringar kopplade till avyttring/förvärv av dotterföretag och valutakurseffekter.

SEGMENTRAPPORTERING

Ett rörelsesegment är en del av koncernen som bedriver verksamhet från vilken den kan generera intäkter och ådras sig kostnader och för vilka det finns fristående finansiell information tillgänglig. Ett rörelsesegments resultat följs vidare upp av företagets högste verkställande beslutsfattare för att utvärdera resultatet samt för att kunna allokera resurser till rörelsesegmentet. Bravidas segment är från och med 2015 land, d.v.s.: Sverige, Norge, Danmark och Finland. Se not 3 för ytterligare beskrivning av indelningen och presentationen av rörelsesegment.

KONCERNREDOVISNING

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande föreligger om moderbolaget har inflytande över investeringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen.

Förvärvsmetoden används för redovisning av koncernens förvärv av dotterbolag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångar som lämnats som ersättning, emitterade eget kapitalinstrument och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen. Transaktionsutgifter kostnadsförs direkt. Identifierbara förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventuella förpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkliga värden på förvärvsdagen, oavsett omfattning på eventuellt innehav utan bestämmande inflytande. Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på tidigare ägd andel (vid stegvisa förvärv) överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, s.k. förvärv till lågt pris redovisas skillnaden i årets resultat.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt realiserade vinster på transaktioner mellan koncernbolag elimineras.

Även realiserade förluster elimineras men eventuella förluster betraktas som indikation på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga. Redovisningsprinciperna för dotterbolag har i förekommande fall ändrats för att garantera en konsekvent tillämpning av koncernens principer.

INTRESSEFÖRETAG

Intresseföretag är alla de företag där koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20 % och 50 % av rösterna.

Intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Det innebär att det i koncernen bokförda värdet på andelarna i företaget motsvaras av koncernens andel i eget kapital samt eventuella bokförda värden på koncernmässiga övervärden efter anpassning till koncernens redovisningsprinciper. Resultatandel i företagets resultat efter skatt redovisas i rörelseresultatet tillsammans med avskrivningar på förvärvade övervärden.

OMRÄKNING AV UTLÄNDSK VALUTA

Funktionell valuta och rapporteringsvaluta

Poster som ingår i de finansiella rapporterna för de olika enheterna i koncernen är värderade i den valuta som används i den ekonomiska miljö där respektive företag huvudsakligen är verksamt (funktionell valuta). I koncernredovisningen används svenska kronor (SEK) som är moderbolagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta.

Transaktioner och balansposter

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. Valutakursvinster och förluster som uppkommer vid betalning av sådana transaktioner och vid omräkning av monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till balansdagens kurs, redovisas i resultaträkningen. Valutakursdifferenser på upplåning redovisas under finansiella poster, medan övriga kursdifferenser ingår i rörelseresultatet.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Resultat och finansiell ställning för alla utländska verksamheter som konsolideras i koncernredovisningen som har en annan funktionell valuta än rapporteringsvalutan, omräknas till koncernens rapporteringsvaluta enligt följande:

- tillgångar och skulder för var och en av balansräkningarna omräknas till balansdagskurs
- intäkter och kostnader för var och en av resultaträkningarna omräknas till genomsnittlig valutakurs
- alla valutakursdifferenser som uppstår redovisas via övrigt totalresultat som en separat del av eget kapital (omräkningsreserven)

Vid konsolidering förs valutakursdifferenser, som uppstår till följd av omräkning av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter via övrigt totalresultat till eget kapital. Vid avyttring av en utlandsverksamhet, helt eller delvis, förs de

kursdifferenser som redovisats i eget kapital via övrigt totalresultat till att redovisas bland årets resultat. Goodwill och justeringar av verkligt värde som uppkommer vid förvärv av en utlandsverksamhet behandlas som tillgångar och skulder hos denna verksamhet och omräknas till balansdagens kurs.

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalysen upprättas enligt den indirekta metoden varvid justering sker för transaktioner som inte medför in- eller utbetalningar.

INTÄKTER

Intäkter redovisas i resultaträkningen när det är möjligt att beräkna inkomsten på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla koncernen. Bolagets intäkter består primärt av intäkter från service- och entreprenadavtal. Vid intäktsredovisningen tillämpas successiv vinstavräkning. Denna princip beskrivs nedan under avsnitt "Entreprenadavtal". Ränteutgifter intäktsredovisas över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden. Utdelningsintäkter redovisas när rätten att erhålla betalning har fastställts.

Installationsuppdrag

Bravida använder metoden för successiv vinstavräkning. Vid tillämpning av successiv vinstavräkning redovisas resultatet i takt med projektets färdigställandegrad. För bestämning av det resultat som vid en given tidpunkt har upparbetats krävs uppgifter om följande komponenter:

- Projektintäkt – värdet av samtliga till entreprenaduppdraget hänförliga intäkter.
- Projektkostnad – samtliga mot projektintäkten svarande kostnader som är hänförliga till det enskilda projektet.
- Färdigställandegrad (upparbetningsgrad) – bokförda kostnader i förhållande till beräknade totala projektkostnader.

Utgifter som har uppstått under året men som avser framtida arbete inräknas inte i nedlagda projektkostnader när färdigställandegraden fastställs. Dessa redovisas som material- och varulager, förskott eller övriga tillgångar beroende på deras karaktär. Ändringar i omfattningen av uppdraget, anspråk och incitamentsersättningar inkluderas i projektintäkten i den utsträckning de har överenskommit med kunden och kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Som grundläggande villkor för successiv vinstavräkning gäller att projektintäkt och projektkostnad ska kunna storleksbestämmas på ett tillförlitligt sätt och att upparbetningsgraden fastställs på ett sätt som är relevant med avseende på kravet på tillförlitlighet.

För projekt där intäkter och kostnader inte tillförlitligt kan bestämmas vid bokslutstillfället tillämpas nollavräkning. Det innebär att projektet redovisas med en intäkt som motsvarar upparbetad kostnad, det vill säga resultatet tas upp till noll kronor i avvaktan på att en resultatbestämning kan göras. Så snart det är möjligt sker övergång till successiv vinstavräkning. Reservationer görs för beräknade förluster, det vill säga när projektkostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten, och dessa belopp belastar årets resultat.

Bravida-koncernen redovisar som tillgång fordringar (balansposten "upparbetade ej fakturerade intäkter") på beställare av entreprenaduppdrag för vilka projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster) överstiger fakturerade belopp. Delfakturerade belopp som ännu inte betalats av kunden och av beställaren innehållna belopp ingår i posten Kundfordringar. Bravida redovisar som skuld (balansposten "fakturerade ej upparbetade intäkter") alla skulder till beställare av entreprenaduppdrag för pågående uppdrag för vilka fakturerade belopp överstiger projektkostnader och redovisade vinster (efter avdrag för redovisade förluster).

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärv och det verkliga värdet på koncernens andel av den förvärvade verksamhetens identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av verksamhet redovisas som immateriella tillgångar. Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade nedskrivningar. Nedskrivningar av goodwill

återförs inte. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar avyttrad del av redovisat värde på goodwill. Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov.

Fördelningen görs på de kassagenererande enheter eller grupper av kassagenererande enheter som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv som gett upphov till goodwillposten.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter för en immateriell tillgång läggs till anskaffningsvärdet endast om de ökar de framtida ekonomiska fördelarna och utgifterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningar

Avskrivningar baseras på ursprungliga anskaffningsvärden minskat med eventuella restvärden. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över immateriella tillgångars nyttjandeperioder, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara.

Avskrivning sker från det datum då tillgångarna är tillgängliga för användning. Övriga immateriella tillgångar skrivs av enligt plan på 5 år. Nyttjandeperioderna omprövas minst årligen.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Byggnader och mark innefattar huvudsakligen lager och kontor. Alla materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. Tillkommande utgifter läggs till tillgångens redovisade värde eller redovisas som en separat tillgång endast då det är sannolikt att de framtida ekonomiska förmåner som är förknippade med tillgången kommer att komma koncernen tillgodo och tillgångens anskaffningsvärde kan mätas på ett tillförlitligt sätt. Redovisat värde på den ersatta delen tas bort från balansräkningen. Alla andra former av reparationer och underhåll redovisas som kostnader i resultaträkningen under den period de uppkommer.

Inga avskrivningar sker för mark. Avskrivningar på andra tillgångar, för att fördela deras anskaffningsvärde ner till det beräknade restvärdet över den beräknade nyttjandeperioden, görs linjärt enligt följande:

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

	Nyttjandeperiod
Byggnader	20 år
Nedlagda kostnader på annans fastighet	Under återstående hyresperiod
Maskiner och andra tekniska anläggningar	3-5 år
Inventarier, verktyg och installationer	3-10 år

Tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder prövas varje balansdag och justeras vid behov. Vinst eller förlust från avyttringen fastställs genom en jämförelse mellan försäljningsintäkten och det redovisade värdet och redovisas i övriga rörelseintäkter respektive rörelsekostnader i resultaträkningen.

NEDSKRIVNINGAR AV ICKE-FINANSIELLA TILLGÅNGAR

För goodwill och andra immateriella tillgångar med en obestämd nyttjandeperiod, görs årligen en prövning för att utvärdera om återvinningsvärdet, det vill säga, det högre av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärdet, överstiger redovisat värde. För andra icke finansiella tillgångar görs en liknande prövning så snart det finns en indikation på att det redovisade värdet är för högt. Tillgångens värde skrivs ned till återvinningsvärdet så snart det visats att detta är lägre än redovisat värde.

LEASING

Leasing klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiell leasing eller operationell.

Bravida-koncernen klassificerar alla leasingavtal som operationell leasing. Betalningar som görs under leasingtiden kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Bravida klassificerar sina finansiella tillgångar som lånefordringar och kundfordringar. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Ledningen fastställer klassificeringen av de finansiella tillgångarna vid det första redovisningstillfället.

Allmänna principer

En fordran tas upp när bolaget presterat och en avtalsenlig skyldighet föreligger för motparten att betala, även om faktura ännu inte har skickats. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när fakturan har skickats.

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar t.ex. att det ej är troligt att gäldenären kan uppfylla sina åtaganden. Nedskrivningsprövning av kundfordringar beskrivs nedan. Exempel på objektiva bevis är betydande finansiella svårigheter hos gäldenären, ett avtalsbrott såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp eller att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

Säkringsredovisning

En avslutande post hänförlig till tidigare säkringsredovisning återfördes till årets resultat via övrigt totalresultat under jämförelseåret och koncernen använder inte längre säkringar.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat. De har fastställda eller fastställbara betalningar och är inte noterade på en aktiv marknad. De ingår i omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Kundfordringar och lånefordringar redovisas inledningsvis till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivvräntemetoden, minskat med eventuell reserv för värdeminskning. En reserv bokförs för värdeminskning av kundfordringar när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reservens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden. En nedskrivning av kundfordringar redovisas i resultaträkningen i funktionen "övriga rörelsekostnader" och en nedskrivning av lånefordringar redovisas som finansiell post.

Återföring av nedskrivningar

Nedskrivning av lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

VARULAGER

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in- först ut-principen (FIFU). Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. I egentillverkade halv- och helfabrikat består anskaffningsvärdet av direkta tillverkningskostnader och skälig andel av indirekta tillverkningskostnader. Vid värdering har hänsyn tagits till normalt kapacitetsutnyttjande.

LIKVIDA MEDEL

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med förfallodag inom tre månader från anskaffningstidpunkten.

FINANSIELLA SKULDER

Bravida-koncernens finansiella skulder är indelade i upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder.

Allmänna principer

En skuld tas upp när bolaget har en avtalsenlig skyldighet att betala, även om leverantörsfaktura ännu inte har erhållits. Leverantörsfaktura tas upp i rapport över finansiell ställning när fakturan har erhållits. Skulden tas bort när betalning gjorts eller när det inte längre föreligger en avtalsenlig skyldighet att betala.

Kvittning

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder ingår i denna kategori. Finansiella skulder värderas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader. Finansiella skulder värderas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden med tillämpning av effektivvräntemetoden. Ränteskillnadsersättningar vid förtidsinlösen av lån redovisas i resultaträkningen vid lösentidpunkten. Lämnade utdelningar redovisas som skuld efter det att årsstämman godkänt utdelningen.

Upplåning samt övriga finansiella skulder klassificeras som kortfristiga skulder om inte koncernen har en ovillkorlig rätt att skjuta upp betalning av skulden i åtminstone 12 månader efter balansdagen.

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader består av ränteintäkter på bankmedel, fordringar och räntebärande värdepapper, räntekostnader på lån, utdelningsintäkter, orealiserade och realiserade vinster och förluster på finansiella tillgångar och skulder.

INKOMSTSKATTER

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt och förändringar i uppskjuten skatt. Värdering av samtliga skatteskulder/-fordringar sker till nominella belopp och görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden på alla temporära skillnader som uppkommer mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid redovisning av koncernmässig goodwill. Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är troligt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Ersättningar till anställda efter avslutad anställning

I Sverige omfattas huvuddelen av de anställda av en avgiftsbestämd plan men många omfattas av en förmånsbestämd pensionsplan. I Norge omfattas i stort sett alla anställda av en avgiftsbestämd pensionsplan. I Danmark och Finland omfattas alla anställda av avgiftsbestämda planer.

I avgiftsbestämda planer betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas för kostnader i takt med att förmånerna intjänas.

Förmånsbestämda planer är andra planer för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämda planer. Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättningen som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Koncernen bär risken för att planen ska ge den utlovade ersättningen.

De förmånsbestämda pensionsplanerna är både fonderade och ofonderade. I de fall planerna är fonderade har tillgångar avskiljts i främst pensionsstiftelser. Dessa förvaltningstillgångar kan bara användas för att betala ersättningar enligt pensionsavtalen.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelseerna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation, inklusive bostadsobligation, med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en fungerande marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen. Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelsen/tillgången redovisas i årets resultat under finansnettot. Räntenettet är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelsen, det vill säga, ränta på förpliktelsen, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar. Övriga komponenter redovisas i rörelseresultatet.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och den summa som inkluderas i räntenettet och eventuella ändringar av effekter tillgångsbegränsningar (exkl. ränta som inkluderas i räntenettet). Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat. När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning. Vid beräkning av nuvärdet av framtida återbetalningar eller inbetalningar beaktas eventuella krav på minimifondering.

Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter: a; när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller b; när företaget redovisar relaterade omstruktureringarkostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena och redovisas därför som en del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån tryggandelagen i juridisk person redovisas av förenklingskäl som upplupen kostnad istället för som del av nettoförpliktelsen/-tillgången.

Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

Ersättningar vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas vid den tidigaste tidpunkten av när företaget inte längre kan dra tillbaka erbjudandet till de anställda eller när företaget redovisar kostnader för omstrukturering. Ersättningarna som beräknas bli reglerade efter tolv månader redovisas till dess nuvärde. Ersättningar som inte förväntas regleras helt inom tolv månader redovisas enligt långfristiga ersättningar.

Kortfristiga ersättningar

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

Aktierelaterade ersättningar

Aktierelaterade ersättningar avser ersättningar till anställda i enlighet med de långsiktiga incitamentsprogram som Bravida initierade 2015-2016. Personalkostnader redovisas för värdet på erhållna tjänster, periodiserat över programmens intjänandeperioder, beräknat som det verkliga värdet på de tilldelade egetkapitalinstrumenten. Det verkliga värdet fastställs vid tilldelningstidpunkten, det vill säga då Bravida och de anställda ingått överenskommelse om vill-

koren och bestämmelserna för programmen. Eftersom programmen regleras med egetkapitalinstrument klassificeras de som "egetkapitalreglerade" och ett belopp motsvarande den redovisade personalkostnaden redovisas direkt i eget kapital.

Programmen innebär att deltagarna behöver köpa och behålla aktier i Bravida under intjäningsperioden. Deltagarna erhåller efter intjäningsperiodens slut ytterligare aktier i Bravida under förutsättning att de köpta aktierna behållits, att anställningen inom koncernen bestått hela perioden och avseende prestationsmålsbetingade aktier att koncernens EBITA uppnått specificerade målnivåer. Den redovisade kostnaden baseras initialt på och justeras löpande med avseende på det antal ytterligare aktier som förväntas tjäna in med hänsyn till hur många deltagare som förväntas kvarstå i tjänst under intjäningsperioden och med hänsyn till förväntad uppfyllelse av EBITA-villkoren. Någon justering görs ej med avseende på om deltagare förlorar rätt till aktier med anledning av att de säljer de aktier de behövt köpa och behöver behålla; i detta fall redovisas istället hela återstående kostnaden omedelbart.

När aktierätter tjänats in och aktier tilldelas ska sociala avgifter betalas i vissa länder för värdet av den anställdes förmån. En kostnad och avsättning redovisas periodiserat över intjänandeperioden för dessa sociala avgifter. Avsättningen för sociala avgifter baseras på det antal aktierätter som förväntas tjäna in och på aktierätternas verkliga värde vid respektive rapporttillfälle och slutligen vid tilldelning av aktier.

AVSÄTTNINGAR

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har ett legalt eller informellt åtagande som en följd av en inträffad händelse och det är troligt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera åtagandet och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Garantireserv

En avsättning redovisas när den underliggande produkten eller tjänsten har sålts. Efter slutförd installation löper en garantiperiod normalt 24 månader. Garantiavsättningen är beräknad utifrån tidigare års garantiutgifter och en beräkning av framtida garantirisik.

Omstruktureringsreserv

En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Eventualförpliktelser (ansvarsförbindelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffande händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Moderbolaget upprättar sin årsredovisning enligt Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering, RFR 2 Redovisning för juridisk person. RFR 2 innebär att moderbolagets årsredovisning för den juridiska personen ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS uttalanden så långt detta är möjligt inom ramen för Årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Moderbolaget upprättar en rapport över totalresultatet.

Skilnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper

Skilnader mellan koncernens och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan. De angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Dotterbolag

Andelar i dotterbolag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Detta innebär att transaktionsutgifter inkluderas i det redovisade värdet för innehav i dotterföretag. I koncernredovisningen redovisas transaktionsut-

gifter hänförliga till dotterföretag direkt i resultatet när de uppkommer.

Villkorade köpeskillingar värderas utifrån sannolikheten av att köpeskillingen kommer att utgå. Eventuella förändringar av avsättningen/fordran läggs på/reducerar anskaffningsvärdet. I koncernredovisningen redovisas villkorade köpeskillingar till verkligt värde med värdeförändringar över resultatet.

Förvärv till lågt pris som motsvarar framtida förväntade förluster och kostnader upplöses under de förväntade perioderna de förlusterna och kostnaderna uppkommer. Förvärv till lågt pris som uppkommer av andra orsaker redovisas som avsättning till den del den inte överstiger verkligt värde på förvärvade identifierbara icke-monetära tillgångar. Den del som överstiger detta värde intäktsförs omedelbart. Den del som inte överstiger verkligt värde på förvärvade identifierbara icke-monetära tillgångar intäktsförs på ett systematiskt sätt över en period som beräknas på kvarvarande vägd genomsnittlig nyttjandeperiod för de förvärvade identifierbara tillgångarna som är avskrivningsbara. I koncernredovisningen redovisas förvärv till lågt pris direkt i resultatet.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Moderbolaget aktiverar aktieägartillskott i aktier och andelar, i den mån nedskrivning ej erfordras, och hos mottagaren förs aktieägartillskott direkt mot eget kapital. Erhållna/mottagna koncernbidrag redovisas som en bokslutsdisposition.

Uppställningsform för resultat- och balansräkningen

Moderbolaget följer ÅRLs uppställningsform för resultat och balansräkning, vilket bland annat innebär en annan uppställningsform för eget kapital och att avsättningarna redovisas som en egen huvudrubrik i balansräkningen.

KONCERNUPPGIFTER

Bravida Holding AB är sedan 16 oktober 2015 noterat på NASDAQ Stockholm. Per 2016-12-31 var Bravissima Holding AB (org.nr 556930-5625) med säte i Stockholm den största ägaren med cirka 30,44 % av rösterna.

Av moderföretagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser - (-) % av inköpen och 100 (100) % av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som företaget tillhör.

NOT 02. INTÄKTERNAS FÖRDELNING

Koncernen	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Fakturerings	14 755	14 164
Förändring pågående arbete för annans räkning	37	42
Nettoomsättning	14 792	14 206

Intäkter per väsentligt intäktslag

Koncernen	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Entreprenader	7 822	7 678
Service	6 970	6 528
Nettoomsättning	14 792	14 206

NOT 03. SEGMENTSRAPPORTERING

Koncernens verksamhet styrs och följs upp per geografisk marknad av högsta verkställande beslutsfattaren. Bravidas segment är från och med 2015 land: Sverige, Norge, Danmark och Finland. Internpris mellan koncernens olika segment är satta utifrån principen om "armlängds avstånd", mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av att transaktionerna genomförs. Ingen av bolagens kunder genererar mer än 5 % av koncernens totala intäkter.

GEOGRAFISKA MARKNADER

Geografiska marknader utgör bolagets rörelsesegment. Koncernens geografiska marknader omfattar länderna Sverige, Norge, Danmark och Finland. Inom de geografiska marknaderna bedrivs verksamhet inom el, vs, ventilation och övrigt.

2016	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Koncern- gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
INTÄKTER							
Extern nettoomsättning	8 718	3 136	2 277	660	1	–	14 792
Intern nettoomsättning	42	-12	1	2	299	-331	–
Nettoomsättning	8 760	3 124	2 278	662	299	-331	14 792
Rörelsekostnader	-8 186	-2 900	-2 163	-654	-273	331	-13 844
Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	0	0	-1	0	-2	–	-4
Rörelseresultat	574	224	114	7	25	–	944
Övriga upplysningar							
Goodwill	4 973	1 547	859	219	–	–	7 599
Övriga anläggningstillgångar	25	16	39	9	16	–	105
Summa anläggningstillgångar	4 998	1 564	898	229	16	–	7 705

NOTER

2015	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Koncern- gemensamt	Eliminering och övrigt	Summa
INTÄKTER							
Extern nettoomsättning	8 554	3 173	2 116	358	5	–	14 206
Intern nettoomsättning	29	0	0	0	275	-304	–
Nettoomsättning	8 583	3 173	2 116	358	280	-304	14 206
Rörelsekostnader	-8 103	-2 917	-2 007	-358	-342	304	-13 422
Avskrivningar av immateriella anläggningstillgångar	0	–	-1	–	–	–	-1
Rörelseresultat	480	256	108	0	-62	–	782
Övriga upplysningar							
Goodwill	4 764	1 480	811	156	–	–	7 211
Övriga anläggningstillgångar	31	15	36	7	183	-80	193
Summa anläggningstillgångar	4 795	1 496	846	162	183	-80	7 403

TEKNIKOMRÅDEN

Koncernen består av teknikområdena el, vs, ventilation och övrigt.

2016	El	VS	Ventilation	Övrigt	Summa
Extern försäljning	7 754	3 837	2 297	905	14 792

2015	El	VS	Ventilation	Övrigt	Summa
Extern försäljning	7 545	3 478	2 298	884	14 206

NOT 04. FÖRVÄRV AV RÖRELSE

2016

Bravida genomförde under 2016 följande förvärv:

Förvärvad enhet	Land	Art	Förvärvstidpunkt	Andel av eget kapital	Antal anställda	Beräknad årsomsättning
VS-verksamhet, Oslo	Norge	Bolag	Januari	100%	35	69
El-verksamhet, Jylland	Danmark	Inkräm	Mars	100%	25	38
VS-verksamhet, Sandnes	Norge	Bolag	April	25%		
El-verksamhet, Sandnes	Norge	Bolag	April	25%		
El-verksamhet, Köpenhamn	Danmark	Bolag	Maj	100%	52	70
Special-verksamhet, Ljungby	Sverige	Inkräm	Juni	100%	8	12
VS-verksamhet, Stockholm	Sverige	Bolag	Juli	100%	179	290
Vent-verksamhet, Växjö	Sverige	Bolag	Oktober	100%	18	40
El-verksamhet, Kristianstad	Sverige	Bolag	November	100%	35	40
El-verksamhet, Östlandet	Norge	Bolag	December	100%	160	220
El, VS, Vent-verksamhet i Österbotten	Finland	Bolag	December	100%	100	130

Om förvärven hade inträffat per den 1 januari 2016 hade koncernens omsättning ökat med cirka 4 procent.

Effekter av förvärv 2016

Förvärven har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Verkligt värde redo- visat i koncernen
Immateriella tillgångar	3
Övriga anläggningstillgångar	23
Övriga omsättningstillgångar	151
Likvida medel	18
Avsättningar	-17
Kortfristiga skulder	-176
Netto identifierbara tillgångar och skulder	2
Koncerngoodwill	338
Anskaffningsvärde	339
Likvida medel (förvärvad)	18
Nettoeffekt på likvida medel	-321
Beräkning av anskaffningsvärde	
Erlagd köpeskilling, kontant	239
Skuldförd köpeskilling	101
Anskaffningsvärde	339

2015

Bravida genomförde under 2015 följande förvärv:

Förvärvad enhet	Land	Art	Förvärvstidpunkt	Andel av eget kapital	Antal anställda	Beräknad årsomsättning
VS-verksamhet, Västerås	Sverige	Bolag	Januari	100 %	6	7
EI-verksamhet, Nyköping	Sverige	Bolag	Januari	75 %	39	211
EI-verksamhet, Skellefteå	Sverige	Bolag	Februari	100 %	11	15
EI-verksamhet, Östersund	Sverige	Bolag	Mars	100 %	22	27
VS-verksamhet, resterande minoritet	Sverige	Bolag	Mars	30 %		
VS-verksamhet, Göteborg	Sverige	Bolag	April	100 %	45	87
Verksamhet i Finland	Finland	Bolag	Juni	100 %	320	620
EI-verksamhet, Malmö	Sverige	Bolag	Juni	100 %	20	40
Verksamhet i Finland	Finland	Bolag	Juli	100 %	110	210
VS-verksamhet, Sundsvall	Sverige	Inkråm	Juli	100 %	9	12
EI-verksamhet, Klippan	Sverige	Bolag	Juli	100 %	16	20
Ventilationverksamhet, Tromsø	Norge	Bolag	Oktober	100 %	32	70
Kylverksamhet, Luleå	Sverige	Bolag	November	100 %	50	73
Säkerhetsverksamhet, Linköping	Sverige	Bolag	November	100 %	5	10
EI-verksamhet, Falun	Sverige	Bolag	December	100 %	9	20
EI- och säkerhetsverksamhet, Långshyttan	Sverige	Bolag	December	100 %	40	40
EI-verksamhet, Randers	Danmark	Inkråm	December	100 %	13	16

Om förvärven hade inträffat per den 1 januari 2015 hade koncernens omsättning ökat med cirka 5 procent.

Effekter av förvärv 2015

Förvärven har följande effekter på koncernens tillgångar och skulder.

	Verkligt värde redovisat i koncernen
Immateriella tillgångar	2
Övriga anläggningstillgångar	14
Övriga omsättningstillgångar	492
Likvida medel	70
Avsättningar	-19
Långfristiga skulder	-10
Kortfristiga skulder	-497
Netto identifierbara tillgångar och skulder	53
Koncerngoodwill	319
Anskaffningsvärde	372
Likvida medel (förvärvad)	70
Nettoeffekt på likvida medel	-301
Beräkning av anskaffningsvärde	
Erlagd köpeskilling, kontant	280
Skuldförd köpeskilling	92
Anskaffningsvärde	372

NOT 05. ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Medelantal medarbetare	2016-01-01 - 2016-12-31	varav kvinnor	2015-01-01 - 2015-12-31	varav kvinnor
MODERBOLAGET				
Sverige	12	41,7%	11	27,3 %
Totalt i moderbolaget	12	41,7%	11	27,3 %
DOTTERBOLAGEN				
Sverige	5 380	6,4%	5 149	6,8 %
Norge	2 349	5,5%	2 359	5,2 %
Danmark	1 602	7,4%	1 446	7,3 %
Finland	380	7,4%	387	5,7 %
Slovakien	7	0,0%	7	0,0 %
Totalt i dotterbolagen	9 718	6,4%	9 348	6,4 %
Koncernen totalt	9 730	6,4%	9 359	6,4 %

Könsfördelning i företagsledningen	2016-12-31	2015-12-31
	Andel kvinnor	
MODERBOLAGET		
Styrelsen ¹⁾	16,8 %	11,1 %
Övriga ledande befattningshavare	4,6 %	0,0 %
KONCERNEN TOTALT		
Styrelsen ¹⁾	16,8 %	11,1 %
Övriga ledande befattningshavare	4,6 %	0,0 %

¹⁾ Beräknat i enlighet med EU:s beräkningsmodell där VD är exkluderad medan fackliga företrädare är inkluderade

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2016-01-01 – 2016-12-31		2015-01-01 – 2015-12-31	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
MODERBOLAGET	53	11	32	8
(varav pensionskostnad)	(7)	(2)	(8)	(2)
DOTTERBOLAGEN	5 334	1 015	5 122	925
(varav pensionskostnad)	(395)	(50)	(358)	(45)
Koncernen totalt	5 387	1 026	5 154	933
(varav pensionskostnad)	(402)	(52)	(365)	(47)

Löner och andra ersättningar	2016-01-01 – 2016-12-31		2015-01-01 – 2015-12-31	
	Styrelse, VD, övriga ledande befattningshavare ¹⁾	Övriga anställda	Styrelse, VD, övriga ledande befattningshavare ¹⁾	Övriga anställda
MODERBOLAGET				
Sverige	23	30	16	15
(varav tantiem o.d.)	(11)	(2)	(10)	(0)
DOTTERBOLAGEN				
Sverige	18	2 780	30	2 716
(varav tantiem o.d.)	(9)	(47)	(17)	(67)
Norge	5	1 317	7	1 377
(varav tantiem o.d.)	(4)	(28)	(5)	(29)
Danmark	6	986	5	861
(varav tantiem o.d.)	(2)	(11)	(2)	(10)
Finland	2	217	2	121
(varav tantiem o.d.)	(-)	(-)	(-)	(-)
Slovakien	-	5	-	3 199
(varav tantiem o.d.)	(-)	(-)	(-)	(-)
Dotterföretag totalt	31	5 303	44	5 078
(varav tantiem o.d.)	(15)	(86)	(24)	(106)
Koncernen totalt	54	5 333	60	5 093
(varav tantiem o.d.)	(26)	(88)	(33)	(106)

¹⁾ Gruppen övriga ledande befattningshavare bestod under åren av 12 (11) personer.

Ersättningar och andra förmåner till styrelsen

TSEK	Styrelsearvode	Utskottsarvode	Övriga arvoden ¹⁾	Summa redovisad kostnad 2016	Summa redovisad kostnad 2015
Styrelsen ordförande					
Monica Caneman ²⁾	1 500	–	–	1 500	750
ÖVRIGA STYRELSELEDAMÖTER					
Jan Johansson ²⁾	450	100	–	550	550
Mikael Norman ²⁾	300	67	–	367	–
Staffan Pålsson ²⁾	300	53	910	1 263	–
Ivano Sessa	–	–	–	–	–
Michael Siefke	–	–	–	–	–
Cecilia Daun Wennborg ²⁾	300	53	–	353	–
Jeffery Scherer	–	–	–	–	–
	2 850	273	910	4 033	1 300

Mikael Norman, Staffan Pålsson och Cecilia Daun Wennborg valdes in i styrelsen på årsmötet i maj 2016, samtidigt avgick Jeffery Scherer.

¹⁾ Avser fakturerat konsultarvode.

²⁾ Styrelse- och utskottsarvodet har fakturerats. Fakturerat arvode inkluderar kompensation för sociala avgifter. Arbetstagarrepresentanterna erhåller inget arvode.

Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare

2016 TSEK	Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa
Verkställande direktör Mattias Johansson	5 592	4 750	104	1 774	12 220
F.d. Vice verkställande direktör Staffan Pålsson ²⁾	–	456	–	–	456
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	20 954	21 047	1 281	5 222	48 504
	26 546	26 253	1 385	6 996	61 180

¹⁾ Gruppen övriga ledande befattningshavare avser koncernledningen exklusive VD och fd. vice VD och bestod under året av 12 personer.

²⁾ Staffan Pålsson har utöver detta fakturerat 2 519 TSEK i konsultarvode.

2015 TSEK	Grundlön	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Summa
Verkställande direktör Mattias Johansson	2 908	5 834	99	1 085	9 926
F.d. Vice verkställande direktör Staffan Pålsson ²⁾	3 349	4 369	80	1 048	8 846
Övriga ledande befattningshavare ¹⁾	19 400	23 150	1 179	5 958	49 687
	25 657	33 353	1 358	8 091	68 459

Styrelse, VD och ledande befattningshavares förmåner

Se förvaltningsberättelsen sid. 50-51 för mer information.

Långsiktigt incitamentsprogram

Det finns två långsiktiga incitamentsprogram ("LTIP"), LTIP 2015 och LTIP 2016.

LTIP 2015

I samband med börsnoteringen har 248 anställda, företrädesvis chefer i linjen, accepterat ett erbjudande från Bolaget om deltagande i ett långsiktigt incitamentsprogram ("LTIP 2015"). Programmet syftar till att främja och stimulera personalens lojalitet gentemot verksamheten genom att förena deltagarnas intressen med aktieägarnas intressen. Programmet löper till och med utgången av 2017.

Deltagandet i LTIP 2015 förutsätter dels att deltagaren äger ett bestämt antal aktier i Bravida under hela löptiden, dels att deltagaren är anställd i Bravida under hela perioden. Verkställande direktören får delta med högst 7 500 aktier, ekonomi- och finansdirektören med högst 6 000 aktier, övriga medlemmar av koncernledningen med 5 000 aktier, regionchefer med 1 250 aktier och avdelningschefer med 750 aktier.

För varje Bravidaaktie som deltagaren har inom ramen för LTIP 2015, kommer Bolaget utan ersättning att tilldela deltagaren maximalt tre nya aktier i Bravida. Verkställande direktören kan dock erhålla maximalt fem aktier och ekonomi- och finansdirektören kan erhålla maximalt fyra aktier. Antalet aktier som tilldelas beror på hur väl det uppställda prestationsmålet uppfylls. Det uppställda prestationsmålet är 2017 års resultat (Ebita) för koncernen. Alla deltagare har således samma prestationsmål. Det högsta möjliga värdet på varje aktie som en deltagare kan erhålla är begränsat till 120 kronor. Eventuell tilldelning sker efter att den första kvartalsrapporten för 2018 offentliggjorts.

Vid en prestationsuppfyllelse om 50 procent, en förväntad årlig personalomsättning om 5 procent, en årlig kursuppgång om 10 procent samt genomsnittliga sociala avgifter om 20 procent, förväntas Bolagets totalkostnad för LTIP under löptiden att uppgå till ungefär 17,4 MSEK.

Årets personalkostnad för programmet uppgick till cirka 11,2 (1,2) MSEK.

LTIP 2016

Årsstämman 2016 beslutade om ytterligare ett program att löpa från 2016 till och med 31 december 2018.

Deltagandet i LTIP 2016 förutsätter dels att deltagaren äger ett bestämt antal aktier i Bravida under hela löptiden, dels att deltagaren är anställd i Bravida

NOTER

under hela perioden. För varje aktie man deltar med kan man tilldelas lägst en och högst fem nya aktier Bravida Holding AB. Verkställande direktören får delta med aktier ("Bravidaaktie") motsvarande ett värde om högst 300 000 kr vid starttillfället, ekonomi- och finansdirektören får delta med aktier motsvarande ett värde om högst 240 000 kr, övriga medlemmar av koncernledningen får delta med aktier motsvarande ett värde om högst 200 000 kr, regionchefer och avdelningschefer, vars avdelningar omsätter minst 50 MSEK och har en Ebitamarginal över 7%, får delta med aktier motsvarande ett värde om högst 50 000 kr, och avdelningschefer, vars avdelningar omsätter minst 30 MSEK och har en Ebitamarginal över 4%, får delta med aktier motsvarande ett värde om högst 30 000 kr.

Därutöver har ett antal övriga stabspersoner och andra identifierade nyckelpersoner inbjudits att investera i programmet.

Sammanlagt 124 personer har accepterat erbjudandet.

För varje Bravidaaktie som deltagaren har inom ramen för LTIP 2016, kommer Bolaget utan ersättning att tilldela deltagaren minst en och högst fem nya aktier i Bravida. Antalet aktier som tilldelas beror på hur väl det uppställda prestationsmålet uppfylls. Det uppställda prestationsmålet är 2018 års resultat (Ebita) för koncernen. Alla deltagare har således samma prestationsmål. Eventuell tilldelning sker efter att den första kvartalsrapporten för 2019 då resultatet för 2018 offentliggörs.

Vid en prestationsuppfyllelse om 50 procent, en förväntad årlig personalomsättning om 5 procent, en årlig kursuppgång om 10 procent samt genomsnittliga sociala avgifter om 20 procent, förväntas Bolagets totalkostnad för LTIP 2016 att uppgå till ungefär 20 MSEK.

Årets personalkostnad för programmet uppgick till cirka 2,8 MSEK.

	LTIP 2015
Antal deltagare som fortfarande är anställda	233
Antal sparaktier	238 935
Tilldelning av antal prestationsaktier	3-5
Maximalt antal prestationsaktier	737 805
Intjänandeperiod	okt 2015-dec 2017
Prestationsmål	Ebita 2017
Utestående aktierätter i aktiesparprogram (LTIP 2015)	
	LTIP 2015
Per 16 oktober 2015	803 805
Förverkade	0
Vid årets slut 2015	803 805
Förverkade	-66 000
Vid årets slut 2016	737 805

	LTIP 2016
Antal deltagare som fortfarande är anställda	119
Antal sparaktier	118 100
Tilldelning av antal matchningsaktier	1
Maximalt antal matchningsaktier	118 100
Tilldelning av antal prestationsaktier	3-5
Maximalt antal prestationsaktier	431 400
Intjänandeperiod	juli 2016-dec 2018
Prestationsmål	Ebita 2018

Utestående aktierätter i aktiesparprogram (LTIP 2016)

	LTIP 2016
Per 1 juli 2016	573 500
Förverkade	-24 000
Vid årets slut 2016	549 500

NOT 06. ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNING TILL REVISORER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31	2016-01-01 -2016-12-31	2015-01-01 -2015-12-31
KPMG				
Revisionsuppdrag	4	4	1	1
Revisionsuppdrag utöver revisionsuppdraget	0	0	-	-
Skatterådgivning	0	1	0	0
Andra uppdrag	1	4	1	4
Övriga				
Revisionsuppdrag	0	0	-	-
Andra uppdrag	0	0	-	-
	5	10	2	5

NOT 07. RÖRELSENS KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Kostnader för material	4 184	4 071	–	–
Underentreprenörer och köpta tjänster inom produktion	1 881	1 763	–	–
Personalkostnader	6 413	6 087	64	40
Avskrivningar	26	21	–	–
Bilkostnader	356	362	0	1
Lokalkostnader	228	216	–	0
Konsultarvoden	79	108	13	35
IT-kostnader och telefoni	86	94	0	0
Resekostnader	32	28	2	0
Övriga rörelsekostnader	563	675	3	27
	13 848	13 423	83	103

NOT 08. FINANSNETTO

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränteintäkter, koncernföretag	–	2	37	61
Ränteintäkter, övriga	1	83	1	83
Valutakursvinster	0	323	–	319
Dröjsmålsräntor	3	4	–	–
Övrigt	3	4	–	–
	7	415	38	463
FINANSIELLA KOSTNADER				
Räntekostnader, koncernföretag	–	–	-3	-4
Räntekostnader, övriga	-61	-466	-59	-464
Valutakursförluster	0	-94	0	-88
Dröjsmålsräntor	-2	-1	0	0
Omvärdering derivat	–	-57	–	–
Återföring av sÄkringsreserv	–	-133	–	–
Övrigt	-12	-25	-10	-18
	-74	-775	-72	-574
Finansnetto	-67	-360	-34	-111

NOT 09. SKATTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
AKTUELL SKATTEKOSTNAD (-)/SKATTEINTÄKT (+)				
Periodens skattekostnad	-140	-105	-101	-51
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	2	-22	2	-22
	-138	-127	-99	-73
UPPSKJUTEN SKATTEKOSTNAD (-) /SKATTEINTÄKT (+)				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	29	32	–	–
Uppskjuten skatt till följd av förändringar av skattesatser	3	6	–	–
Uppskjuten skatteintäkt i under året aktiverat underskottsavdrag	-13	-2	–	–
Uppskjuten skattekostnad till följd av utnyttjande av tidigare aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	-48	-20	–	-8
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	-36	-25	–	–
	-65	-9	–	-8
Totalt redovisad skattekostnad/skatteintäkt	-203	-135	-99	-81

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
AVSTÄMNING AV EFFEKTIV SKATT				
Resultat före skatt	877	422	456	269
Skatt enl. gällande skattesats för moderföretaget	-193	-93	-100	-59
Effekt av andra skattesatser för utländska dotterföretag	-7	-15	–	–
Andra icke-avdragsgilla kostnader	-15	-12	-1	0
Avdragsgilla ej resultatpåverkande poster	3	2	–	–
Ej skattepliktiga intäkter	5	2	0	0
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	–	-2	–	–
Aktivering av underskottsavdrag hänförlig till tidigare år	0	1	–	–
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-4	0	–	–
Skatt hänförlig till tidigare år	2	-22	2	-22
Schablonränta på periodiseringsfond	0	0	0	–
Effekt av ändrade skattesatser	3	6	–	–
Omvärdering av uppskjuten skattefordran	3	-2	–	–
Redovisad effektiv skatt	-203	-135	-99	-81

Redovisade uppskjutna skattefordringar och -skulder

Uppskjutna skattefordringar och -skulder hänför sig till följande:

Koncernen	2016-12-31		2015-12-31	
	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld	Uppskjuten skattefordran	Uppskjuten skatteskuld
Immateriella anläggningstillgångar	66	–	47	–
Materiella anläggningstillgångar	3	–	3	–
Lager	1	–	1	–
Kundfordringar	8	–	4	–
Pensionsavsättningar	1	–	–	-21
Avsättningar projekt	–	-216	–	-179
Garantiavsättningar	28	–	28	–
Övriga avsättningar	3	–	2	–
Obeskattade reserver	–	-66	–	-34
Övrigt	28	–	20	–
Underskottsavdrag	38	–	67	–
	175	-282	172	-234
Nettotillgång	-107		-61	

Koncernen**Moderbolaget**

2016-12-31 2015-12-31 2016-12-31 2015-12-31

SPECIFIKATION PER LAND

	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Sverige	-11	-12	–	–
Norge	-72	-17	–	–
Danmark	-63	-58	–	–
Finland	39	26	–	–
	-107	-61	–	–

Bolagsskattesats i respektive land: Sverige 22,0% (22,0%), Norge 25,0% (25,0%), Danmark 22,0% (23,5%), Finland 20,0% (20,0%)

Förändring av uppskjuten skatt i temporära skillnader och underskottsavdrag

Koncernen 2016	Belopp per 1 jan 2016	Redovisat i årets resultat	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräkningsdifferenser och övrigt	Förvärv/avyttring av företag	Belopp per 31 dec 2016
Underskottsavdrag	67	-34		7	-1	38
Obeskattade reserver	-34	-36		–	5	-66
Materiella anläggningstillgångar	3	1		0	-1	3
Kundfordringar	4	3		0	0	8
Avsättningar projekt	-179	-31		-9	2	-216
Garantiavsättningar	28	0		1	0	28
Pensioner	-21	7	14	0	–	1
Övrigt	70	26		3	-2	97
Summa	-61	-65	14	3	2	-107

Koncernen 2015	Belopp per 1 jan 2015	Redovisat i årets resultat	Redovisat i övrigt totalresultat	Omräkningsdifferenser och övrigt	Förvärv/avyttring av företag	Belopp per 31 dec 2015
Underskottsavdrag	101	-22		-13	–	67
Obeskattade reserver	-4	-25		–	-5	-34
Materiella anläggningstillgångar	4	0		-1	0	3
Kundfordringar	7	-2		-1	0	4
Avsättningar projekt	-133	-61		19	-3	-179
Garantiavsättningar	22	7		-1	–	28
Pensioner	20	13	-54	0	0	-21
Derivat	-5	42	-38	–	–	–
Övrigt	31	39		0	0	70
Summa	44	-9	-92	3	-7	-61

NOT 10. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen 2016-12-31	Goodwill	Övriga immateriella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	7 218	20	7 238
Rörelseförvärv	324	4	329
Årets valutakursdifferenser	64	0	65
Vid årets slut	7 607	25	7 632
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	–	-8	-8
Rörelseförvärv	–	-1	-1
Årets avskrivning enligt plan	–	-4	-4
Årets valutakursdifferenser	–	0	0
Vid årets slut	–	-13	-13
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-8	–	-8
Vid årets slut	-8	–	-8
Redovisat värde vid periodens början	7 211	13	7 223
Redovisat värde vid periodens slut	7 599	12	7 611

Koncernen 2015-12-31	Goodwill	Övriga immateriella	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	6 948	8	6 956
Nyanskaffningar	–	10	10
Rörelseförvärv	326	2	328
Årets valutakursdifferenser	-55	0	-56
Vid årets slut	7 218	20	7 238
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	–	-5	-5
Rörelseförvärv	–	-1	-1
Årets avskrivning enligt plan	–	-1	-1
Årets valutakursdifferenser	–	0	0
Vid årets slut	–	-8	-8
ACKUMULERADE NEDSKRIVNINGAR			
Vid årets början	-8	–	-8
Vid årets slut	-8	–	-8
Redovisat värde vid periodens början	6 940	3	6 943
Redovisat värde vid periodens slut	7 211	13	7 223

Nedskrivningsprövningar för kassagenererande enheter innehållande goodwill

Följande kassagenererande enheter har betydande redovisade goodwillvärden i förhållande till koncernens totala redovisade goodwillvärden:

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Sverige	4 973	4 764
Norge	1 547	1 480
Danmark	859	811
Finland	219	156
	7 599	7 211

Nedskrivningar av goodwill

För de kassagenererande enheter där beräkning av återvinningsvärdet genomförts och nedskrivningsbehov ej har identifierats, är det företagsledningens bedömning att inga rimligt möjliga förändringar i viktiga antaganden skulle föranleda att återvinningsvärdet skulle understiga det redovisade värdet.

Metod för beräkning av återvinningsvärde

För samtliga goodwillvärden har återvinningsvärdet framtagits genom en beräkning av nyttjandevärdet för den kassagenererande enheten. Beräkningsmodellen bygger på en diskontering av framtida prognostiserade kassaflöden som ställts mot enhetens redovisade värden. De framtida kassaflödena har baserats på 5-årsprognoser framtagna av ledningen för respektive kassagenererande enhet. Vid test av goodwill har en evig horisont antagits och extrapolering av kassaflöden för åren efter prognosperioden har baserats på tillväxttakt för om år 6 på 2 procent.

Viktiga variabler vid beräkning av nyttjandevärde:

Följande variabler är väsentliga och gemensamma för samtliga kassagenererande enheter vid beräkningar av nyttjandevärdet.

Omsättning: Verksamhetens konkurrenskraft, förväntad konjunkturutveckling för byggproduktion, allmän samhällsekonomisk utveckling, investeringsplaner för offentliga och kommunala beställare, ränteläge och lokala marknadsförutsättningar.

Rörelsemarginal: Historisk lönsamhetsnivå och effektivitet för verksamheten, tillgång till nyckelpersoner och kvalificerad arbetskraft, samarbetsförmåga med kunder/kundrelationer, tillgång till interna resurser, kostnadsutveckling för löner, material och underentreprenörer.

Rörelsekapitalbehov: Bedömning utifrån varje enskilt fall om nivån på rörelsekapitalet återspeglar verksamhetens behov eller behöver justeras för prognosperioderna. För utvecklingen framåt är ett rimligt eller försiktigt antagande att det följer omsättningstillväxten.

Investeringsbehov: Verksamheternas investeringsbehov bedöms utifrån de investeringar som krävs för att uppnå prognostiserade kassaflöden i utgångsläget, det vill säga utan expansionsinvesteringar. I normalfallet har investeringsnivån motsvarat avskrivningstakten på materiella anläggningstillgångar.

Skattebelastning: Skattesatsen i prognoserna baseras på Bravidas förväntade skattesituation i respektive land avseende skattesats, underskottsavdrag m.m.

Diskonteringsränta: Prognostiserade kassaflöden samt restvärde diskonteras till nuvärde med en vägd kapitalkostnad enligt WACC (Weighted average cost of capital). Räntenivån på lånat kapital är satt till den genomsnittliga räntenivån på koncernens nettoskuldssättning. Avkastningskravet på eget kapital är uppbyggt enligt Capital Asset Pricing Model. I genomförda beräkningar av nyttjandevärde har en vägd diskonteringsränta före skatt om 6,5-6,9 procent använts.

NOT 11. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Koncernen 2016-12-31	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	3	220	223
Nyanskaffningar	–	19	19
Förvärv av dotterföretag	0	12	12
Avyttringar och utrangeringar	–	-22	-22
Årets valutakursdifferenser	–	12	12
	3	241	244
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-1	-159	-160
Förvärv av dotterföretag	–	-4	-4
Avyttringar och utrangeringar	–	15	15
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	0	-22	-22
Årets valutakursdifferenser	0	-7	-7
	-1	-177	-178
Redovisat värde vid periodens slut	2	64	65

Koncernen 2015-12-31	Byggnader och mark	Maskiner och inventarier	Totalt
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN			
Vid årets början	3	188	191
Nyanskaffningar	–	24	24
Förvärv av dotterföretag	11	26	37
Avyttringar och utrangeringar	-11	-9	-20
Årets valutakursdifferenser	–	-9	-9
	3	220	223
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN			
Vid årets början	-1	-141	-142
Förvärv av dotterföretag	-2	-11	-13
Avyttringar och utrangeringar	2	6	8
Årets avskrivning enligt plan på anskaffningsvärden	0	-20	-20
Årets valutakursdifferenser	–	7	7
	-1	-159	-160
Redovisat värde vid periodens slut	2	61	63

NOT 12. ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	2	5
Förvärv av intresseföretag	–	0
Årets andel i intresseföretags resultat	2	2
Årets uttag	-2	-5
Justeringar avseende föregående år	–	0
Årets valutakursdifferenser	0	0
Redovisat värde vid periodens slut	2	2

Specifikation av innehav av andelar i intresseföretag

2016-12-31

Intresseföretag, org nr, säte	Årets resultat	Ägd andel i %	Kapitalandelens värde i koncernen	Bokfört värde
Kraftkompaniet Sverige HB, 969740-4755, Stockholm	2	50%	2	2
Forenede & Mosness Installasjon AS, 991 008 195, Oslo, Norge	–	50%	0	0
MT Højgaard ApS, CVR 36905026, DK-2605 Brøndby, Danmark	0	50%	0	0
			2	2

2015-12-31

Intresseföretag, org nr, säte	Årets resultat	Ägd andel i %	Kapitalandelens värde i koncernen	Bokfört värde
Kraftkompaniet Sverige HB, 969740-4755, Stockholm	2	50%	2	2
Forenede & Mosness Installasjon AS, 991 008 195, Oslo, Norge	–	50%	0	0
MT Højgaard ApS, CVR 36905026, DK-2605 Brøndby, Danmark	–	50%	0	0
			2	2

NOT 13. PENSIONSTILLGÅNGAR OCH AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Förmånsbestämda pensionsplaner

Antal personer som omfattas av IAS 19 beräkningen

2016-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Finland	Totalt
Aktiva	–	673	34	–	–	707
Fribrevsinnehavare	–	2 318	–	–	–	2 318
Pensionärer	–	3 048	69	–	–	3 117
Totalt	–	6 039	103	–	–	6 142

2015-12-31	Moderbolaget	Övriga Sverige	Norge	Danmark	Finland	Totalt
Aktiva	–	784	47	–	–	831
Fribrevsinnehavare	–	2 379	–	–	–	2 379
Pensionärer	–	3 074	64	–	–	3 138
Totalt	–	6 237	111	–	–	6 348

Förmånsbestämda förpliktelser och värdet av förvaltningstillgångar

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	-1 360	-1 257
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	1 357	1 332
Summa helt eller delvis fonderade förpliktelser	-2	75
Nuvärdet av ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	-14	-15
Nettoförpliktelser före justeringar	-17	60
Justeringar:		
Löneskatt / arbetsgivaravgift	-1	18
Summa	-17	78
Nettobeloppet redovisas i följande poster i balansräkningen:		
Pensionstillgångar	2	93
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-20	-15
Summa	-18	78
Nettobeloppet fördelar sig på planer i följande länder:		
Sverige	-19	72
Norge	1	6
Summa	-18	78

Förändringar av nuvärdet av förpliktelserna för förmånsbestämda planer

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 1 januari	1 272	1 439
Kostnad intjänade förmåner under perioden	27	37
Räntekostnad	41	36
Pensionsutbetalningar	-60	-51
Aktuariell (vinst) / förlust pga finansiella antaganden	89	-184
Valutaomräkning	5	-5
Förpliktelse för förmånsbestämda planer per den 31 dec	1 374	1 272

Den genomsnittliga löptiden för förpliktelser är 13-15 år.

Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	1 332	1 339
Ränteintäkt redovisad i resultaträkningen	43	34
Uttag	-59	-50
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	0	-1
Insättningar	0	0
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive ränteintäkt	36	15
Valutaomräkning	5	-6
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 dec	1 357	1 332

Kostnad redovisad i årets resultat

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	-27	-37
Försäkringspremie (-) betald ur förvaltningstillgångar	0	-1
Räntekostnad på förpliktelserna	2	-2
Löneskatt	-6	-10
Nettokostnad i årets resultat	-32	-50

Kostnaden för förmånsbaserade pensioner redovisas som en administrativ kostnad i resultaträkningen.

Koncernen	2016-12-31		2015-12-31	
	Pensionstillgångar	Pensionsförpliktelser	Pensionstillgångar	Pensionsförpliktelser
Förmånsbestämda pensionsplaner	2	–	93	–
PRI	–	-20	–	-15
Övriga	–	–	–	–
	2	-20	93	-15

Känslighetsanalys pensioner

I nedanstående tabell presenteras effekten av möjliga förändringar i den svenska KTP-planen.

	Skuld idag	+ 0,5 %	- 0,5 %
Ändring av diskonteringsräntan	1 308	1 212	1 418
	Tillgångar idag	+ 1 %	- 1 %
Ändring av avkastningen	1 304	1 317	1 291

Aktuariella antaganden

Följande väsentliga aktuariella antaganden har tillämpats vid beräkning av förpliktelserna: (vägda genomsnittsvärden)

	Sverige		Norge	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Diskonteringsränta	2,80%	3,30%	2,50%	2,50%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångarna kommande år	2,80%	3,30%	3,30%	3,30%
Långsiktigt löneökningssantagande	3,00%	3,00%	2,50%	2,50%
Långsiktig ökning av inkomstbasbeloppet	3,00%	3,00%	–	–
Långsiktigt inflationsantagande	2,00%	2,00%	–	–
Förväntad ökning av G-belopp (prisbasbelopp)	–	–	2,25%	2,25%
Framtida öknings av pensioner	–	–	0,10%	0,10%

De aktuariella förutsättningarna är baserade på vanligt använda förutsättningar avseende demografiska faktorer och avgång. Fr.o.m. 2007 års aktuarieberäkning har nya dödlighetsantaganden (längre livslängd) beaktats.

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Härvärd kreditförsäkrat via FPG/PRI	22	21

I Sverige finns pensionsplaner för samtliga anställda. Huvuddelen av dessa är avgiftsbestämda planer. Under 2014 stängde, för nyanställda, Bravida Sverige AB den pensionsplan som varit en del av KP Stiftelsen. Fr.o.m. 1 juli 2014 anmäls alla nyanställda till ITP-planen medans de som tidigare tillhörde KTP-planen ligger kvar i denna plan. För tjänstemän i Sverige tryggas därmed pensionsåtagandena för samtliga nyanställda fr.o.m. 1 juli 2014 i Bravida Sverige AB och andställda i övriga bolag av ITP-planen hos Alecta.

För de tjänstemän i Sverige som tryggas av ITP 2-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden för ålders- och familjepension, tryggas den genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10 Klassificering av ITP-planer som finansieras genom försäkring i Alecta, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Bravida har inte haft tillgång till information för att kunna redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader vilket medfört att planen inte varit möjlig att redovisa som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen ITP 2 som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid. Årets avgifter för ITP 2-försäkring som är tecknade i Alecta uppgår till 24 (15) MSEK. Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på

Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155 procent. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125 procent eller överstiger 155 procent ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara att höja det avtalade priset för nytäckning och utökning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premierreduktioner. Vid utgången av 2016 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån 1 till 153 procent (143).

Premierna till Alecta fastställs genom antaganden om ränta, livslängd, driftskostnader och avkastningsskatt och är beräknad så att betalning av konstant premie till pensionstidpunkten räcker för hela målförmånen, som baseras på den försäkrades nuvarande pensionsmedförande lön, då ska vara intjänad. Det saknas ett fastställt regelverk för hur underskott som kan uppkomma ska hanteras, men i första hand ska förluster täckas av Alectas kollektiva konsolideringskapital, och leder således inte till ökade kostnader genom höjda avtalade premier. Det saknas även regelverk för hur eventuella överskott eller underskott ska fördelas vid avveckling av planen eller företags utträde ur planen.

För tjänstemännen som ingår i KTP-planen är pensionsplanen förmånsbestämd och redovisas i koncernen i enlighet med IAS 19.

I Norge finns pensionsplaner för samtliga anställda. Huvuddelen av dessa är avgiftsbestämda planer. Ett fåtal har en förmånsbestämd plan. Danmark och Finland har en avgiftsbestämd pensionsplan.

Den största pensionsplanen är den svenska KTP-planen och den utgör ungefär 95% av den totala förpliktelsen och tillgångarna avseende de förmånsbaserade pensionsplanerna. KTP-planen är uppbyggd på motsvarande sätt som ITP-planen och pensionsförmånen baseras på en teoretisk slutlön. Denna pensionsplan har en andel av KP-stiftelsen, som totalt sett är en av Sveriges största pensionsstiftelser. Stiftelsen är, liksom alla stiftelser, under Länsstyrelsens tillsyn. För mer information se <http://arbetsgivare.folksam.se/pensionsstiftelsen>. Bravida har valt portföljen mellan risk, där tillgångarna ungefär är 30% aktier, 60% räntebärande papper och 10% fastigheter. Pensionsplanen har ett krav att ha 107% konsolidering och är återförsäkrad hos PRI.

NOT 14. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERS-INNEHAV

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN				
Vid årets början	10	8	–	–
Nyanskaffningar	–	0	–	–
Förvärv av dotterföretag	1	0	–	–
Avyttringar och utrangeringar	–	0	–	–
Värdeförändringar	0	1	–	–
Årets valutakursdifferenser	0	0	–	–
Redovisat värde vid periodens slut	11	10	–	–

SPECIFIKATION AV VÄRDEPAPPER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Bostadsrätt	7	7	–	–
Övrigt	4	3	–	–
	11	10	–	–

Ovanstående värdepapper värderas inte till marknadsvärde med en resultatförändring över resultaträkningen.

NOT 15. LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR OCH ÖVRIGA FORDRINGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Deposition lokalhyror	12	11	–	–
Övrigt	1	2	–	–
	13	13	–	–
ÖVRIGA FORDRINGAR SOM ÄR OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Fordran pensionsmedel	1	9	–	–
Mervärdskattefordran	1	10	–	–
Övrigt	40	34	26	0
	42	53	26	0

NOT 16. KUNDFORDRINGAR

Kundfordringar redovisas efter hänsyn tagen till under året uppkomna kundförluster som uppgick till -14,9 (-5,4) MSEK i koncernen. I moderbolaget uppgick kundförlusterna till 0 (0) SEK.

Kundförlusterna består både av konstaterade och befarade kundförluster. Se även not 26 där information om kreditrisker och åldersanalys framgår.

NOT 17. UPPARBETAD MEN EJ FAKTURERAD INTÄKT

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	6 372	6 771
Fakturering på ej avslutade arbeten	-5 496	-5 958
	875	813

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av upparbetningsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppdragen brutto projekt för projekt antingen som Upparbetad men ej fakturerad intäkt bland omsättnings-tillgångarna eller som Fakturerad men ej upparbetad intäkt bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

NOT 18. FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	26	25	–	–
Förutbetalda försäkringspremier	4	14	1	12
Förutbetalda leasingavgifter	1	6	–	–
Förutbetald kreditfacilitetsavgift	23	31	23	31
Upplupna intäkter	186	157	–	–
Övriga poster	31	23	–	1
	271	256	25	45

NOT 19. EGET KAPITAL

Moderbolaget	2016-12-31	2015-12-31
ANTAL AKTIER		
Ingående antal stamaktier	201 566 598	403 133 196
Sammanslagning	–	-201 566 598
Nyemission C-aktier*	1 200 000	–
Utgående antal aktier	202 766 598	201 566 598

Aktiekapitalet är fördelat på 201 566 598 stamaktier och 1 200 000 C-aktier. Stamaktien har en röst och berättigar till vinstutdelning medan C-aktien har en tiondels röst och berättigar inte till vinstutdelning.

*I eget förvar avsedda för långsiktigt incitamentsprogram.

Specifikation av eget kapitalposten reserver:

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
OMRÄKNINGSRESERV		
Ingående omräkningsdifferens	-61	28
Årets omräkningsdifferenser av utländska dotterföretag	92	-89
Utgående omräkningsdifferens	32	-61

Specifikation av eget kapitalposten reserver:

Koncernen	2016-12-31	2015-12-31
SÄKRINGSRESERV		
Ingående omräkningsdifferens	–	-133
Årets säkringsreserv	–	133
Utgående omräkningsdifferens	–	–

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven innefattar alla valutakursdifferenser som uppstår vid omräkning av finansiella rapporter från utländska verksamheter som har upprättat sina finansiella rapporter i en annan valuta än den valuta som koncernens finansiella rapporter presenteras i. Moderbolaget och koncernen presenterar sina finansiella rapporter i svenska kronor. Vidare består omräkningsreserven av valutakursdifferenser som uppstår vid utvidgad investering i utländska verksamheter samt återlån från utländska verksamheter.

Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat

I balanserade vinstmedel inklusive årets resultat ingår intjänade vinstmedel i moderbolaget och dess dotterföretag och intresseföretag. Tidigare avsättningar till reservfond, exklusive överförda överkursfonder, liksom tidigare kapitalandelsfonder ingår i denna eget kapitalpost.

Utdelning

Efter balansdagen har styrelsen föreslagit följande utdelning. Utdelningen blir föremål för fastställelse på årsstämman den 10 maj 2017.

Kontant utdelning 1,25 (1,00) kr per stamaktie, totalt 251 958 248 (201 566 598) kronor beräknat på antalet registrerade stamaktier. Den totala utdelningen beräknas på vid utdelningstillfället utestående stamaktier.

Kapitalhantering

Bolagets målsättning är att ha en god kapitalstruktur samt en finansiell stabilitet. På så sätt skapas en stabil grund för den fortsatta affärsverksamheten vilket ger möjligheter att såväl bibehålla befintliga ägare som attrahera nya ägare. En god kapitalstruktur skall också bidra till att relationen med koncernens kreditgivare utvecklas på ett för alla parter bra sätt. Kapital definieras som eget kapital och avser eget kapital hänförligt till innehavare av andelar i moderbolaget.

Bravidas kapitalstruktur ska möjliggöra en hög grad av finansiell flexibilitet och ge utrymme för förvärv. Bolagets mål är att ha en skuldsättningsgrad om cirka 2,5x nettoskuld/justerad EBITDA. Per 2016-12-31 uppgick den till 2,5 (2,7).

Bravidas målsättning är att betala ut lägst 50 procent av koncernens konsoliderade nettoresultat, med beaktande av andra faktorer såsom finansiell ställning, kassaflöde och tillväxtpotentialer.

Bravidas låneavtal innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med stor marginal vid utgången av året.

MODERBOLAGET**Bundna fonder**

Bundna fonder får inte minskas genom vinstutdelning.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel utgör tillsammans med årets resultat fritt eget kapital, det vill säga det belopp som finns tillgängligt för utdelning till aktieägarna.

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års balanserade vinstmedel och resultat efter avdrag för under året lämnad vinstutdelning

Resultat per aktie

Koncernen	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
Årets resultat TSEK	673 624	286 997
Antal stamaktier	201 566 598	201 566 598
Resultat per stamaktie, SEK	3,34	1,42
Föreslagen utdelning, SEK	251 958 248	201 566 598
Föreslagen utdelning per stamaktie, SEK	1,25	1,00

Matchningsaktier kan komma att tilldelas anställda inom ramen för koncernens långsiktiga incitamentsprogram (LTIP 2016), liksom aktier villkorade av koncernens EBITA under 2017 och efterföljande år (LTIP 2015 och 2016). Rätterna att erhålla prestationsaktier är ännu inte utspäddande, men kan bli det om/när koncernens EBITA under 2017 når en nivå som skulle föranleda tilldelning av aktier. Matchningsaktierätternas utspädningsseffekt är negligerbar, med anledning av ett lågt grundantal rätter som ytterligare reduceras med det antal som hypotetiskt hade kunnat köpas in med värdet på återstående tjänster under intjäningsperioden.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att moderbolagets fria egna kapital om 4 760 373 181 kronor disponeras enligt följande:

Till aktieägarna utdelas 1,25 kronor per stamaktie	251 958 248
Överkursfond	3 517 757 028
Balanseras i ny räkning	990 657 905
Summa	4 760 373 181

NOT 20. RÄNTEBÄRANDE SKULDER

I det följande framgår information om företagens avtalsmässiga villkor avseende räntebärande skulder. För mer information om företagens exponering för ränterisk och risk för valutakursförändringar hänvisas till not 26.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Banklån	2 700	2 700	2 700	2 700
	2 700	2 700	2 700	2 700
KORTFRISTIGA SKULDER				
Checkräkningskredit	3	3	–	–
Kortfristiga banklån	–	302	–	300
	3	305	–	300
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas inom tolv månader från balansdagen	3	305	–	300
Belopp varmed skuldposten förväntas betalas efter mer än fem år från balansdagen	–	–	–	–

Villkor och återbetalningstider se tabell nedan.

	2016				2015	
	Förfall	Nom. ränta	Nom. värde	Redov. värde	Nom. värde	Redov. värde
Banklån, valuta SEK	2020	1,65%	2 700	2 700	2 700	2 700
Banklån, valuta SEK	2016	1,65%	–	–	302	302
Checkräkningskredit	2017	1,65%	3	3	3	3
Totala räntebärande skulder				2 703		3 005

Skulderna är förenade med vissa villkor knutna till resultat och ställning, s.k. covenants.

Kreditlimit

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Beviljad kreditlimit	4 003	4 220	4 000	4 200
Outnyttjad del	1 300	1 215	1 300	1 200
Utnyttjat kreditbelopp	2 703	3 005	2 700	3 000
BEVILJAD KREDITLIMIT, FÖRDELAT PER LAND				
Sverige, MSEK	4 000	4 211	4 000	4 200
Norge, MSEK	3	–	–	–
Finland, MSEK	–	9	–	–
Totalt beviljad kreditlimit, MSEK	4 003	4 220	4 000	4 200

Ställda säkerheter för skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Företagsinteckningar	32	142	–	–
Aktier i dotterföretag	–	50	–	–
	32	192	–	–

För ställda säkerheter se även not 28.

NOT 21. AVSÄTTNINGAR

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Garantiåtaganden	73	68	–	–
Övrigt	7	8	–	–
	80	76	–	–
AVSÄTTNINGAR SOM ÄR KORTFRISTIGA SKULDER				
Garantiåtaganden	73	68	–	–
Tvister	27	15	–	–
Avsättning för tomma lokaler	1	3	–	–
Kostnader för omstruktureringsåtgärder	6	3	–	–
Förlustavsättning projekt	10	12	–	–
Övrigt	25	41	–	–
	143	141	–	–

Förändring avsättningar 2016	Garanti- åtaganden	Tvister	Tomma lokaler	Omstrukturer- ingsåtgärder	Förlustavsättning projekt och övrigt	Summa
Redovisat värde vid årets ingång	135	15	3	3	61	216
Avsättningar som gjorts under perioden	83	13	1	6	31	134
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-80	-2	-2	-3	-63	-150
Avsättningar i förvärvade företag	3	–	–	–	14	17
Valutakursdifferenser	4	2	0	0	1	6
Redovisat värde vid årets utgång	145	27	1	6	43	223

Förändring avsättningar 2015	Garanti- åtaganden	Tvister	Tomma lokaler	Omstrukturer- ingsåtgärder	Förlustavsättning projekt och övrigt	Summa
Redovisat värde vid årets ingång	105	12	3	8	63	190
Avsättningar som gjorts under perioden	97	10	1	3	67	179
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-65	-7	-1	-9	-73	-154
Avsättningar i förvärvade företag	0	–	–	–	5	5
Valutakursdifferenser	-3	-1	0	0	-1	-5
Redovisat värde vid årets utgång	135	15	3	3	61	216

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Belopp varmed avsättningen förväntas betalas inom tolv månader.	143	141	–	–

Garantiåtaganden

Avser beräknad kostnad för att åtgärda fel och brister avseende avslutade projekt, som uppkommer under projektens garantitid. Utflödet av resurser sker under projektens garantitid som huvudsakligen uppgår till två till fem år. Då effekten av när i tiden betalning sker inte är väsentligt, nuvärdeberäknas inte förväntade framtida utbetalningar.

Tvister

Avsättningen baseras på individuell riskvärdering för pågående tvister på balansdagen.

Tomma lokaler

Kopplat till omstrukturering och samordning av verksamheten har en avsättning gjorts för tomma lokaler. Hänsyn har tagits till möjligheten att hyra ut lokalerna i andra hand eller avsluta kontrakten i förtid.

Omstruktureringsåtgärder

Omstruktureringsåtgärder omfattar bland annat kostnader för personalneddragning. En avsättning redovisas när en detaljerad omstruktureringsplan har fastställts och omstruktureringen har antingen påbörjats eller annonserats offentligt. Ingen avsättning görs för framtida rörelsekostnader.

Förlustavsättning kontrakt

Entreprenaduppgiften redovisas enligt metoden för successiv vinstavräkning. Individuell avsättning förs för beräknade förluster, det vill säga, när projekt-kostnaderna beräknas överstiga den totala projektintäkten.

NOT 22. FAKTURERAD MEN EJ UPPARBETAD INTÄKT

Koncernen	2016-12-31		2015-12-31	
Fakturering på ej avslutade arbeten	11 773		9 610	
Upparbetad intäkt på ej avslutade arbeten	-10 455		-8 323	
	1 318		1 287	

Upparbetad intäkt från pågående entreprenader redovisas med tillämpning av successiv vinstavräkning. Beräkningen av upparbetningsgraden sker på basis av nedlagda projektkostnader vid periodens utgång i förhållande till den mot projektintäkten svarande projektkostnaden för hela entreprenaden.

I balansräkningen redovisas entreprenaduppgragen brutto projekt för projekt antingen som "Upparbetad men ej fakturerad intäkt" bland omsättningstillgångarna eller som "Fakturerad men ej upparbetad intäkt" bland kortfristiga skulder. De projekt som har högre upparbetade intäkter än vad som fakturerats redovisas som tillgång medan de projekt som har fakturerats mer än upparbetade intäkter redovisas som skuld.

NOT 23. ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER				
Mervärdskatteskuld	148	171	4	5
Personalens källskatt	130	120	1	1
Övrigt	246	227	0	1
	524	517	5	6

NOT 24. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
Upplupna semesterlöner och löner	906	855	16	15
Upplupna sociala avgifter	333	312	7	3
Upplupna räntekostnader	5	10	5	10
Övriga poster	67	69	4	25
	1 311	1 247	32	52

NOT 25. VÄRDERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER TILL VERKLIGT VÄRDE (S. 84)

Nedanstående tabell visar redovisat värde och verkligt värde för finansiella instrument. För räntebärande fordringar och skulder har verkligt värde fastställts genom diskontering av framtida betalningsflöden till aktuell marknadsränta på balansdagen. På grund av den korta löptiden för kundfordringar och leverantörsskulder, antas det redovisade värdet vara den bästa approximationen av verkligt värde. Diskonteringsräntan är marknadsbaserad ränta på liknande instrument på balansdagen.

Hierarki för verkligt värde

- Nivå 1 avser fullt observerbara data, ojusterade noterade priser på en aktiv marknad för identiska tillgångar och skulder som företaget har tillgång till vid värderingstidpunkten
 - Nivå 2 avser andra observerbara data än noterade priser i nivå 1, som är direkt eller indirekt observerbara
 - Nivå 3 avser icke-observerbara data för tillgången eller skulden.
- En tillgång eller skuld inkluderas i sin helhet i någon av de tre nivåerna, baserat på den lägsta nivån på indata som är väsentlig för värderingen. Koncernens och moderbolagets banklån tillhör nivå 2.

NOTER

Koncernen 2016-12-31	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kundfordringar	2 544	–	2 544	2 544
Övriga fordringar	1	–	1	1
Summa tillgångar	2 544	–	2 544	2 544
Långfr. skulder till kreditinstitut	–	2 700	2 700	2 700
Checkräkningskredit	–	3	3	3
Leverantörsskulder	–	1 468	1 468	1 468
Summa skulder	–	4 171	4 171	4 171

Koncernen 2015-12-31	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kundfordringar	2 165	–	2 165	2 165
Övriga fordringar	9	–	9	9
Summa tillgångar	2 174	–	2 174	2 174
Långfr. skulder till kreditinstitut	–	2 700	2 700	2 700
Kortfr. skulder till kreditinstitut	–	302	302	302
Checkräkningskredit	–	3	3	3
Leverantörsskulder	–	1 399	1 399	1 399
Summa skulder	–	4 404	4 404	4 404

Moderbolaget 2016-12-31	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kortfr. fordringar hos koncernföretag	1 755	–	1 755	1 755
Summa tillgångar	1 755	–	1 755	1 755
Långfr. skulder till kreditinstitut	–	2 700	2 700	2 700
Kortfr. skulder till koncernföretag	–	1 496	1 496	1 496
Leverantörsskulder	–	4	4	4
Summa skulder	–	4 200	4 200	4 200

Moderbolaget 2015-12-31	Låne- och kundfordringar	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kortfr. fordringar hos koncernföretag	1 897	–	1 897	1 897
Summa tillgångar	1 897	–	1 897	1 897
Långfr. skulder till kreditinstitut	–	2 700	2 700	2 700
Kortfr. skulder till koncernföretag	–	1 920	1 920	1 920
Leverantörsskulder	–	34	34	34
Summa skulder	–	4 654	4 654	4 654

NOT 26. FINANSIELLA RISKER OCH FINANSPOLICY**Finansiella risker och finanspolicy**

Koncernen är genom sin verksamhet exponerad för olika slag av finansiella risker. Med finansiella risker avses fluktuationer i företagets resultat och kassaflöde till följd av förändringar i valutakurser, räntenivåer, refinansierings- och kreditrisker. Koncernens finansförvaltning styrs i enlighet med gällande finanspolicy, vilken fastställs av Bravidas styrelse och bildar ett ramverk av riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten. Stödfunktion Koncernekonomi/Finans svarar för samordningen av koncernens finansverksamhet. Den övergripande målsättningen för finansfunktionen är att tillhandahålla en kostnadseffektiv finansiering samt att minimera negativa effekter på koncernens resultat som härrör från finansiella risker.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är koncernens risk att verkligt värde på finansiella instrument eller framtida kassaflöden från finansiella instrument kommer att fluktuera på grund av förändringar i marknadspriser. Huvudsakliga marknadsrisker i koncernen är ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Ränterisk utgör risken att ränteförändringar inverkar negativt på koncernens framtida resultat och kassaflöde. I koncernen är det framförallt likvida medel och räntebärande upplåning som medför att koncernen exponeras för ränterisk. Den genomsnittliga räntebindningstiden för samtliga räntebärande tillgångar var 0 (0) år. Räntesatsen för dessa uppgick vid årsskiftet till 0,6 (0,5) procent. Av koncernens totala räntebärande finansiella tillgångar löper 0 (0) procent med fast ränta och 100 (100) procent med rörlig ränta.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för samtliga räntebärande skulder exklusive pensionsskuld, var 0 (0) år. Räntesatsen för räntebärande skulder uppgick vid årsskiftet till 1,65 (1,65). Av totala räntebärande finansiella skulder löper 0 (0) procent med fast ränta respektive 100 (100) procent med rörlig ränta.

Valutarisk

Valutarisk definieras som risken att koncernens resultaträkning och kassaflöde påverkas negativt av valutakursförändringar. Denna risk kan delas upp i transaktionsexponering, d.v.s. nettot av operativa och finansiella (räntor/

amorteringar) flöden och omräkningsexponering avseende nettoinvesteringar i utländska koncernbolag.

Bravidas transaktionsexponering är låg eftersom både försäljning och inköp i huvudsak sker i lokal valuta. Omräkningsexponeringen uppstår när tillgångar och skulder är i olika valutor och när utländska dotterbolags resultat och nettotillgångar räknas om till svenska kronor. För koncernen uppstår omräkningsrisker för dotterbolagen i Norge, Danmark och Finland. Tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisken är risken att koncernen kan få problem att fullgöra sina skyldigheter som är förknippade med finansiella skulder. Koncernen har rullande en månads likviditetsplanering som omfattar alla koncernens enheter. Planeringen uppdateras löpande. Koncernens prognoser omfattar även likviditetsplanering på medellång sikt. Likviditetsplaneringen används för att hantera likviditetsrisken och kostnaderna för finansieringen av koncernen. Målsättningen är att koncernen skall kunna klara sina finansiella åtaganden i uppgångar såväl som nedgångar utan betydande oförutsedda kostnader. Likviditetsriskerna hanteras av den centrala finansavdelningen för hela koncernen.

FINANSIELLA SKULDER

De finansiella skulderna utgörs av banklån, nyttjad checkräkningskredit, leverantörsskulder samt upplupna räntor. Koncernen har under 2015 upptagit ett banklån om 2 700 MSEK med löptid till 2020-10-16. Banklånet räntebinds löpande till 3 månader STIBOR. De finansiella skulderna uppgick sammanlagt per den 31 december 2016 till 4 171 MSEK (4 404).

Kreditfaciliteter

Utöver banklånet på 2 700 MSEK (2 700) har koncernen en revolverande facilitet på 1 300 MSEK (1 300). Av den revolverande faciliteten har 300 MSEK kopplats till koncernens cash pool. Totala checkkrediter var 303 MSEK (218). Låneavtalen innehåller finansiella nyckeltal (covenants) som koncernen skall uppfylla, vilket är sedvanligt för denna typ av låneavtal. Bravida uppfyllde dessa nyckeltal med god marginal vid utgången av året.

Totala beviljade kreditlöften, inklusive checkräkningskrediter uppgick den 31 december 2016 till 1 303 MSEK (1 518). Av totalt beviljade kreditlöften var 303 MSEK (303) utnyttjat.

Återstående löptid på checkkrediten var 46 månader (3) samt på den revolverande krediten 46 månader (58).

Förfallostruktur finansiella skulder

Koncernen 2016-12-31	2017	2018	2019	2020	2021
Lån	42	41	41	2 733	–
Checkräkningskredit	3	–	–	–	–
Leverantörsskulder	1 468	–	–	–	–
Upplupna kostnader	5	–	–	–	–
Summa	1 518	41	41	2 733	–

Koncernen 2015-12-31	2016	2017	2018	2019	2020
Lån	347	42	41	41	2 733
Checkräkningskredit	3	–	–	–	–
Leverantörsskulder	1 399	–	–	–	–
Upplupna kostnader	10	–	–	–	–
Summa	1 758	42	41	41	2 733

Moderbolaget 2016-12-31	2017	2018	2019	2020	2021
Lån	42	41	41	2 733	–
Leverantörsskulder	4	–	–	–	–
Upplupna kostnader	5	–	–	–	–
Summa	51	41	41	2 733	–

Moderbolaget 2015-12-31	2016	2017	2018	2019	2020
Lån	345	42	41	41	2 733
Leverantörsskulder	34	–	–	–	–
Upplupna kostnader	10	–	–	–	–
Summa	388	42	41	41	2 733

Kreditfaciliteter

Koncernen 2016-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	2 700	2 700	–
Revolverande faciliteter	1 300	300	1 000
Checkräkningskredit	303	3	300
Likvida medel	828	–	828
Likviditetsreserv	4 831	3 003	1 828

Koncernen 2015-12-31	Nominellt	Utnyttjat	Tillgängligt
Banklån	2 702	2 702	–
Revolverande faciliteter	1 300	300	1 000
Checkräkningskredit	218	3	215
Likvida medel	573	–	573
Likviditetsreserv	4 793	3 005	1 788

Räntebindning på utnyttjade krediter 2016-12-31

	Belopp	Genomsnittlig effektiv ränta procent	Andel procent
2016	2 703	1,65	100
Summa	2 703	1,65	100

Räntebindning på utnyttjade krediter 2015-12-31

	Belopp	Genomsnittlig effektiv ränta procent	Andel procent
2015	3 005	1,65	100
Summa	3 005	1,65	100

Exponering av nettotillgångar i utländsk valuta

Den omräkningsexponering som uppkommer genom investeringar i utländska nettotillgångar kurssäkras inte.

Utländska nettotillgångar

Lokal valuta	Koncernen	
	2016-12-31	2015-12-31
NOK	660	640
DKK	220	211
EUR	6	6

En 10 procentig förstärkning av den norska kronan per 31 december 2016 skulle innebära en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 70 MSEK. En motsvarande förstärkning av den danska kronan skulle ge en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 28 MSEK. En motsvarande förstärkning av euron skulle ge en positiv omräkningseffekt av det egna kapitalet med 6 MSEK. Effekterna av motsvarande valutakursförändringar på årets resultat är begränsade.

Årets valutakursdifferens i totalresultatet uppgick till 92 (-89) MSEK.

Kommersiell exponering

Internationella inköp och försäljning av varor och tjänster i utländsk valuta är begränsad till sin omfattning men kan förväntas att öka i takt med koncernens expansion samt den tilltagande konkurrens som sker avseende inköp av varor och tjänster.

Kreditrisk

Med kreditrisk avses risken att förlora pengar på grund av att motparten inte kan fullfölja sina åtaganden.

Kreditrisk i finansiell verksamhet

Kreditrisken i finansverksamheten är mycket liten då Bravida enbart handlar med motparter med högsta kreditvärdighet. Det är främst motpartsrisiker i samband med fordringar på banker och andra motparter. Finanspolicyn innehåller ett särskilt motpartsreglemente i vilket maximal kreditexponering för olika motparter anges. Beräknad bruttoexponering för motpartsrisiker avseende likvida medel och kortfristiga placeringar uppgick till 286 (573) MSEK.

Kreditrisk i kundfordringar

Risken att företagets kunder inte uppfyller sina åtaganden, det vill säga, att betalning inte erhålls från kunderna, utgör en kundkreditrisk. Kreditförlusterna är normalt små tack vare ett mycket stort antal projekt och kunder där fakturering sker löpande under produktionstiden. Koncernens kunder kreditkontrolleras innan igångsättning av ett projekt, varvid information om kundernas finansiella ställning inhämtas från olika kreditupplysningsföretag. Koncernen har upprättat en kreditpolicy för hur kundkrediterna ska hanteras. Där finns bland annat angivet var beslut tas om kreditlimiter av olika storlek och om hur osäkra fordringar skall hanteras. Bankgaranti eller annan säkerhet krävs för kunder med låg kreditvärdighet eller otillräcklig kredithistorik. Maximal kreditexponering framgår av det redovisade värdet i koncernens balansräkning. Totala kreditförluster uppgick till -15 (-5) MSEK. Det föreligger ingen signifikant koncentration av kreditrisker på balansdagen. Utifrån historisk data gör koncernen bedömningen att ingen nedskrivning av kundfordringar som ännu inte är förfallna är nödvändig per balansdagen.

Åldersanalys, förfallna ej nedskrivna kundfordringar

Redovisat värde ej nedskrivna fordringar	Koncernen	
	2016-12-31	2015-12-31
Ej förfallna kundfordringar	2 221	1 900
Förfallna kundfordringar 1 – 15 dgr	193	153
Förfallna kundfordringar 16 – 30 dgr	24	43
Förfallna kundfordringar 31 – 60 dgr	46	20
Fordringar förfallna > 60 dgr	129	113
Summa	2 613	2 228

Nedskrivna kundfordringar	Koncernen	
	2016-12-31	2015-12-31
Ingående balans	-63	-65
Årets förändring	-6	2
Utgående balans	-69	-63

För övriga finansiella fordringar finns inga förfallna fordringar

Känslighetsanalys	Koncernen	
	Förändring +- %	Resultateffekt före skatt +- MSEK
Omsättning	1%	9
Rörelsemarginal	1 %-enhet	148
Lönekostnader	1%	54
Material- och underentreprenörer	1%	60
Andel produktiv montörstid	1 %-enhet	75
Låneränta	1 %-enhet	27
Valutakurs DKK	10%	12
Valutakurs NOK	10%	23
Valutakurs EUR	10%	1

NOT 27. LEASINGAVGIFTER AVSEENDE OPERATIONELL LEASING

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
TILLGÅNGAR SOM INNEHAS VIA OPERATIONELLA LEASINGAVTAL				
Minimileaseavgifter	164	153	0	1
Variabla avgifter	–	–	–	–
Totala leasingkostnader	164	153	0	1
LEASINGAVGIFTERNA FÖRDELAR SIG PÅ FÖLJANDE AVTAL				
Leasingavgifter bilar	161	151	0	1
Leasingavgifter IT	0	0	–	–
Leasingavgifter övrigt	2	2	–	–
Totala leasingkostnader	164	153	0	1
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LEASINGAVTAL				
Nominellt värde av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara kontrakt förfaller till betalning:				
– Inom ett år	144	114	0	0
– Mellan ett och fem år	240	143	0	0
– Senare än fem år	0	1	–	–
	384	257	0	0
FRAMTIDA ÅTAGANDEN LOKALHYROR				
Nominellt värde av framtida förpliktelser avseende lokalyr förfaller till betalning:				
– Inom ett år	148	100	–	–
– Mellan ett och fem år	202	142	–	–
– Senare än fem år	3	6	–	–
	353	248	–	–

Som operationell leasing klassificeras bilar, kontorsutrustning och IT-utrustning. I Sverige, Norge, Danmark och Finland finns ramavtal för operationell leasing av bilar med tillhörande administrativa tjänster. Leasingavtalens löptid varierar normalt mellan tre och fem år. Förvärv av objekt eller förlängning av leasingavtal kräver separat överenskommelse.

NOT 28. STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
STÄLLDA SÄKERHETER				
För egna skulder och avsättningar				
Företagsinteckningar	32	142	–	–
Aktier i dotterföretag	–	50	–	–
Fonder, kapitalförsäkringar	30	33	–	–
	62	225	–	–
EVENTUALFÖRPLIKTELSE				
För egna skulder och avsättningar				
Garantiåtaganden, FPG/PRI	22	21	–	–
Borgensförbindelser, för koncernföretag	–	–	1 086	1 056
	22	21	1 086	1 056

Bravida Holding AB har gått i borgen för Bravida Sverige AB:s pensionsskuld som i sin tur garanteras av PRI. Bravida Sverige AB har samtidigt en pensionsfond med tillgångar som med marginal motsvarar skulden.

NOT 29. NÄRSTÄENDE

Koncernen börsnoterades den 16 oktober 2015. Huvudägare är Bravissima Holding AB med 30,44% (56,25%) av rösterna.

Bravida Holding AB står inte längre under bestämmande inflytande av Bravissima Holding AB eller dess ägare. Inga andra transaktioner än lämnad utdelning har skett med dessa, där Bravissima Holding AB fått sin andel av lämnad utdelning.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2015-12-31
TRANSAKTIONER MED PG ADVISORS SWEDEN AB				
Inköp från PG Advisors Sweden AB	–	16	–	16
	–	16	–	16
TRANSAKTIONER MED BRAVISSIMA HOLDING AB				
Lämnad utdelning till Bravissima Holding AB	–	-277	–	-277
Erhållet räntor från Bravissima Holding AB	–	2	–	2
	–	-275	–	-275
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA AB				
Försäljning till Bravida AB	–	–	82	71
Erhållet räntor från Bravida AB	–	–	33	56
Betalt räntor till Bravida AB	–	–	0	0
Lämnat koncernbidrag till Bravida AB	–	–	-27	-76
Fordran på Bravida AB	–	–	1 550	1 895
	–	–	1 638	1 947
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA SVERIGE AB				
Erhållet räntor från Bravida Sverige AB	–	–	3	3
Erhållet koncernbidrag från Bravida Sverige AB	–	–	670	566
Skuld till Bravida Sverige AB	–	–	-317	-762
	–	–	356	-194
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA NORGE HOLDING AS				
Erhållet räntor från Bravida Norge Holding AS	–	–	0	1
Betalt räntor till Bravida Norge Holding AS	–	–	0	0
Fordran på Bravida Norge Holding AS	–	–	2	1
	–	–	3	2
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA NORGE AS				
Erhållet räntor från Bravida Norge AS	–	–	0	0
Betalt räntor till Bravida Norge AS	–	–	-3	-3
Skuld till Bravida Norge AS	–	–	-517	-484
	–	–	-519	-488
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA DANMARK A/S				
Betalt räntor till Bravida Danmark A/S	–	–	0	–
Skuld till Bravida Danmark A/S	–	–	-285	-313
	–	–	-285	-313
TRANSAKTIONER MED BRAVIDA FINLAND OY				
Erhållet räntor från Bravida Finland Oy	–	–	1	–
Fordran på Bravida Finland Oy	–	–	203	0
	–	–	204	0
TRANSAKTIONER MED ÖVRIGA DOTTERBOLAG				
Erhållet räntor från övriga dotterbolag	–	–	0	0
Betalt räntor till övriga dotterbolag	–	–	0	0
Skuld till övriga dotterbolag	–	–	-377	-361
	–	–	-377	-361

NOTER

Utöver de närstående relationer som anges för koncernen har moderföretaget närstående relationer som innefattar ett bestämmande inflytande med sina dotterföretag, se not 30. Bravida Holding AB är huvudkontohavare av koncernens cashpool, därav de stora mellanhavandena och räntetransaktioner med dotterbolagen.

Ledande befattningshavare

Vad gäller styrelsens, VDs och övriga ledande befattningshavares löner och andra ersättningar, kostnader och förpliktelser som avser pensioner och liknande förmåner samt avtal avseende avgångsvederlag, se not 5.

NOT 30. ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

	Moderbolaget	
	2016-12-31	2015-12-31
ACKUMULERADE ANSKAFFNINGSVÄRDEN		
Vid årets början	7 341	7 341
Redovisat värde vid periodens slut	7 341	7 341

Bravida Holding AB äger aktier direkt i Bravida AB. Övriga dotterföretag nedan är indirekt ägda.

Specifikation av innehav av andelar i koncernföretag

Dotterföretag / Org nr / Säte	2016-12-31		
	Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Bravida AB, 556713-6519, Stockholm	1 012 429 900	100,0	7 341
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm	20 000	100,0	2 544
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö	50 000	100,0	103
Jihå Automation AB, 556651-4054, Landskrona	60 000	100,0	2
Jihå EI & Automation AB, 556607-4190, Landskrona	140 000	100,0	3
MO-Service EI & Hushåll AB, 556796-6246, Klippan	1 000	100,0	3
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm	5 100	100,0	25
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista	1 000	100,0	14
C2M Sprinkler AB, 556684-9021, Mark	2 100	100,0	55
Rörspecialisten i Stockholm AB, 556353-5227, Stockholm	1 000	100,0	9
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping	1 000	100,0	0
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå	1 000	100,0	15
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå	1 000	100,0	0
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå	1 000	100,0	0
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå	1 000	100,0	1
Juhl Air Control AB, 556308-0356, Kävlinge	2 000	100,0	0
Byggnadsaktieföretaget Konstruktör, 556012-3670, Stockholm	1 485 417 130	100,0	1
Vega Energi AB, 556484-7506, Stockholm	2 040	100,0	29
Friginor Kylmontage och Service AB, 556309-1940, Haparanda	4 000	100,0	25
ABEKA EI & Kraftanläggningar AB, 556515-7012, Nyköping	6 000	75,0	62
VVS Teknik Rör i Väst AB, 556442-4694, Mölndal	2 500	100,0	19
Electi EI AB, 556817-5045, Malmö	1 000	100,0	1
Electi EI Service AB, 556913-9685, Malmö	500	100,0	0
RTS Lås & Larm AB, 556452-9385, Linköping	2 000	100,0	2
Dala Elmän i Falun AB, 556715-0403, Falun	1 000	100,0	5

2016-12-31

Dotterföretag / Org nr / Säte		Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Elinstallatörer i Dalarna AB, 556283-7095, Hedemora		1 000	100,0	4
OCM Vent AB, 556861-6303, Göteborg		715	100,0	13
R. Nilssons Elektriska Aktiebolag, 556074-1745, Kristianstad		10 000	100,0	30
Fastigheten Mjölet 4 AB, 556078-9185		500	100,0	0
Vavtrudner AB, 556232-6008, Stockholm		8 320 240	100,0	164
Aktiebolaget CJ Björnberg, 556232-6008, Stockholm		1 000	100,0	59
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark		4	100,0	261
Bravida Norge Holding AS, 998 121 221, Oslo Norge		30	100,0	909
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge	TNOK	10 796 137	100,0	789
El Team Drift AS, 981 402 561, Bodø, Norge	TNOK	46 410	91,0	11
VVS Engineering AS, 991 952 799, Oslo, Norge	TNOK	600	100,0	12
Moelven Elektro AS, 917 097 321, Ringsaker, Norge	TNOK	76 666	100,0	26
Bravida Finland Oy, 2528874-1, Helsingfors, Finland		2 500	100,0	71
Bravida Tampere Oy, 2691029-9, Tampere, Finland	TEUR	100	100,0	2
Kuopion Talotekniikka Oy, 0988651-4, Kuopio, Finland	TEUR	26	100,0	0
Asentaja Group Finland Ab Oy, 2359360-3, Jakobstad, Finland	TEUR	1 000	100,0	6
Asentaja Group Jakobstad Ab Oy, 1731585-0, Jakobstad, Finland	TEUR	600	100,0	3
Asentaja Group Vasa Ab Oy, 2388625-4, Vasa, Finland	TEUR	100	100,0	0
Asentaja Group Kokkola Ab Oy, 2425765-2, Karleby, Finland	TEUR	100	100,0	0
Asentaja Group Tornio Ab Oy, 25502473-8, Torneå, Finland	TEUR	100	100,0	0
Asentaja Group Security Ab Oy, 2541702-1, Jakobstad, Finland	TEUR	100	100,0	0

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

2015-12-31

Dotterföretag / Org nr / Säte		Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Bravida AB, 556713-6519, Stockholm		1 012 429 900	100,0	7 341
Bravida Sverige AB, 556197-4188, Stockholm		20 000	100,0	2 544
Bravida Prenad AB, 556454-1315, Malmö		50 000	100,0	103
Jihå Automation AB, 556651-4054, Landskrona		60 000	100,0	2
Jihå El & Automation AB, 556607-4190, Landskrona		140 000	100,0	3
MO-Service El & Hushåll AB, 556796-6246, Klippan		1 000	100,0	4
Bravida Säkerhet AB, 556193-1832, Stockholm		5 100	100,0	25
Erfator Projektledning AB, 556401-7795, Kista		1 000	100,0	14
C2M Sprinkler AB, 556684-9021, Mark		2 100	100,0	55
Rörspecialisten i Stockholm AB, 556353-5227, Stockholm		1 000	100,0	50
Bravida Service Mellersta AB, 556181-4020, Norrköping		1 000	100,0	0
E/S Intressenter AB, 556564-6741, Skellefteå		1 000	100,0	15
E/S Elconsult AB, 556311-0633, Skellefteå		1 000	100,0	0
E/S Installation AB, 556306-0838, Skellefteå		1 000	100,0	0
E/S Styromatic AB, 556111-9248, Skellefteå		1 000	100,0	1
Juhl Air Control AB, 556308-0356, Kävlinge		2 000	100,0	0
Appelgrens Elektriska Mölndal AB, 556296-9435, Mölndal		30 000	100,0	0
Byggnadsaktiebolaget Konstruktör, 556012-3670, Stockholm		1 485 417 130	100,0	1
AV-line Vitvaruservice AB, 556762-1643, Stockholm		1 000	100,0	1
Belab Ventilation AB, 556305-5507, Borlänge		1 000	100,0	2
Masens Kyl- och Frys AB, 556226-7558, Falun		1 000	100,0	1

Dotterföretag / Org nr / Säte		Antal andelar	Andel i % ¹⁾	Bokfört värde
Bravia Östersund AB, 556026-9937, Östersund		1 000	100,0	1
Niwentec AB, 556621-7278, Östersund		1 000	100,0	1
Nicopia VVS AB, 556288-2307, Nyköping		1 000	100,0	2
Vega Energi AB, 556484-7506, Stockholm		2 040	100,0	29
Friginor Kylmontage och Service AB, 556309-1940, Haparanda		4 000	100,0	28
Perra Bloms VVS AB, 556812-2823, Sala		1 000	100,0	2
Skellefteå Elektriska AB, 556553-3592, Skellefteå		1 000	100,0	5
Elservice Din Elinstallatör AB, 556327-1153, Östersund		1 000	100,0	7
ABEKA EI & Kraftanläggningar AB, 556515-7012, Nyköping		6 000	75,0	62
VVS Teknik Rör i Väst AB, 556442-4694, Mölndal		2 500	100,0	25
Electi EI AB, 556817-5045, Malmö		1 000	100,0	5
Electi EI Service AB, 556913-9685, Malmö		500	100,0	1
RTS Lås & Larm AB, 556452-9385, Linköping		2 000	100,0	2
Dala Elmän i Falun AB, 556715-0403, Falun		1 000	100,0	13
Elinstallatörer i Dalarna AB, 556283-7095, Hedemora		1 000	100,0	10
Bravida Danmark A/S, 14769005, Brøndby Danmark		4	100,0	261
Selskabet av 7 oktober 2003 ApS, 10035422, Brøndby Danmark	TDKK	2 211	100,0	3
Bravida Norge Holding AS, 998 121 221, Oslo Norge		30	100,0	909
Bravida Norge AS, 987 582 561, Oslo Norge	TNOK	10 796 137	100,0	789
EI Team Drift AS, 981 402 561, Bodø, Norge	TNOK	46 410	91,0	11
HS: Vagle Elektro AS, 89104740822, Stavanger, Norge	TNOK	740 284	75,0	31
HS: Vagle Rør AS, 994 706 152, Stavanger, Norge	TNOK	10 000	75,0	14
Nord-Klima AS, 892 515 212, Tromsø, Norge	TNOK	1 000	100,0	12
Bravida Finland Oy, 2528874-1, Helsingfors, Finland		2 500	100,0	71
Bravida Tampere Oy, 2691029-9, Tampere, Finland	TEUR	100	51,0	3
Kiinteistötekniikka KS Kitek Oy, 1583875-4, Jämsä, Finland	TEUR	595	100,0	5
Kuopion Talotekniikka Oy, 0988651-4, Kuopio, Finland	TEUR	26	100,0	0
Sähköpeko Etelä-Suomi Oy, 1907980-4, Helsingfors, Finland	TEUR	100	100,0	0
Trison Oy, 1946770-0, Järvenpää, Finland	TEUR	2 300	100,0	1
Sähkö-Toleva Oy, 0434034-4, Akaa, Finland	TEUR	920	100,0	1
RAU Tekniikka Oy, 1945770-5, Pirkkala, Finland	TEUR	100	100,0	0
Halmesvaara Oy, 2218790-2, Espoo, Finland	TEUR	1 350 000	100,0	7
Kiinteistöpalvelut Halmesvaara Oy, 2656259-7, Espoo, Finland	TEUR	1 000	100,0	0
Vesijohtoliike Halmesvaara Oy, 0870294-7, Espoo, Finland	TEUR	1 000	100,0	2
Ilmastointiliike Halmesvaara Oy, 0870299-8, Espoo, Finland	TEUR	1 000	100,0	1
Sähköliike Halmesvaara Oy, 2015078-0, Espoo, Finland	TEUR	1 000	100,0	1
Rakennusliike Halmesvaara Oy, 1004839-0, Espoo, Finland	TEUR	1 000	100,0	1

¹⁾ Ägarandelen av kapitalet avses, vilket även överensstämmer med andelen av rösterna för totalt antal aktier.

NOT 31. RAPPORT ÖVER KASSAFLÖDEN

	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31	2016-01-01 –2016-12-31	2015-01-01 –2015-12-31
BETALDA RÄNTOR OCH ERHÅLLEN UTDELNING					
Erhållen ränta		1	85	38	144
Erlagd ränta		-61	-466	-62	-468
JUSTERINGAR FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET M M					
Av- och nedskrivningar av tillgångar	7, 10, 11	26	21	–	–
Orealiserade valutakursdifferenser		–	138	–	–
Hedgebokning i finansnettot		–	60	–	–
Rearesultat avyttring av rörelse/dotterföretag		0	-2	–	–
Avsättningar till pensioner		-1	47	–	–
Förändring i avsättningar		16	14	–	-6
Kostnader för aktieägarprogram		10	1	10	1
Övrigt		-2	–	–	–
		50	278	10	-5
EJ UTNYTTJADE KREDITER					
Ej utnyttjade kreditfaciliteter uppgår till	20	-1 300	-1 215	-1 300	-1 200

NOT 32. HÄNDELSE EFTER BALANSDAGEN

Bravida har tecknat ett kreditavtal med SEK (Svensk Export Kredit) på 500 MSEK med en löptid till 2020-10-21. Lånet kommer att användas för att reducera befintligt långfristigt lån med 500 MSEK.

Huvudägaren Bravissima Holding AB har genom en så kallad "accelererad bookbuilding-process", inriktad mot institutionella investerare, avyttrat 30 miljoner aktier. Detta skedde efter bokslutskommunikén släpptes den 22 februari 2017, efter detta äger de ca 15,5 procent av Bravida Holding AB.

Bravida Danmark har ingått avtal om förvärv av samtliga aktier i de danska företagen JFE A/S, JPE Materialudlejning ApS och JL A/S, med en total omsättning motsvarande drygt 130 MSEK.

NOT 33. VIKTIGA UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Vissa viktiga redovisningsmässiga uppskattningar och bedömningar som gjorts vid tillämpningen av koncernens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

Successiv vinstavräkning

Det redovisade resultatet i pågående entreprenadprojekt tas fram genom successiv vinstavräkning baserad på projektets färdigställandegrad. Detta kräver att projektintäkter och projektkostnader kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Förutsättningen är väl fungerande system för kalkylering, prognosrutiner och projektuppföljning. Prognos avseende projektets slutliga utfall är en kritisk bedömning som är väsentligt för resultatredovisningen under projektets gång. Risk kan finnas att slutligt resultat avseende projekt kan avvika från successivt redovisat.

Nedskrivningsprövning av goodwill

Vid beräkning av kassagenererande enheters återvinningsvärde för bedömning av eventuellt nedskrivningsbehov på goodwill, har flera antaganden om framtida förhållanden och uppskattningar av parametrar gjorts. En redogörelse av dessa återfinns i not 10.

Pensionsantaganden

Bravida har delvis förmånsbaserade pensionsplaner. Pensionsförpliktelsen beräknas med aktuariella antaganden och förvaltningstillgångarna marknadsvärderas på balansdagen. En förändring i något av dessa antaganden och värderingen kan ge betydande påverkan på beräknade pensionsåtaganden och pensionskostnader.

NOT 34. UPPGIFTER OM MODERBOLAGET

Bravida Holding AB är ett svenskregistrerat aktieföretag med säte i Stockholm. Bravida Holding ABs aktier är sedan 16 oktober 2015 registrerade på NASDAQ Stockholm. Adress till huvudkontoret är Mikrofonvägen 28, 126 81 Stockholm.

Koncernredovisningen för år 2016 består av moderbolaget och dess dotterföretag, tillsammans benämnd koncernen. I koncernen ingår även ägd andel av innehaven i intresseföretag.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att årsredovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed i Sverige och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med de internationella redovisningsstandarder som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder. Årsredovisningen respektive koncernredovisningen ger en rättvisande bild av moderbolagets och koncernens ställning och resultat. Förvaltningsberättelsen för moderbolaget respektive koncernen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm, 24 mars 2017

Monica Caneman
Ordförande

Jan Johansson
Styrelseledamot

Mikael Norman
Styrelseledamot

Staffan Pålsson
Styrelseledamot

Ivano Sessa
Styrelseledamot

Michael Siefke
Styrelseledamot

Cecilia Daun Wennborg
Styrelseledamot

Mattias Johansson
Verkställande direktör

Jan Ericson
Arbetsagarrepresentant

Geir Gjestad
Arbetsagarrepresentant

Anders Mårtensson
Arbetsagarrepresentant

Örnuld Thorsen
Arbetsagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har lämnats 7 april 2017.
KPMG AB

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

Årsredovisningen och koncernredovisningen har, som framgår ovan, godkänts för utfärdande av styrelsen den 24 mars 2017. Koncernens rapport över totalresultat och balansräkning och moderbolagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman den 10 maj 2017.

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Bravida Holding AB (publ), org. nr 556891-5390

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

UTTALANDEN

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Bravida Holding AB (publ) för år 2016 med undantag för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 98-103. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 47-94 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Våra uttalanden omfattar inte bolagsstyrningsrapporten på sidorna 98-103. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

SÄRSKILT BETYDELSEFULLA OMRÅDEN

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Intäkter och vinstavräkning från installationsuppdrag

Se not 17 och 22 samt redovisningsprinciper på sidan 62 i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Intäkter och resultat från installationsuppdrag redovisas i enlighet med principerna för successiv vinstavräkning. Detta innebär att resultatet redovisas i takt med projektens färdigställandegrad. Färdigställandegraden beror av faktiska kostnader i relation till totala prognosticerade projektkostnader. De senare kan förändras över projektens livscyklar och kan i sin tur få väsentlig inverkan på redovisade intäkter och vinstavräkningar. Oförutsedda kostnader måste också beaktas i bedömningen för att beakta projektrisker och eventuella krav. Dessa poster bedöms regelbundet av koncernen och justeras vid behov. Intäkter från ändrings- och tilläggsarbeten i koncernen redovisas i förhållande till vad som bedöms komma att erhållas. Baserat på ovanstående, föreligger ett stort inslag av bedömningar från koncernen vilket i sin tur påverkar intäktsredovisningen och den successiva vinstavräkningen.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har utvärderat processerna som berör koncernens bedömningar och ställningstaganden för installationsuppdrag, inklusive deras identifiering och redovisning av förlustkontrakt och/eller högriskprojekt.

Vi har vidare som ett led i vår granskning bland annat:

- utvärderat faktiskt utfall jämfört med budget och historiska utfall som ett led i att bedöma koncernens prognosförmåga
- utmanat företagsledningens prognoser med hänsyn till redovisade oförutsedda kostnader och identifiering av anspråk från kunder
- bedömt huruvida risker och möjligheter i projekten återspeglas på ett balanserat sätt i redovisningen.

Värdering av Goodwill (koncern) och aktier i dotterbolag (moderbolag)

Se not 10 (koncern) och not 30 (moderbolag) samt redovisningsprinciper på sidan 62 (koncern) och 64-65 (moderbolag) i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Koncernens balansräkning innehåller goodwill, 7,6 mdr, vilken primärt hänför sig till historiska förvärv. Risken avser primärt det eventuella nedskrivningsbehov av goodwill hänförligt till respektive kassagenererande enhet som kan föreligga. Den inneboende osäkerheten i framtidsprognoser och diskonterade kassaflöden, vilka är grunden för nedskrivningsprövningarna, innebär att detta är ett av de områden som innehåller väsentliga bedömningsfrågor.

Koncernen utför årligen en nedskrivningsprövning av goodwill baserat på diskonterade kassaflöden från de kassaflödesgenererande enheterna (återvinningsvärden beräknas). Beräkningarna bygger bland annat på bedömningar avseende diskonteringsräntor, tillväxtfaktorer och prognostiserade kassaflöden.

Motsvarande nedskrivningsprövning görs av moderbolaget avseende värdet på aktier i dotterbolag. Beräkningsförutsättningarna är likartade med beskrivningarna ovan avseende goodwill.

Hur området har beaktats i revisionen

Våra granskningsåtgärder har inkluderat en utvärdering av nyckelantaganden som gjorts relaterade till återvinningsvärdet för respektive kassaflödesgenererande enhet. Vi har bland annat:

- bedömt allokeringen av kassaflöden och goodwill till de olika kassagenererande enheterna utifrån rimlighet och hur konsekvent denna allokeringen tillämpats;
- utvärderat de underliggande antagandena avseende kassaflöden och tillväxt utifrån historiska utfall och makroekonomiska aspekter;
- utmanat antagandena avseende använda diskonteringsräntor och jämfört dessa mot externa källor;
- gjort en bedömning av koncernens känslighetsanalys, bland annat inkluderande en rimlig reduktion av tillväxttakt och kassaflöden för identifikation av granskningsområden för ytterligare fokus.

Vi har också bedömt huruvida koncernens tilläggsupplysningar på ett adekvat sätt beskriver antagandena i nedskrivningsprövningarna.

ANNAN INFORMATION ÄN ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 1-46 samt 98-107. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

REVISORNS ANSVAR

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre

än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, inklusive eventuella betydande brister i den interna kontrollen.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan eller när, i ytterst sällsynta fall, vi bedömer att en fråga inte ska kommuniceras i revisionsberättelsen på grund av att de negativa konsekvenserna av att göra det rimligen skulle väntas vara större än allmänintresset av denna kommunikation.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

UTTALANDEN

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Bravida Holding AB (publ) för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

GRUND FÖR UTTALANDEN

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

REVISORNS ANSVAR

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revi-

sionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

REVISORNS GRANSKNING AV BOLAGSSTYRNINGSRAPPORTEN

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 98-103 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisions sed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningen övriga delar samt är i överensstämmelse med årsredovisningslagen.

Stockholm den 7 april 2017

KPMG AB

Anders Malmeby
Auktoriserad revisor

BOLAGSSTYRNINGSRAPPORT

Denna bolagsstyrningsrapport som har upprättats av bolagets styrelse lämnas i enlighet med Årsredovisningslagen och Koden och redogör för Bravidas bolagsstyrning under verksamhetsåret 2016. Bolagsstyrningsrapporten utgör inte en del av de formella årsredovisningshandlingarna.

Bolagsstyrning inom Bravida

Bravida Holding AB (Bravida) är ett svenskt publikt aktiebolag med säte i Stockholm, vars stamaktie är noterad på Nasdaq Stockholm. För Bravida, som har en decentraliserad organisation, är god bolagsstyrning en förutsättning för och i hög grad en viktig del av kärnverksamheten. Styrning, ledning och kontroll fördelas mellan aktieägarna, styrelsen, verkställande direktören och företagsledningen i enlighet med gällande lagar, regler och rekommendationer samt Bravidas bolagsordning, styrelsens arbetsordning, instruktion för verkställande direktören och andra interna instruktioner.

Bolagsstämman är företagets högsta beslutande organ och där utöver aktieägarna sin rösträtt. Styrelse och styrelseordförande väljs på årsstämman. Styrelsen utser VD. Styrelsen och VD:s förvaltning samt företagets finansiella rapportering granskas av den externa revisor som utses av årsstämman. För att effektivisera och fördjupa arbetet i vissa frågor har styrelsen inrättat ett Revisionsutskott och ett Ersättningsutskott.

Bravida tillämpar Svensk kod för bolagsstyrning (se www.bolagsstyrning.se) och har under 2016 inte gjort några avvikelser från denna. Bravida Holding AB följer Nasdaq Stockholms Regelverk för emittenter och god sed på aktiemarknaden. Det viktigaste interna styrinstrumentet är den av stämman fastställda bolagsordningen. Därtill finns styrelsens arbetsordning och styrelsens instruktion för VD. Interna policys och instruktioner som tydliggör ansvar och befogenheter inom speciella områden, till exempel informationssäkerhet, regel efterlevnad och riskhantering utgör väsentliga styrdokument för hela företaget.

Ägarstruktur

Vid utgången av 2016 hade Bravida 10 125 stamaktieägare enligt det av Euroclear Sweden förda aktieägarregistret. De största ägarna den 30 december 2016 var Bravissima Holding, som ägs av Bain Capitals fonder, med 30,44 procent av rösterna. Swedbank Robur fonder hade 9,60 procent av rösterna och Lannebo fonder hade 6,58 procent av rösterna och Fjärde AP-fonden hade 6,22 procent av rösterna.

BOLAGSORGANEN

Bolagsstämma

Aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas vid bolagsstämma. Det är det högsta beslutande organet och där samtliga aktieägare har rätt att närvara. Med "årsstämma" menas den bolagsstämma som ska hållas inom sex månader från räkenskapsårets utgång och där koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen läggs fram och beslut fattas om fastställande av resultat- och balansräkning för bolaget och koncernen, vinstdisposition samt ansvarsfrihet för styrelse och verkställande direktör.

Bravidas årsstämma 2017 äger rum den 10 maj i Bravidas huvudkontor, Mikrofonvägen 28 i Stockholm. Aktieägare som vill lämna ett förslag till valberedningen eller ha ett ärende behandlat på årsstämman har möjlighet att lämna förslaget till valberedningen fram till den 22 mars samt ärendet till bolaget fram till den 29 mars 2017. Kontaktinformation återfinns på hemsidan.

Varje stamaktie (A-aktie) berättigar till en röst på bolagsstämman och varje aktie av serie C berättigar ägaren till en tiondels röst. Aktieägare har rätt att rösta för samtliga aktier som aktieägaren innehar i Bolaget.

Kallelse till bolagsstämman ska ske tidigast sex veckor och senast fyra veckor före stämman. Aktieägare som vill delta vid bolagsstämman ska enligt Bravidas bolagsordning föränmäla sig till bolagsstämman inom den tid som angivits i kallelsen. Denna dag ska vara en vardag och får inte infalla tidigare än fem vardagar före stämman angiven tid.

På hemsidan, www.bravida.se, finns samtliga dokument inför årsstämman.

Valberedning

Nominering av styrelseledamöter inför valet på bolagsstämma sker genom valberedningen. Därutöver föreslår valberedningen arvode till styrelseledamöter samt förslag till val och arvodering av revisor. Enligt nuvarande instruktion för valberedningen ska Bravida ha en valberedning som består av Bravidas styrelseordförande samt en representant för vardera av de tre till röstetalet största aktieägarna eller ägargrupperna som önskar utse en representant. Valberedningens sammansättning ska för kommande år baseras på tillhandahållen förteckning av Euroclear Sweden över registrerade aktieägare och ägargrupper och övrig tillförlitlig ägarinformation per den sista bankdagen i september. För vidare information om instruktion för valberedningen, se hemsidan.

Valberedningen inför årsstämman 2017 har följande sammansättning: Halvor Horten, Bain Capital, Peter Lagerlöf, Lannebo fonder, Håkan Berg, Swedbank Robur, Monica Caneman, styrelseordförande i Bravida Holding AB. Ingen ersättning har utgått för arbetet i valberedningen. Valberedningens förslag, redogörelse för valberedningens arbete inför årsstämman 2017 samt kompletterande information om föreslagna styrelseledamöter offentliggörs i samband med kallelsen och presenteras på årsstämman 2017. På hemsidan, www.bravida.se, finns samtliga dokument inför årsstämman.

Styrelse

Styrelsen i Bravida ska enligt bolagsordningen bestå av minst tre och högst tio ledamöter samt högst fem suppleanter som utses av årsstämman. Styrelseledamöterna väljs för en period av ett år. Under 2016 var sju styrelseledamöter valda av årsstämman. De anställda är representerade i styrelsen genom arbetstagarutsedda representanter. Antalet arbetstagarutsedda ledamöter har under hela året varit fyra med två suppleanter.

Vid årsstämman den 3 maj 2016 omvaldes styrelseledamöterna Monica Caneman, Jan Johansson, Ivano Sessa, Michael Siefke, och till nya styrelseledamöter valdes Cecilia Daun Wennborg, Mikael Norman och Staffan Pålsson. Monica Caneman valdes av årsstämman till styrelseordföranden för tiden till nästa årsstämma. För närmare presentation av styrelsen se nedan tabell, sidan 104 och hemsidan.

Styrelsensammansättningen i Bravida uppfyller kraven avseende oberoende ledamöter.

Styrelsens arbete 2016

Under året har det hållits 11 styrelsemöten varav fem ordinarie, ett konstituerande och sex extraordinarie styrelsemöten. Ledamöternas närvaro presenteras i tabell på sidan 100 Sekreterare vid styrelsemötena har varit chefsjuristen Magnus Liljefors. Inför styrelsemötena har ledamöterna erhållit skriftligt material beträffande de frågor som ska behandlas vid mötet.

Styrelsens arbete omfattar främst strategiska frågor, bokslut, fastställande och uppföljning av verksamhetsmål, affärsplaner, förvärv och andra beslut som enligt arbetsordningen ska behandlas av styrelsen. Styrelsen har fått såväl interna som externa presentationer av de marknader som Bravida verkar på och av Bravidas verksamhet lokalt. Styrelsen har därvid diskuterat utvecklingen och möjligheter för Bravida. Styrelsen har arbetat aktivt tillsammans med ledningen i olika strategiska frågor.

En viktig del av styrelsearbetet är genomgång av de finansiella rapporter som presenteras vid varje ordinarie styrelsemöte och som även omfattar det löpande arbetet inom divisionerna med fördjupade analyser. Styrelsen får också löpande månadsvis rapportering beträffande koncernens finansiella ställning.

Styrelsen har under året följt upp de planer för verksamheten som ledningen lämnat och utvecklingspotentialen inom de olika affärsområden där Bravida är verksam.

Styrelseutskott

Styrelsen har inrättat två styrelseutskott som ett led i att effektivisera och fördjupa styrelsens arbete i vissa frågor: Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet. Utskottens ledamöter ska utses vid det konstituerande styrelsemötet som följer direkt på årsstämman. De utses för ett år i taget och arbetet samt utskottens bestämmanderätt regleras av de årligen fastställda utskottsinstruktionerna.

Utskotten har en beredande och handläggande roll. De frågor som behandlats vid utskottens möten protokollförs och rapport lämnas vid efterföljande styrelsesammanträde.

Revisionsutskottet består av Ivano Sessa (ordförande), Jan Johansson, Monica Caneman och Mikael Norman. Därutöver närvarar bolagets CFO och chefsjurist. Revisionsutskottets uppgifter är i huvudsak att

- övervaka bolagets finansiella rapportering;
- med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll och riskhantering;
- hålla sig informerat om revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen;
- granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet och därvid särskilt uppmärksamma om revisorn tillhandahåller bolaget andra tjänster än revisionstjänster;
- biträda vid upprättandet av förslag till årsstämmans beslut om revisorsval;
- assistera i övervakningen av efterföljandet av de legala och regulatoriska krav som har materiell påverkan på de finansiella rapporterna;
- bistå i övervakningen av närstående transaktioner och
- biträda i övervakningen och värderingen av utvalda projekt.

Ersättningsutskottet består av Michel Siefke (ordförande), Monica Caneman, Cecilia Daun Wennberg och Staffan Pahlsson. Därutöver närvarar bolagets chefsjurist. Bolagets VD och CFO närvarar vid behov. Ersättningsutskottets uppgifter är i huvudsak att

- bereda Styrelsens beslut i frågor om ersättningsprinciper, ersättningar och andra anställningsvillkor för ledande befattningshavare,
- bevaka och utvärdera pågående och under året avslutade program för rörliga ersättningar för bolagsledningen, samt
- bevaka och utvärdera tillämpningen av de riktlinjer för ersättningar till ledande befattningshavare som årsstämman ska fatta beslut om samt gällande ersättningsstrukturer och ersättningsnivåer i koncernen.

Utvärdering av styrelsen och verkställande direktören

Styrelseordföranden ska, i enlighet med styrelsens arbetsordning, initiera en utvärdering av styrelsens arbete en gång per år.

Under 2016 gjordes en utvärdering av styrelsens arbete i samarbete med Styrelseakademien. En frågeenkät skickades ut till samtliga ledamöter. Svaren sammanställdes och analyserades. Utvärderingens syfte var att få en uppfattning om vad styrelseledamöterna anser om hur styrelsearbetet bedrivs och vilka åtgärder som kan göras för att effektivisera styrelsearbetet. Avsikten är också att få en uppfattning om vilken typ av frågor styrelsen anser bör ges mer utrymme och på vilka områden det eventuellt krävs ytterligare kompetens i styrelsen. Resultatet av utvärderingen har redovisats för styrelsen.

Styrelsen utvärderar fortlöpande även verkställande direktörens arbete genom att följa verksamhetens utveckling mot de uppsatta målen. En gång per år ska en formell utvärdering göras.

Verkställande direktör, företagsledning och organisation

Verkställande direktör och koncernchef är Mattias Johansson. Verkställande direktörens ansvar innefattar bland annat för personal-, finans- och ekonomifrågor samt löpande kontakter med företagets intressenter, såsom myndigheter och den finansiella marknaden. Verkställande direktören säkerställer att styrelsen får den information som krävs för att styrelsen ska kunna fatta väl underbyggda beslut.

Bravidas verksamhet är operativt indelad i fyra segment; Sverige, Norge, Danmark och Finland. Segmenten är uppdelade i divisioner, tre för Sverige och en för varje land i övrigt. Varje division har en chef, en divisionschef, som är direkt underställd VD. Divisionschefen har ansvar

för divisionens verksamhet och resultat och ansvarar för att verksamheten inom divisionen genomförs i enlighet med fattade beslut. Divisionscheferna har stöd genom egna staber men även genom de koncerngemensamma stabsfunktionerna. Koncernledningen i Bravida består av VD, cheferna för varje division samt cheferna för de koncerngemensamma staberna. För mer information om verkställande direktören och ledningsgruppen, se sidan 105.

Ledningsgruppen har möten ca en gång per månad, varav minst ett möte per år endast ägnas framåtriktade strategier. Vid ledningsmötena diskuteras och behandlas pågående koncerngemensamma initiativ, förändringar i marknaden, aktuella frågor i divisionerna och staberna, förvärv samt uppföljning av verksamheternas måluppfyllelse.

Ledningsgruppen arbetar aktivt med att engagera medarbetarna i att utveckla företagskulturen och att leva efter dess värderingar. Under 2016 har mycket arbete lagts ned på att genomföra de olika initiativen inom Prissättning och Produktion samt Inköp och Service men även att utveckla Bravida som en modern arbetsgivare och i hållbarhetsfrågor.

HUR BRAVIDA STYRS

Bravidas verksamhet är operativt indelad i fyra segment; Sverige, Norge, Danmark och Finland. Segmenten är uppdelade i divisioner, tre för Sverige (Nord, Stockholm och Syd) och en för varje land i övrigt. Divisionerna är i sin tur uppdelade i totalt 30 regioner som i sin tur är uppdelade i totalt cirka 252 avdelningar. Verksamheten är decentraliserad, vilket innebär att på avdelningsnivå sker den huvudsakliga verksamheten och kundkontakten. Varje avdelningschef (AC) har ett eget resultatansvar och ansvarar således för organisation, bemanning, tecknande och utförande av kontrakt. Avdelningarna stötts av koncerngemensamma affärs- och inköpssystem och andra verktyg för riskbedömning, kalkyler och ett effektivt genomförande av tecknade kontrakt. Avdelningarnas självständighet begränsas av instruktioner och en attestordning. Bravida har tydliga regler för projektgodkännande med tröskelnivåer styrt framförallt av kontraktsvärde. Det innebär att en avdelningschef inte kan ingå avtal över ett visst värde utan godkännande av sin regionchef (RC) och att en regionchef inte heller kan ingå avtal över ett visst värde utan godkännande av sin divisionschef (DC). Kontrakt över 50 MSEK ska alltid godkännas av VD.

Som en väsentlig del av koncernchefens (VD) arbete med styrning och kontroll av verksamheten träffar koncernchefen och koncernens CFO varje divisionschef en gång per kvartal för en genomgång av divisionens finansiella ställning, stora projekt, faktureringsläge, kassaflöde, med mera, enligt punkterna i ett styrkort. Vid detta möte närvarar även divisionens ekonomichef samt respektive regionchef med controller. På motsvarande sätt hålls dessa kvartalsgenomgångar nedåt i hela organisationen enligt schema.

Typ av möte	Ansvarig	Frekvens
Koncern (VD, DC, RC)	Koncernchef	var 3:e mån
Division (DC, RC, AC)	Divisionschef	var 3:e mån
Region (RC, AC, projekt/serviceledare)	Regionchef	var 3:e mån
Avdelning (AC, projekt/serviceledare, ledande montör)	Avdelningschef	var 3:e mån

Genom dessa regelbundna möten träffas alltså den ansvarige sin chefs chef och får en möjlighet att redovisa sin verksamhet i detalj och att framhålla förbättringar men måste även stå till svars för exempelvis sämre projekt eller dålig följsamhet till förändringsinitiativ. Ledarskapet blir mycket synligt och tydligt. Det är också ett mycket effektivt sätt att styra verksamheten och se till och följa upp att fattade beslut följs. Därutöver tillämpas den så kallade "farfarsprincipen" vid en mängd beslut som fattas i Bravida. Principen innebär att vissa beslut ska fattas/godkännas av chefens chef. Hit hör beslut avseende investeringar, nyanställningar och vissa egna kostnader.

Långsiktigt styrs Bravida av en affärsplan för de kommande tre åren. Denna tas sedan ned i delar från koncern till avdelningsnivå. Per år sätts

STYRELSEN

Styrelse- och utskottssammanträden samt närvaro 2016

Bolagsstämموالدا ledamöter	Invald år	Oberoende gentemot bolaget och bolags- ledningen	Arvode TSEK*	Närvaro styrelse- möten	Revisions- utskottet	Ersättnings- utskottet	Arvode utskott	Antal aktier i Bravida 2016-12-31
Monica Caneman	2015	Ja	1 500	11/11	x	x	180	24 143
Michael Siefke	2012	Nej	–	9/11		x		–
Jeffery Sherer	2014	Nej	–	4/11**				–
Ivano Sessa	2012	Nej	–	9/11	x			–
Jan Johansson	2014	Ja	450	11/11	x		100	37 895
Staffan Pahlsson	2016	Ja	450	8/11***		x	80	1 902 745
Cecilia Daun Wennborg	2016	Ja	450	7/11***		x	80	7 000
Mikael Norman	2016	Ja	450	8/11***	x		100	2 500

ORDINARIE ARBETSTAGARREPRESENTANTER

Anders Mårtensson	–	11/11
Peter Sjöquist	–	9/11****
Kai-Otto Helmersen	–	7/11****
Jan Ericson	–	11/11
Örnulf Thorsen	–	2/11****
Geir Gjestad	–	2/11****

* Enligt årsstämmoپروتوكل 2016

** Lämnade styrelsen vid årsstämman 2016

*** Nyvald styrelseledamot vid årsstämman 2016

**** Peter Sjöquist och Kai-Otto Helmersen ersattes av Örnulf Thorsen respektive Geir Gjestad efter sommaren 2016.

måttal för alla avdelningar och aggregerat för koncernen samt en handlingsplan för hur uppsatta mål ska nås. Utvärdering och eventuell justering sker löpande enligt årshjulet (se bild). Detta arbete pågår löpande under året och på olika nivåer. Därutöver hålls två gånger per år en regionchefs-konferens där koncernledningen träffar regioncheferna för att behandla viktiga strategiska frågor.

Alla divisioner upprättar löpande sammanställningar över potentiella och pågående förvärv för genomgång på koncernledningsmöten. Därmed hålls en löpande kontroll över de pågående aktiviteterna och prioriteringar kan göras. Inga förvärv kan genomföras utan att först ha behandlats och godkänts av den s.k. "Förvärvsgruppen", efter en formaliserad process och beslutsgång. Större förvärv ska även godkännas av styrelsen.

Uppförandekod

Ett korrekt uppförande är viktigt för Bravida, inte bara gentemot våra kunder och leverantörer utan även mellan alla som arbetar i Bravida. Bravida har antagit en uppförandekod, som omfattar riktlinjer och regler för hur vi ska bete oss. Det finns ett utbildningsprogram som även omfattar arbete kring olika "typfall", avseende uppförandekoden och därmed sammanhängande frågor, som riktar sig till samtliga chefer i Bravida. Bravida har även en s.k. "visselblåsarfunktion" genom vilken misstänkta oegentligheter kan rapporteras anonymt.

ERSÄTTNINGAR

Ersättning till styrelse

Styrelsearvodets för 2016 fastställdes vid årsstämman den 3 maj 2016.

Fördelning av arvodet framgår av tabellen ovan.

Verkställande direktörens totalersättning beslutas av styrelsen.

Riktlinjer för ersättning till övriga medlemmar i koncernledningen föreslås av Ersättningsutskottet och beslutas av styrelsen.

Styrelsens förslag till riktlinjer för lön och annan ersättning till verkställande direktören och andra medlemmar i ledningsgruppen

Bravida ska sträva efter att erbjuda en marknadsmässig totalersättning som gör det möjligt att rekrytera och behålla rätt ledande befattningshavare. För att avgöra vad som är en marknadsmässig totalersättning och utvärdera rådande nivåer, görs varje år jämförelsestudier med relevanta branscher och marknader. Den totala ersättningen ska baseras på faktorer såsom befattning, prestation och individuell kvalifikation.

Ledningsgruppens totala ersättning ska bestå av

- fast kontantlön;
- rörlig kontantlön;
- långsiktigt incitamentsprogram;
- pension; samt
- övriga ersättningar och förmåner.

Fast kontantlön

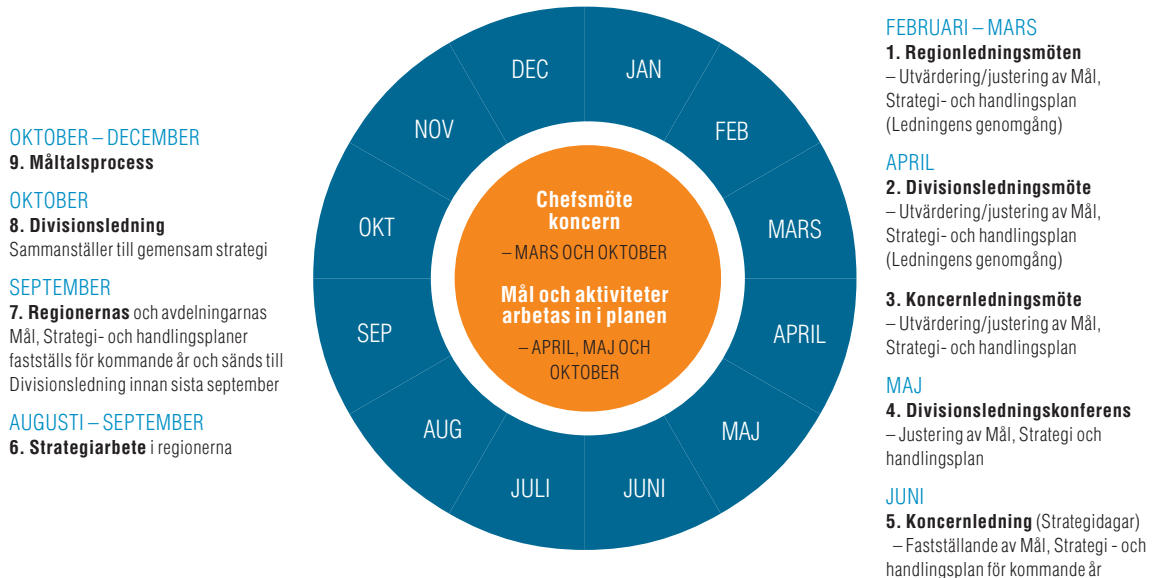
Den fasta kontantlönen ska omprövas årligen och utgör basen för beräkning av den rörliga lönen.

Rörlig kontantlön

Den rörliga kontantlönen är dels beroende av individens uppfyllelse av årligen fastställda mål och dels av uppfyllelse av förutbestämda finansiella mål. Utfallet av den kortsiktiga rörliga kontantlönen följs upp årligen. För ledningsgruppen kan den högsta möjliga rörliga kontantlönen variera beroende på befattning. Som regel kan stabschefer i ledningsgruppen erhålla en rörlig lön motsvarande högst 9 månadslöner av den fasta kontantlönen medan CFO och divisionschefer kan erhålla en rörlig lön motsvarande 20 månadslöner.

BRAVIDAS ÅRSHJUL

Årshjulet beskriver hur Bravidas organisation arbetar med mål, strategier och handlingsplaner under verksamhetsåret.

För den verkställande direktören är den kortsiktiga rörliga kontantlönen maximalt 10 månadslöner. Utfallet är såväl kopplat såväl till individuell som sammanlagd målluppfyllelse för koncernen. Därigenom blir ersättningen tydligt kopplad såväl till den enskildes arbetsinsats och prestation som till utvecklingen av Bravida som helhet.

Långsiktig incitamentsprogram

Nyckelpersoner i Bravida, framförallt chefer i linjeorganisationen, har erbjudits långsiktiga aktierelaterade incitamentsprogram. Syftet med ett aktierelaterade incitamentsprogram är att belöna prestation, öka och sprida aktieägandet bland chefer och viktigare befattningshavare samt motivera dem att stanna inom företaget. Beslut om utformningen av långsiktiga incitamentsprogram fattas av styrelsen och godkänns av årsstämman. På hemsidan, www.bravida.se, finns en utförligare beskrivning av de långsiktiga incitamentsprogram som godkändes 2015 och 2016.

Pension

Ledande befattningshavare som är bosatta i Sverige har rätt till pensionsförmåner motsvarande mellan 28–35 % av deras respektive fasta löner, eller annars i enlighet med deras tjänstepensionsplaner. För ledande befattningshavare bosatta utomlands gäller, så långt är möjligt med hänsyn till lokala förhållanden, att likvärdiga villkor ska erbjudas.

Övriga ersättningar och förmåner

Övriga ersättningar och förmåner ska vara marknadsmässiga och bidra till att underlätta befattningshavarens möjligheter att fullgöra sina arbetsuppgifter.

Uppsägning och avgångsvederlag

Ledande befattningshavare har rätt till mellan 6–12 månaders uppsägningstid om anställningen avslutas av arbetsgivaren och 4–6 månader om

arbetstagaren säger upp sig. Vid uppsägning från arbetsgivarens sida kan därutöver tillkomma ett avgångsvederlag motsvarande 6–12 månaders fast lön. För samtliga gäller en konkurrensbegränsning vid egen uppsägning.

Styrelsen äger, om den finner särskilda skäl föreligga i ett enskilt fall, frånga riktlinjerna enligt ovan. En specifikation över löner och andra ersättningar avseende styrelse, VD och ledande befattningshavare finns i not 5, sidan 68. På hemsidan återfinns även de utvärderingar och redogörelser som ska redovisas enligt Koden.

REVISION

Revisorn ska granska Bolagets årsredovisning och räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Efter varje räkenskapsår ska revisorn lämna en revisionsberättelse och en koncernrevisionsberättelse till årsstämman.

Revisor

Bravida ska enligt bolagsordningen ha en eller två revisorer med högst två revisorssuppleanter. Till revisor kan även registrerat revisionsbolag utses. Revisorn utses av årsstämman för en mandatperiod på ett år, eftersom inget annat anges i Bravidas bolagsordning.

Vid årsstämman 2016 omvaldes det registrerade revisionsbolaget KPMG AB till revisor för tiden intill slutet av årsstämman 2017. Auktoriserade revisorn Anders Malmeby är huvudansvarig för revisionen i Bolaget och Koncernen.

Bravidas revisor: KPMG AB

Huvudansvarig revisor: Anders Malmeby, auktoriserad revisor
 Född: 1955

Huvudansvarig revisor i Bravida sedan 2014

Aktieinnehav i Bravida AB: 0 aktier

Andra revisionsuppdrag: De noterade bolagen Concentric Group och

East Capital Explorer, samt Bankgirocentralen, Fujitsu Sweden, Gamla Livförsäkringsbolaget SEB Tryggliv och RISE. Revisorns oberoende i förhållande till företaget säkerställs genom att vald revisor endast i begränsad utsträckning tillåts utföra andra tjänster än revision.

STYRELSENS RAPPORT OM INTERN KONTROLL AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Kontrollmiljö

Styrelsen har ansvaret för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen syftar dels till att ge rimlig säkerhet avseende tillförlitligheten i den externa finansiella rapporteringen, dels till att säkerställa att den externa finansiella rapporteringen har upprättats enligt lag, tillämpliga redovisningsstandarder och övriga krav.

Kontrollmiljön omfattar bland annat, hur mål sätts, hur resultat följs upp och hur risker hanteras. En god kontrollmiljö bygger på en organisation med tydliga beslutsvägar samt en företagskultur med gemensamma värderingar och den enskilde individens medvetenhet om sin roll i upprättandet av god intern kontroll.

Kontrollmiljön avseende den finansiella rapporteringen bygger på en fördelning av roller och ansvar i organisationen, fastställda och kommunicerade beslutsvägar, instruktioner beträffande befogenhet och ansvar samt redovisnings- och rapporteringsinstruktioner. Styrelsen har antagit en arbetsordning, en VD-instruktion samt en instruktion för den finansiella rapporteringen. Utöver styrelsens arbetsordning, VD-instruktion och rapporteringsinstruktionen finns en övergripande attestordning för hela koncernen samt finns policyer och riktlinjer inom ett flertal områden för den operativa verksamheten.

Bravida har upprättat policyer, instruktioner och detaljerade processbeskrivningar som täcker alla väsentliga delar av verksamheten. Styrdokumenten finns tillgängliga på intranätet för personalen. Dokumenten uppdateras årligen eller vid behov för att spegla gällande lagar och regler samt de processförändringar som genomförts. Intern revision och uppföljning sker av efterlevnaden av viktigare processer.

Riskbedömning

Styrelsen och koncernledningen arbetar, som en integrerad del av ledningsarbetet, med riskbedömning i ett brett perspektiv. Rapportering av risker sker löpande till styrelsen. Styrelsen har under året löpande diskuterat olika slags risker samt Bolagets riskhanteringsprocess. Riskerna i Bravida kan delas upp i operationella risker och finansiella risker. Av de operationella riskerna är hantering, kalkylering och värdering av pågående projekt den enskilt största. Bravida har utvecklat en modell för hantering av denna risk och arbetar fortlöpande med förbättringar.

Identifiering och utvärdering av risker att inte uppnå affärs mål och en

tillförlitlig finansiell rapportering, sker kontinuerligt i de dagliga processerna inom Bravida. Styrelsen ansvarar för att väsentliga finansiella risker respektive risker för fel i den finansiella rapporteringen identifieras och hanteras. Styrelsen följer löpande upp riskexponeringen.

Verkställande direktören ansvarar för att verksamheten tillämpar och följer de fastställda rutinerna samt för den löpande uppföljningen och hanteringen av risker inom verksamheten.

Informationssäkerhet och kommunikation

Bravidas styrelse har fastställt en kommunikationspolicy (se figur nedan) som syftar till att säkerställa att den externa informationen hanteras korrekt. Internt finns instruktioner om informationssäkerhet samt hur den finansiella informationen ska kommuniceras mellan ledning och övriga medarbetare.

Instruktionen för informationssäkerhet har uppdaterats under året och utbildning för personalen har hållits, framförallt med hänsyn till den nya publika miljön efter börsnoteringen.

Information om interna styrdokument, inklusive den finansiella rapporteringen, finns tillgängliga för berörda medarbetare på Bravidas intranät. Information och utbildning avseende de interna styrdokumenterna sker bland annat vid interna seminarier och möten.

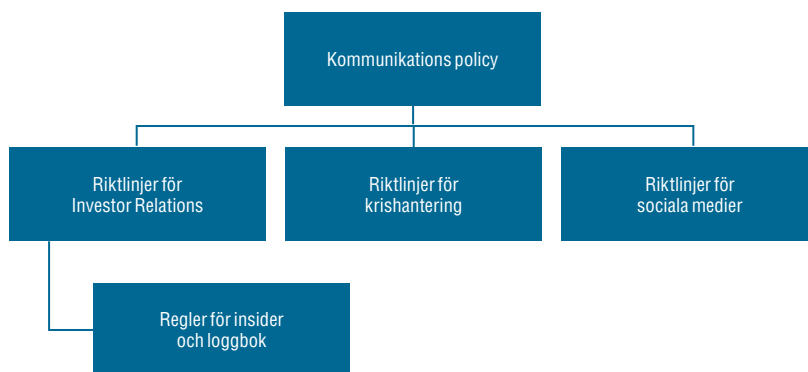
Kontrollaktiviteter

För att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt samt att den finansiella rapporteringen vid varje rapporttillfälle ger en rättvisande bild, finns kontrollaktiviteter som involverar alla nivåer av organisationen från styrelse och företagsledning till övriga medarbetare.

Inom Bravida omfattar kontrollaktiviteterna bland annat godkännande av projekt och avtal, avstämning med externa motparter, daglig uppföljning av resultatutveckling i projekt, dagliga kontoavstämningar och resultatuppföljning samt analytisk uppföljning av beslut.

Bravidas finansiella rapporter analyseras och valideras slutligt av kontrollfunktionen inom koncernens ekonomifunktion. Valideringen omfattar både automatiska kontroller, till exempel avvikelserapportering, och manuella kontroller såsom analyser och rimlighetsbedömning av värden. Effektiviteten i de automatiska kontrollerna i IT-systemen följs upp utifrån information från systemansvariga i affärsprocessen. Förslag till förbättringar identifieras och implementeras löpande.

Koncernens kontrollaktiviteter för exempelvis attester, projektgodkännanden och genomförande, utgår från koncernnivå men hanteras därefter primärt på regional nivå. Koncernledningen har på uppdrag av styrelsen med start 2014 påbörjat implementeringen av ett delvis förändrat arbets sätt för styrning och kontroll av Bravidas projektverksamhet, som primärt syftar till att produktion, kalkylarbete och efterlevnad av system ytterligare förbättras. Samtliga avdelningar kommer att utbildas och efter godkänt genomförande att certifieras.

Uppföljning

Bravidas styrelse och ledning följer löpande upp efterlevnad och effektivitet i de interna kontrollerna för att säkerställa kvaliteten i processerna. Koncernens ekonomiska situation och strategi avseende den finansiella ställningen behandlas vid varje styrelsemöte, där styrelsen får utförliga månatliga rapporter avseende den finansiella ställningen och utvecklingen av verksamheten. Revisionsutskottet fyller en viktig funktion i att säkerställa och följa upp kontrollaktiviteter för väsentliga riskområden i processerna till den finansiella rapporteringen. Revisionsutskottet, ledningen samt controllerfunktionerna på divisions- och regionsnivå följer regelbundet upp rapporterade brister.

Bravida har ingen separat granskningsfunktion. Styrelsen utvärderar årligen behovet av en sådan. I Bravida fyller de s.k. kvartalsgenomgångarna en viktig funktion genom att hela verksamheten fyra gånger per år genomlyses. Vid kvartalsgenomgångarna används standardiserade styrkort för att mäta och följa upp viktiga nyckeltal. Avdelningarnas verksamhet granskas av de controllers som finns på varje region. Regionerna granskas i sin tur av ekonomifunktionerna på divisionerna och slutligen finns en controllerfunktion på koncernnivå. Leverantörs- och kundreskontran är centraliserad och har i uppgift att bedriva viss översyn. Betalningar kan bara utföras genom att särskilda arbetsordernummer används och varje betalning ska attesteras av överordnad.

Genom avdelningen Verksamhetsutveckling sker revision av ett antal slumpvis utvalda projekt varje år. Genom revisionen kontrolleras att verksamheten genomförs projekten i enlighet med de processer och rutiner som fastställts. Upptäcks brister härvidlag sker en återrapportering och en handlingsplan aktiveras.

Från vänster: Jan Ericson, Ivano Sessa, Geir Gjestad, Jan Johansson, Staffan Pålsson, Michael Siefke, Monica Caneman, Mikael Norman, Örnulf Thorsen, Anders Mårtensson, Cecilia Daun Wennborg.

STYRELSE BRAVIDA HOLDING AB

MONICA CANEMAN

Styrelseordförande sedan 2016.

Födelseår: 1954

Övriga nuvarande befattningar:

Styrelseordförande för BIG BAG Group AB, Arion Bank hf. Styrelseledamot för SAS AB (publ), Com Hem Holding AB (publ) och Nets AS.

Tidigare befattningar: Styrelseordförande för Frösunda Omsorg AB, Allenex AB (publ), Electronic Transaction Group Nordic Holding AB och Electronic Transaction Group Nordic AB, Fjärde AP-fonden och VIVA Media Group AB. Styrelseledamot för Investment AB Öresund (publ), Poolia AB (publ), Orexo AB (publ), mySafety Försäkringar AB, SPP Pension & Försäkring AB (publ), SPP Livförsäkring AB (publ), Storebrand ASA, Schibsted Sverige AB, Schibsted ASA (publ), mySafety Group AB och Intermail AS.

Utbildning: Civilekonomexamen från Handelshögskolan i Stockholm.

Antal aktier: 24 143

JAN JOHANSSON

Styrelseledamot sedan 2014.

Födelseår: 1959

Övriga nuvarande befattningar:

VD för Malmö Cityfastigheter AB, Styrelseledamot i Götenehus Group AB, Starka AB och Centuria AB. **Tidigare befattningar:** VD för Peab AB, styrelseledamot i Catena AB, Fastighets AB ML 4 och Centur AB **Utbildning:** Civilingenjörsexamen i väg- och vattenbyggnad från Lunds universitet.

Antal aktier: 37 895

MICHAEL SIEFKE

Styrelseledamot sedan 2016 (styrelseordförande 2012-2016).

Födelseår: 1967

Övriga nuvarande befattningar:

Managing Director för Bain Capital Beteiligungsberatung GmbH. Medlem i styrelsen för FTE Automotive, IMCD och Wittur.

Tidigare befattningar: Styrelseledamot för FCI

Utbildning: Filosofie doktors-examen i Accounting & Finance från University of Muenster. MBA från University of Muenster.

Antal aktier: 0

MIKAEL NORMAN

Styrelseledamot sedan 2016

Födelseår: 1958

Övriga nuvarande befattningar:

Styrelseledamot i Cloetta AB och Byggmax Group AB

Tidigare befattningar:

CFO för Nobiakoncernen i juridik, Stockholms universitet

Antal aktier: 5 000

STAFFAN PÅLSSON

Styrelseledamot sedan 2016

Födelseår: 1952

Övriga nuvarande befattningar:

Styrelseledamot för arbetsgivarorganisationen EIO, arbetsgivarorganisationen Installatörerna, One Nordic AB och Båstad Tennis och Hotell AB.

Vice styrelseordförande för Laholms sparbank. Styrelseordförande Båstad Fritidshamn Ekonomisk Förening. Vd och ägare MOS Advisors AB och S Pålsson Fastigheter AB, med dotterbolag.

Tidigare befattningar:

Flera tjänster inom Bravida, bl.a., vd och koncernchef samt divisionschef.

Utbildning: Gymnasieingenjör Elkraft, Tycho Braheskolan

Antal aktier: 1 952 745

IVANO SESSA

Styrelseledamot sedan 2012.

Födelseår: 1977

Övriga nuvarande befattningar:

Managing Director för Bain Capital Europe, LLP. Styrelseordförande för Autodistribution S.A. och MSXI. Styrelseledamot för Fintyre Group.

Tidigare befattningar: Styrelseledamot för Teamsystem Azzurra Sarl, IMCD och TeamSystem.

Utbildning: Kandidatexamen i Business Administration från Bucconi University.

Antal aktier: 0

CECILIA DAUN WENNBORG

Styrelseledamot sedan 2016

Födelseår: 1963

Övriga nuvarande befattningar:

Styrelseledamot för bl.a. ICA Gruppen AB, Getinge AB, Loomis AB och Sophiahemmet.

Tidigare befattningar: VD respektive CFO för Carema, Sverigechef för Skandia och VD för SkandiaLink.

Utbildning: Civilekonomexamen, Stockholms universitet

Antal aktier: 7 000

ARBETSTAGARREPRESENTANTER

JAN ERICSON

Födelseår: 1965

Jan Ericson är styrelseledamot i egenskap av arbetstagarrepresentant för Bravida och har varit anställd som elektriker hos Bravida sedan 1985.

Jan Ericson representerar Svenska Elektrikerförbundet.

Antal aktier: 500

GEIR GJESTAD

Födelseår: 1964

Geir Gjestad är styrelseledamot i egenskap av arbetstagarrepresentant för Bravida och har varit anställd som elektriker hos Bravida sedan 1997.

Geir Gjestad representerar EL OG IT Forbundet.

Antal aktier: 0

ANDERS MÅRTENSSON

Födelseår: 1965

Anders Mårtensson är styrelseledamot i egenskap av arbetstagarrepresentant för Bravida och har varit anställd som rörmokare hos Bravida sedan 1988. Anders Mårtensson representerar Byggnads.

Antal aktier: 250

ÖRNULF THORSEN

Födelseår: 1966

Örnulf Thorsen är styrelseledamot i egenskap av arbetstagarrepresentant för Bravida och har varit anställd som elektriker sedan 1984. Örnulf Thorsen är sedan 1993 projektledare på Bravida. Örnulf Thorsen representerar Ledarna.

Antal aktier: 500

Från vänster: Magnus Hamerslag, Anders Ahlquist, Magnus Liljefors, Nils-Johan Andersson, Lars Korduner, Mattias Johansson, Bent Andersen, Filip Bjurström, Ingegerd Engquist, Thommy Lundmark, Marcus Karsten, Tore Bakke.

BRAVIDAS KONCERNLEDNING

MATTIAS JOHANSSON

Vd och koncernchef sedan 2015.

Födelseår: 1973

Anställd i Bravida sedan: 1998

Tidigare befattningar: Mångårig erfarenhet inom Bravida bland annat som avdelningschef, regionchef och divisionschef för Division Syd (Sverige) och Division Norge.

Utbildning: Civilingenjör

Antal aktier: 833 698

NILS-JOHAN ANDERSSON

CFO sedan 2014.

Födelseår: 1962

Anställd i Bravida sedan: 2014

Tidigare befattningar: Bl.a. Affärsområdeschef ventilation och CFO, Lindab koncernen.

Utbildning: Civilekonom

Antal aktier: 430 624

THOMMY LUNDMARK

Divisionschef Nord (Sverige) sedan 2016

Födelseår: 1964

Anställd i Bravida sedan: 1983

Tidigare befattningar: Mångårig erfarenhet inom Bravida bland annat som projektledare, avdelningschef och regionchef.

Styrelseuppdrag: Styrelseledamot för Friginor och E/S intressenter AB. Suppleant för VVS Företagen.

Utbildning: Gymnasieingenjör

Antal aktier: 4 950

FILIP BJURSTRÖM

Divisionschef Stockholm sedan 2009.

Födelseår: 1969

Anställd i Bravida sedan: 2009

Tidigare befattningar: Regionchef NCC Boende.

Styrelseuppdrag: Ledamot, AB Svensk Byggtjänst. Ledamot, VVS Företagen.

Utbildning: Civilingenjör

Antal aktier: 238 704

ANDERS AHLQUIST

Divisionschef Syd (Sverige) sedan 2013.

Födelseår: 1966

Anställd i Bravida sedan: 2008

Tidigare befattningar: Avdelningschef Wikströms VVS-kontroll, Marknadschef Bravida Division Syd.

Utbildning: Gymnasieexamen

Maskiningenjör

Antal aktier: 274 510

TORE BAKKE

Divisionschef Norge sedan 2015.

Födelseår: 1970

Anställd i Bravida sedan: 2009

Tidigare befattningar: Avdelningschef, Siemens AS. Regionchef Region Øst, Bravida Norge.

Styrelseuppdrag: Ledamot, Bransjeforeningen NELFO.

Ordförande, HeLa Bakke AS.

Utbildning: Högskoleingenjör

Antal aktier: 115 922

BENT ANDERSEN

Divisionschef Danmark sedan 2007.

Födelseår: 1961

Anställd i Bravida sedan: 2003

Tidigare befattningar: Regionchef Fyn och Jylland, Bravida Danmark.

Styrelseuppdrag: Ledamot, Danløft A/S.

Utbildning: Civilingenjör, Executive MBA

Antal aktier: 261 977

MARCUS KARSTEN

Divisionschef Finland sedan 2015.

Födelseår: 1966

Anställd i Bravida sedan: 2014

Tidigare befattningar: Vd, Tekmanni Service Oy. Vd Lemminkäinen Talotekniikka Oy.

Styrelseuppdrag: Ledamot, Corbel Oy. Ledamot, Finska Handbollsförbundet.

Utbildning: Magisterexamen i ekonomi

Antal aktier: 40 347

INGEGERD ENGQUIST

Koncern HR-chef sedan 2016

Födelseår: 1968

Anställd i Bravida sedan: 2016

Tidigare befattningar: HR-chef IFS, HR-chef Electrolux, HR-chef och HR-direktör Holmen.

Styrelseuppdrag: Ledamot, Länsförsäkringar Östgöta

Utbildning: Filosofie kandidatexamen i personal- och arbetslivsfrågor

Antal aktier: 4 000

MAGNUS HAMERSLAG

Chef verksamhetsutveckling sedan 2011.

Födelseår: 1973

Anställd i Bravida sedan: 2008

Tidigare befattningar: Gruppchef, ÅF & SWECO. Vd, Erfator Projektledning. Chef produktionssystem samt tf. Koncern HR-chef, Bravida.

Utbildning: Gymnasieingenjör

Antal aktier: 9 242

LARS KORDUNER

Inköpschef sedan 2005.

Födelseår: 1966

Anställd i Bravida sedan: 2005

Tidigare befattningar: Purchasing Group Manager, Cramo AB. Sales and Business Development Manager, Cramo Sverige AB.

Styrelseuppdrag: Ordförande, Resultatfabriken AB.

Utbildning: Business Administration, redovisning och finansiering

Antal aktier: 122 865

MAGNUS LILJEFORS

Chefsjurist sedan 2010.

Födelseår: 1963

Anställd i Bravida sedan: 2005

Tidigare befattningar: Advokat, Advokatfirman Glimstedt, chefsjurist Nordisk Renting AB.

Utbildning: Jur. kand., Master of Laws.

Antal aktier: 140 578

DEFINITIONER

FINANSIELLA DEFINITIONER

ANTAL MEDARBETARE

Beräknas som genomsnittligt antal medarbetare under året, med hänsyn tagen till tjänstgöringsgrad.

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

12 månaders rullande nettoresultat i procent av genomsnittligt eget kapital.

EFFEKTIV SKATTESATS

Redovisad skattekostnad i procent av resultat före skatt.

EGET KAPITAL PER AKTIE, SEK

Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare i relation till antal utestående aktier vid periodens slut.

FINANSNETTO

Summan av valutakursdifferenser på lån och likvida medel i utländsk valuta, övriga finansiella intäkter och övriga finansiella kostnader.

JUSTERAD RÖRELSE-MARGINAL

Rörelseresultat exklusive särskilda kostnader uttryckt i procent av nettoomsättning.

JUSTERAT RÖRELSERESULTAT

Resultat före finansiella poster och skatt justerat för särskilda kostnader.

KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN PER AKTIE

Periodens kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med antal aktier vid periodens slut.

KASSAGENERERING 12 MÅNADER

EBITDA (rörelseresultat plus avskrivningar) 12 månader +/- förändring av rörelsekapitalet och investering i maskiner och inventarier i relation till EBIT (rörelseresultat) 12 månader.

NETTOOMSÄTTNING

Nettoomsättning redovisas enligt principen för successiv vinstavräkning. Dessa intäkter redovisas i takt med att projekten successivt har färdigställts.

NETTOSKULD/EBITDA JUSTERAT FÖR SÄRSKILDA KOSTNADER

Genomsnittlig nettoskuld i förhållande till EBITDA exklusive särskilda kostnader, baserad på rullande tolv månaders beräkning.

NETTOSKULDSÄTTNING

Räntebärande skulder, exklusive pensionskulder, med avdrag för likvida medel.

ORGANISK TILLVÄXT

Försäljningsförändringen justerat för valutaeffekter, samt förvärv och avyttringar jämfört med samma period föregående år.

OPERATIVT KASSAFLÖDE

Rörelseresultat justerat för poster som inte ingår i kassaflödet, investeringar i maskiner och inventarier samt förändring i rörelsekapitalet.

ORDERINGÅNG

Värdet av erhållna projekt och förändringar på befintliga projekt under den aktuella perioden.

ORDERSTOCK

Värdet vid periodens utgång av återstående ej upparbetade projektintäkter i ineliggande uppdrag. I orderstocken ingår ej serviceverksamheten, endast installationsuppdrag.

RESULTAT PER AKTIE

Periodens resultat i relation till genomsnittligt antal aktier under perioden.

RÄNTETÄCKNINGSGRAD

Resultat efter finansiella poster med tillägg för räntekostnader i förhållande till räntekostnaderna.

RÖRELSEKAPITAL

Totala omsättningstillgångar, exklusive likvida medel, minus kortfristiga skulder exklusive kortfristiga avsättningar och räntebärande kortfristiga lån.

RÖRELSEMARGINAL

Rörelseresultat uttryckt i procent av nettoomsättning.

RÖRELSERESULTAT/EBIT

Resultat före finansiella poster och skatt.

RÖRELSERESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR/EBITDA

Rörelseresultat före planenliga avskrivningar och nedskrivningar.

SOLIDITET

Eget kapital inklusive innehav utan bestämmande inflytande, uttryckt i procent av balansomslutning.

SÄRSKILDA KOSTNADER

Poster som inte ingår i de ordinarie affärstransaktionerna samt när respektive belopp är av en väsentlig storlek och därmed får en inverkan på resultat och nyckeltal, klassificeras som engångsposter.

VINSTMARGINAL

Resultat efter finansiella poster i procent av nettoomsättningen.

OPERATIVA DEFINITIONER

INSTALLATION/ENTREPRENAD

Ny- och ombyggnation av tekniska system i fastigheter, anläggningar och infrastruktur.

SERVICE

Drift och underhåll samt mindre ombyggnationer av installationer i byggnader och anläggningar.

TEKNIKOMRÅDE EL

Kraftförsörjning, belysning, uppvärmning, styr-, regler- och övervakningssystem. Tele- och andra svagströmsinstallationer. System och produkter inom brand- och inbrottslarm, tillträdessystem, tv-övervakning och integrerade säkerhetssystem.

TEKNIKOMRÅDE VENTILATION

Komfortventilation och komfortkyla i form av luftbehandling, luftkonditionering och klimatisering. Kommersiell kyla i frys- och kylrum. Processventilation, styr & regler. Energiutredningar och energisparåtgärder i form av värmeåtervinning, värmepumpar med mera.

TEKNIKOMRÅDE VS (VÄRME & SANITET)

Vatten, avlopp, värme, sanitet, kyla och sprinkler. Fjärrvärme och fjärrkyla. Industrirör med kompetens för alla typer av rörsvetsning. Energisparåtgärder i form av kompletta energisystem.

HISTORIA

Bravida har sitt ursprung i svenska BPA, ett svenskt bygg- och installationsföretag med anor från 1920-talet.

Företaget skapades år 2000 genom en sammanslagning mellan BPA och Telenors installationsverksamhet. År 2003 förvärvade Bravida det danska företaget Semco A/S, som idag utgör Bravidas verksamhet i Danmark. Under 2005 flyttade huvudkontoret till Stockholm. 2012 blev private equity-bolaget Bain Capital ägare till Bravida. 2015 förvärvade Bravida finska Peko Group och etablerade verksamhet i Finland. Bolaget noterades också på Nasdaq Stockholm.

- 1922 Tolv byggnadsgillen lade grunden till svenska BPA
- 1967 Aktiebolaget BPA Byggproduktion AB bildas
- 1986 BPA-aktien noteras på Stockholms fondbörs
- 1993 Installationsverksamheten blir huvudområde
- 1994 Förvärv av Ventilationsunion från Trelleborg AB
- 1995 Köp av danska VVS-företaget Ludvigsen & Herman A/S
- 1999 BPA-aktien avnoteras från börsen
- 2000 BPA och Telenors installationsverksamhet går samman
- 2003 Bravida förvärvar danska Semco A/S – Prenad
- 2004 Verksamheten renodlas till el, vs och ventilation
- 2006 Private equity-företaget Triton blir ny huvudägare
- 2009 Bravida köper Siemens Installation AS i Norge
- 2012 Private equity-företaget Bain Capital blir ny huvudägare.
- 2015 Bravida etablerar verksamhet i Finland med förvärvet av Peko Group och Halmesvaara Oy
- 2015 Bravida noteras på Nasdaq Stockholm

HUVUDKONTOR

Bravida Holding AB
126 81 Stockholm
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00
www.bravida.se

DIVISION NORD

Bravida Sverige AB
Box 818
721 22 Västerås
Besöksadress:
Betonggatan 1
Sverige
Telefon: +46 60 66 39 00
www.bravida.se

DIVISION STOCKHOLM

Bravida Sverige AB
126 81 Stockholm
Besöksadress:
Mikrofonvägen 28
Sverige
Telefon: +46 8 695 20 00
www.bravida.se

DIVISION SYD

Bravida Sverige AB
Box 40
431 21 Mölndal
Besöksadress:
Alfagatan 8
Sverige
Telefon: +46 31 709 51 00
www.bravida.se

DIVISION FINLAND

Ajomiehentie 1
00390 Helsinki
Finland
Telefon: +358 9 751 6060
www.bravida.fi

DIVISION NORGE

Bravida Norge AS
Postboks 313 Økern
0511 Oslo
Norge
Besöksadress:
Østre Aker vei 90
Telefon: +47 2404 80 00
www.bravida.no

DIVISION DANMARK

Bravida Danmark A/S
Park Allé 373
2605 Brøndby
Danmark
Telefon: +45 4322 1100
www.bravida.dk

